

จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8

โดย
นางสาวเสาวนีย์ ศรีบรรพต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

CODE OF ETHICS AND HAPPINESS IN WORKPLACE OF SCHOOL UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
โดย เสาวนีย์ ศรีบรรพต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนรา รัตนศิริระประภา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุตา เตียเจริญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนรา รัตนศิริระประภา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาทีพันตรี ดร. นพดล เจนอักษร)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ดร. อาคม มากมีทรัพย์)

56252380 : การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : จรรยาบรรณของวิชาชีพ, ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา

นางสาว เสาวนีย์ ศรีบรรพต: จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนารัตนศิริระประภา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 55 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน คือ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) ครู รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ตามแนวความสุข 8 ประการ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อสังคมและจรรยาบรรณต่อตนเอง

2) ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด – มาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ครอบครัวที่ดี น้ำใจงาม คุณธรรม สังคมดี การผ่อนคลาย ใช้เงินเป็น การหาความรู้และสุขภาพดี

3) ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

56252380 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : CODE OF ETHICS, HAPPINESS IN WORKPLACE OF SCHOOL

MISS SAOWANEE SRIBUNPOT : CODE OF ETHICS AND HAPPINESS IN
WORKPLACE OF SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
8 THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR NUCHNARA RATTANASIRAPRAPH, Ph.D.

The purposes of this research were to determine; 1) the code of ethics under the secondary educational service area office 8 2) the happiness in workplace of school under the secondary educational service area office 8 and 3) the relationship between code of ethics and happiness in workplace of school under the secondary educational service area office 8. The sample consisted of 55 schools in the secondary educational service area office 8. The respondents in each school were, a school director or a school deputy director, a group leader or a head of department and a teacher, totally 144 respondents. The research instrument was a questionnaire regarding code of ethics based on regulations of the Teachers Council. According to the rules of teachers 'council with behavioral patterns for the ethics of profession 2013 and happiness in workplace of school based on The Happy 8 of Thai Health Promotion Foundation. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The finding revealed as follows;

1) The code of ethics of under the secondary educational service area office 8, as a whole and individual were found at the highest level; ranking from the highest mean to the lowest mean as follow: the ethics for client, the ethics for profession, the ethics for workmate, the ethics for social and the ethics for self.

2) The happiness in workplace of school under the secondary educational service area office 8, as a whole was at the highest level, as an individual were at the highest and high level. Ranking from the highest mean to the lowest mean as follow: Happy Family, Happy Heart, Happy Soul, Happy Society, Happy Relax, Happy Money, Happy Brain and Happy Body.

3) The relationship between code of ethics and happiness in workplace of school under the secondary educational service area office was at .01 level of significance.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตา จากผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา ประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.ว่าที่พ.ต.ดร.นพดล เจนอักษร กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.สายสุตา เตียเจริญ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.อาคม มากมีทรัพย์กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสมบูรณ์และคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.เกศทิพย์ ศุภวานิช ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ผศ.ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผอ.สุนันทา ปานณรงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเหนือ ผศ.ไพบุลย์วรรณ จิตพัฒนกุล ประธานสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงและอาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ อุทัยแสน อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่น้องครอบครัวศรีบรรพต คุณครูนิสากร ล้อถาวร เพื่อนครู โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์และเพื่อนครูโรงเรียนด่านทับตะโกราษฎร์อุบลมณี ตลอดจนเพื่อนนักศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 33/2 ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาระดับมหาบัณฑิตอย่างดีเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

เสาวนีย์ ศรีบรรพต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	3
ปัญหาของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	15
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	16
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	17
จรรยาบรรณของวิชาชีพ	17
ความหมายจรรยาบรรณของวิชาชีพ	17
ความสำคัญของจรรยาบรรณของวิชาชีพ	24
ประโยชน์ของจรรยาบรรณในการบริหารองค์กร	26
หลักการ แนวคิดและทฤษฎีจรรยาบรรณของวิชาชีพ.....	28

จรรยาบรรณวิชาชีพ	28
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณในลักษณะของจริยธรรม	46
ความสุขในการทำงาน.....	53
ความหมายของความสุขในการทำงาน	53
ความสุขในการทำงานกับองค์กร.....	57
หลักการ แนวคิดและทฤษฎีความสุขในการทำงาน	58
ความสุข 8 ประการ (Happy 8).....	74
ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8	75
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	78
งานวิจัยต่างประเทศ.....	78
งานวิจัยในประเทศ.....	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	89
ระเบียบวิธีการวิจัย	90
แผนแบบการวิจัย.....	90
ประชากร	91
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	91
ให้ข้อมูล	92
ตัวแปรที่ศึกษา.....	92
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	95
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	96
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	98
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	98

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	101
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8	103
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8.....	114
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8.....	124
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	126
สรุปผลการวิจัย.....	126
การอภิปรายผล	127
ข้อเสนอแนะ	130
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	131
ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป	131
รายการอ้างอิง	132
ภาคผนวก.....	139
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือวิจัย.....	140
ภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา.....	143
ภาคผนวก ค หนังสือขอตกลงเครื่องมือวิจัย รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือวิจัย (try out).....	156
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	159
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการ วิจัย	165
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	168

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สภาวะการณ์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เปรียบเทียบกับภาคกลาง	5
ตารางที่ 2 ทักษะคติของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เปรียบเทียบกับภาคกลาง	6
ตารางที่ 3 จำนวนผู้บริหารและข้าราชการครูแบ่งตามตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	77
ตารางที่ 4 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจังหวัด	92
ตารางที่ 5 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	101
ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยรวม (X_{tot}).....	103
ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1).....	104
ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X_2).....	106
ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3).....	108
ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X_4).....	110
ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม (X_5).....	112
ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยรวม (Y_{tot}).....	114
ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านสุขภาพดี (Y_1)	115

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านน้ำใจงาม (Y_2) 116

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการผ่อนคลาย (Y_3) 117

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการหาความรู้ (Y_4) 118

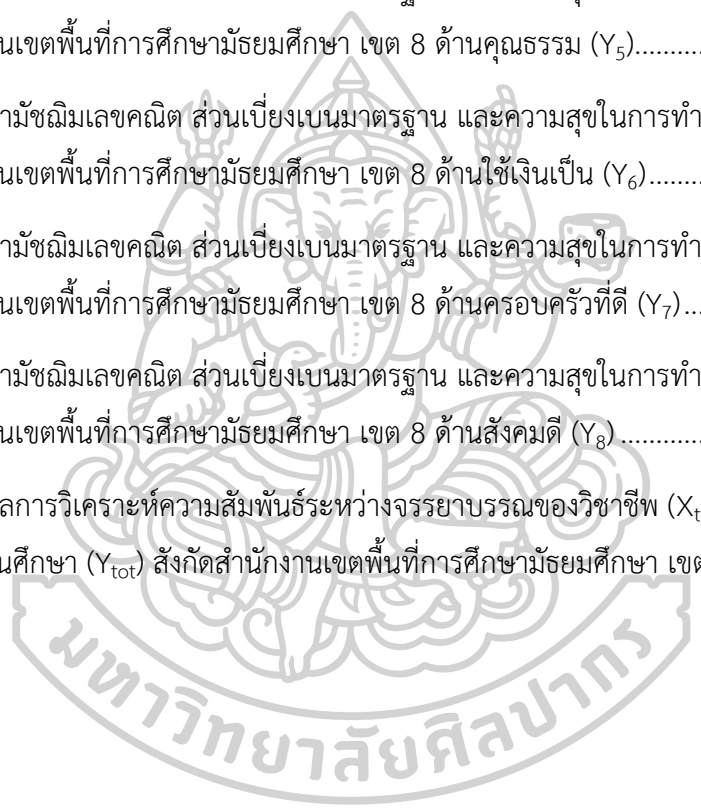
ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านคุณธรรม (Y_5)..... 119

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านใช้เงินเป็น (Y_6)..... 120

ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านครอบครัวที่ดี (Y_7)..... 122

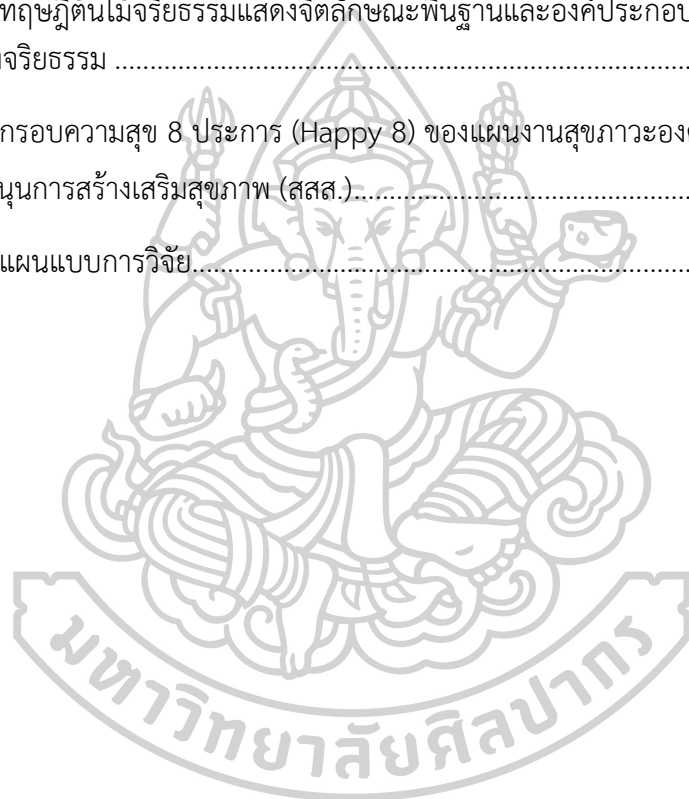
ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านสังคมดี (Y_8) 123

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพ (X_{tot}) กับความสุขในการ
 ทำงานในสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 124

สารบัญรูปลูกภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงสรุปของการวิจัย.....	14
แผนภาพที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย.....	15
แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดทางจริยธรรม.....	49
แผนภาพที่ 4 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมแสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของ พฤติกรรมทางจริยธรรม	52
แผนภาพที่ 5 กรอบความสุข 8 ประการ (Happy 8) ของแผนงานสุขภาวะองค์กรเอกชน สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).....	56
แผนภาพที่ 6 แผนแบบการวิจัย.....	91

บทที่ 1

บทนำ

คุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลเป็นค่านิยมพื้นฐานหรือระบบคุณค่าสำหรับการยึดถือ และประพฤติปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันของสังคม จึงเป็นปัจจัยสำคัญของความมั่นคงและความผาสุก ของประเทศชาติและประชาชนสังคมในประเทศใด ผู้ปกครองและประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรม การปกครองมีธรรมาภิบาล สังคมประเทศนั้นจะเข้มแข็ง ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในทาง ตรงกันข้าม หากสังคมประเทศใดขาดเสียซึ่งคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาล สังคมประเทศนั้น ย่อมอ่อนแอ แดกแยกและอาจถึงขั้นล่มสลายได้ ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลใน สังคมไทยได้สะสมตัวมายาวนานและแผ่ขยายมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนปัญหาได้กระจายไปทั่วทุก วงการและทุกระดับ¹ สังคมเกิดความแตกแยก เกิดความไม่เท่าเทียมกันมีการใช้กำลังอย่างไร้ มนุษยธรรมในการระงับข้อพิพาท มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นที่แจ้งประจักษ์ทุกระดับ ทั้งในวง ราชการและภาคเอกชน เช่น มีการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและในระดับ ท้องถิ่น มีการประมูลซื้อขายตำแหน่งหน้าที่ราชการ มีการสมยอมคบคิดกันในการประกวดราคา ก่อสร้างและการจัดซื้อพัสดุของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ มีการหลบเลี่ยงการเสียภาษีอากรที่ควร จะต้องชำระตามกฎหมาย และการฉ้อราษฎร์บังหลวงนี้ ยังมีแนวโน้มว่าจะเลวร้ายลงเป็นลำดับแพร่ ระบาดในวงกว้าง ลึกและซับซ้อนขึ้น มีการพัฒนากลเม็ด วิธีการที่แยบยล มีการพัฒนาการของ ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย (Policy Corruption) ทั้ง ประชาชนส่วนหนึ่งก็มีแนวความคิดที่ว่า “ฉันทไม่เกี่ยว” หรือ “ธุระไม่ใช่” รวมถึงทัศนคติที่ว่า “โกงกิน บ้างก็ไม่ใช่ไร ขอให้มีผลงานก็พอ” หรือ “ขอให้ฉันทมีส่วนร่วมได้ด้วยบ้างก็แล้วกัน” จึงยอมทนต่อการ ทุจริตคอร์รัปชันเพื่อให้งานสำเร็จจูล่วงไป โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและชอบธรรม แต่อย่างไร มาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของสังคมจึงตกต่ำลงทุกวันหากเราปล่อยปละละเลย ไม่รวมมือกัน ผลักดันเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ จึงคิดว่าต่อไปจะมีอะไร

¹ "รายงานการประชุมสภา," in สรุปข่าวรัฐสภาการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ (ตีกรัฐสภา: รัฐสภา, 2558).

เหลือไว้ให้เป็นความหวังแก่ลูกหลานไทยที่จะมีสังคมซึ่งมีความผาสุก สงบและร่มเย็นบ้าง² ศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบริหารจัดการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านคุณธรรมความดี รวมถึงการเป็นศูนย์ข้อมูลและแหล่งกลางในการพัฒนาความรู้และนวัตกรรมเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม

จึงมีความประสงค์จะดำเนินงานการศึกษาสถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทย โดยวิเคราะห์สถานการณ์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ผลกระทบของปัญหาและทุนทางสังคมของสังคมไทย ทั้งในสภาวะปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต รวมไปถึงการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติ ข้อมูลสถานการณ์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในมิติต่าง ๆ จากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ โดยศึกษาข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in – depth interview) และการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ในกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานการณ์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของสังคมไทยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีรายงานเอกสารวิชาการมีการศึกษาและพบประเด็นปัญหาคุณธรรมของสังคมไทยในด้านความซื่อสัตย์สุจริต การคอร์รัปชัน มากที่สุด จำนวน 18 แหล่งข้อมูลจาก 22 แหล่งข้อมูล รองลงมาเป็นปัญหาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ จิตสำนึกสาธารณะ เสียสละเพื่อส่วนรวม การละเมิดสิทธิ จำนวน 13 แหล่งข้อมูล ด้านความพอเพียง จำนวน 9 แหล่งข้อมูล ด้านความแตกแยก ความสามัคคี จำนวน 9 แหล่งข้อมูล และปัญหาคุณธรรมด้านความเป็นธรรม จำนวน 1 แหล่งข้อมูล จากข้อมูลจึงสะท้อนให้เห็นสถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน ที่มีปัญหาในด้านความซื่อสัตย์สุจริต การคอร์รัปชัน มากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ จิตสำนึกสาธารณะ เสียสละเพื่อส่วนรวม การละเมิดสิทธิ ด้านความพอเพียง ด้านความแตกแยก ความสามัคคีและด้านความเป็นธรรม ตามลำดับ³ ดังนั้นขับเคลื่อนทางคุณธรรมและจริยธรรมให้ได้ผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และต้องมีการขับเคลื่อนกระแสคุณธรรมอย่างมีพลังและอย่างต่อเนื่องหลากหลาย โดยจะต้องสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของ

² ธาณินทร์ กรัยวิเชียร, "เข็มทิศนำประเทศไทย," in ปาฐกถาพิเศษคุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทยโดย ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ธาณินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรีงานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ และตลาดนัดคุณธรรม ครั้งที่ 3 (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2558).

³ อริศรา เล็กสรรเสริญ, "การศึกษาสถานการณ์คุณธรรมในประเทศไทยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)," (2558).

องค์กรที่เป็นแกนหลักของสังคมไทยทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งกลุ่มสื่อมวลชนที่ผลิตสื่อสร้างสรรค์ ทั้งภาคเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ตลอดจนถึงประชาชนทั่วไป ซึ่งที่ผ่านมาได้เกิดผลจากการดำเนินงานของศูนย์คุณธรรมต่อการขับเคลื่อนกระแสการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ที่เน้นความสำคัญของการสร้างกระแสในวงกว้าง การกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยทุกระดับ ทั้งในระดับจุลภาค และระดับมหภาค

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อื่นเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง⁴ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ขึ้นเพื่อจัดตั้งสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า ครูสภา เพื่อมีหน้าที่ในกำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ การควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา กำกับ ดูแล ส่งเสริมการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา⁵ และเพื่อให้การผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษารับทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ครูสภาออกข้อบังคับครูสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติซึ่งกล่าวถึง มาตรฐานการปฏิบัติตน นั้นหมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็น

⁴ "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542).

⁵ "พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 120 ตอนที่ 42 ก (11 มิถุนายน 2546).

แบบแผนในการประพัตติตนซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการ และสังคมอันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ หมวดที่ 3 จรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม⁶ แต่อย่างไรก็ตามยังสถานการณ์การประท้วงของครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองถึงการกระทำผิดทางจรรยาบรรณด้านต่าง ๆ ทำให้การประพัตติตนนั้นจึงมีส่วนในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จรรยาบรรณของวิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภามีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน ทั้งสังคมส่วนรวม ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ได้บังคับบัญชาหรือครูด้วยกัน ดังนั้นจรรยาบรรณของวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาย่อมสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษาเช่นกัน อีกทั้งปัญหาที่มีสลับซับซ้อนส่งผลกระทบต่อโดยตรงและโดยอ้อมต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและต่อคุณภาพของผู้เรียน เช่น ปัญหาภาระงานที่ขาดสมดุล ปัญหาการขาดความเข้าใจในรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาการใช้เทคโนโลยี ปัญหาการดูแลผู้เรียนที่อยู่ในภาวะเสี่ยงไปจนถึงปัญหาหนี้สินครู ปัญหาส่วนตัว เป็นต้น

ปัญหาของการวิจัย

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในสังคมไทยทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่รวดเร็วเกินกว่าที่จะสามารถควบคุมได้ ก่อให้เกิดการรับข้อมูลข่าวสารในประชาชนที่อาจขาดการพิจารณาก่อนกรองและส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมทั้งด้านค่านิยม ด้านพฤติกรรม ทั้งในด้านบวกและด้านลบ จากข้อมูลเกี่ยวกับการติดตามสภาวะการครูรายจังหวัด (Teacher Watch) พบว่าครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ปัญหาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ 1) ภาระงานครู คือ ครูมีภาระงานสอนเฉลี่ยประมาณ 22.04 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ภาระงานด้านธุรการ เช่น ทำการเงิน พัสดุ ทำข้อมูล และทำหน้าที่ครูประจำชั้นเฉลี่ยคนละ 1.71 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวนวิชาสอนเฉลี่ยคนละ 4.5 วิชา นอกจากนั้นพบว่ามีบางคนสอนมากกว่า 1 สาระการเรียนรู้ และได้สอนกิจกรรมเสริมทั้งลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรม การแนะแนวรวมแล้วสูงสุดถึง 10 วิชา นอกจากการสอนแล้วยังมีครูที่ไม่สามารถเข้าสอนได้ เนื่องจากต้องอบรม

⁶ "ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 122 ตอนพิเศษ 76 ง (5 กันยายน 2548).

พัฒนาคุณภาพคิดเป็นร้อยละ 44.5 2) ภาระด้านหนี้สิน พบว่าครูมีภาระหนี้สิน เช่น การผ่อนบ้านอยู่ ร้อยละ 53.31 ภาระหนี้สหกรณ์ครู ร้อยละ 62.17 และ 3) ทศนคติต่อวิชาชีพรู้พบว่าเมื่อทำงานใน ระหว่างภาคเรียนครูมีความรู้สึกรักอยากเปิดภาคเรียนเร็วขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.05 ตลอดจนความรู้ อยากรเปลี่ยนและอยากเข้าโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด (Early Retirement) มากกว่าค่าเฉลี่ยใน ระดับภาคกลางและจากข้อมูลข้างต้นทั้ง 2 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยมากกว่าระดับภาคกลางและ ระดับประเทศ และพบว่าครูในจังหวัดกาญจนบุรีมีความพึงพอใจในตัวผู้บริหารในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ อยู่ในระดับต่ำกว่าจังหวัดราชบุรีและต่ำกว่าระดับภาคกลาง ได้แก่ การบริหารจัดการโรงเรียนในด้าน ผู้บริหารมีความยุติธรรม โปร่งใส การทำงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ ตลอดถึงการบริหารโรงเรียนโดยการใช้โรงเรียนเป็นฐาน⁷ ดังข้อมูลในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 สภาวะการณ์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เปรียบเทียบ กับภาคกลาง

หน่วย ประเมิน	ภาระงาน สอนของ ครู	ภาระงาน ธุรการ	จำนวนวิชา สอน	ไม่เข้าสอบ อบรม	ภาระ หนี้สิน ผ่อนบ้าน	ภาระ หนี้สิน สหกรณ์	อยากให้ ปิดเทอม	เกษียณ อายุก่อน กำหนด
	ชม./สัปดาห์ (เฉลี่ย)	ชม./สัปดาห์ (เฉลี่ย)	ชม./สัปดาห์ (เฉลี่ย)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(เฉลี่ย)	(เฉลี่ย)
ประเทศ	21.92	1.51	4.01	36.30	49.90	65.17	ร้อยละ 15.8	ร้อยละ 23.6
ภาคกลาง	21.52	1.58	4	36.94	40.93	61.51	2.03	1.96
สพม.8	22.04	1.71	4.5	44.5	53.31	65.50	2.05	2.21

⁷ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, "การวิจัยการติดตามสภาวะการณ์ ครูรายจังหวัด (Teacher Watch) และการสร้างตัวแบบการพัฒนาครู ที่สนองตอบสภาวะการณ์และ ปัญหาในการทำงานของครู," (2550).

ตารางที่ 2 ทศนคติของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เปรียบเทียบกับ
ภาคกลาง

หน่วย ประเมิน	การบริหารจัดการในโรงเรียน					
	ผู้บริหารปฏิบัติ ตนเหมาะสม	ผู้บริหารมีความ ยุติธรรม	ผู้บริหารมีความ โปร่งใส	ผู้บริหารใช้ ข้อมูลตัดสินใจ	ผู้บริหารทำงาน มีประสิทธิภาพ	มั่นใจในการ บริหารโดย โรงเรียนเป็น ฐาน
	(เฉลี่ย)	(เฉลี่ย)	(เฉลี่ย)	(เฉลี่ย)	(เฉลี่ย)	(เฉลี่ย)
ภาคกลาง	3.82	3.68	3.87	3.71	3.82	3.82
สพม.8	3.72	3.78	3.93	3.77	3.86	3.42
กาญจนบุรี	3.68	3.63	3.74	3.65	3.66	3.66
ราชบุรี	3.76	3.92	4.12	3.89	4.05	3.95

และในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางยังมีปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 อีกทั้งยังขาดการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ซึ่งที่กล่าวมาแล้วนั้น จัดเป็นการบริหารงานด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ การให้ครูและบุคลากร มีส่วนร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ คือ การเข้าร่วม ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์กิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์ต่อสาธารณชน^๘

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จรรยาบรรณวิชาชีพมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่งและยังมีอิทธิพลส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน การจัดการในโรงเรียน จำเป็นที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ เนื่องจากจรรยาบรรณนั้นเป็นหลักแห่งมาตรฐานการ

^๘ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), "รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 3 ปี 2554 - 2558," (2558).

ปฏิบัติตนที่เป็นแนวทางในการประพฤติ อันเป็นข้อกำหนดกิริยาที่บุคคลในสถานะและอาชีพต่าง ๆ พึงตระหนักและปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นไปในแนวทางที่อำนวยประโยชน์สุข ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นทั้งสิ้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพมีความสำคัญและจำเป็นมากต่อองค์กรหรือสถานศึกษาที่ใช้ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตน เพื่อมุ่งให้การบริหารกระบวนการ จัดการในสถานศึกษาประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะข้าราชการ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสนใจที่จะศึกษาจรรยาบรรณของ วิชาชีพกับความสุขในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย จึงกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อทราบจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. เพื่อทราบความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับใด
2. ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับใด
3. จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับปานกลาง
3. จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์กัน

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีเชิงระบบตามแนวคิดของแคทซ์และคานัน (Katz and Kahn) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output) ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (context) ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สภาพการเมืองการปกครอง ตลอดจนส่งผลให้เกิดการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อการพัฒนาต่อไป เช่นเดียวกับระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งเป็นระบบเปิด จันทรานี สงวนนาม ได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงระบบของโรงเรียนในประเทศไทยไว้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบปัจจัยนำเข้าหรือสิ่งป้อน ประกอบด้วย นักเรียน บุคลากร อาคารสถานที่หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ ทุนระเบียบ เงิน ชุมชนและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จ 2) องค์ประกอบกระบวนการ ประกอบด้วยลักษณะงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผนนโยบายการบริหาร การเรียนการสอน กิจกรรมพิเศษ การวัดผล การค้นคว้าวิจัยและการสนับสนุน ฯลฯ และ 3) องค์ประกอบผลงานหรือผลผลิต ในระบบราชการเรียกว่า ผลงาน ขณะที่วงการธุรกิจจะเรียกว่า ผลผลิต อย่างไรก็ตามทั้งสองคำก็มีความหมายเหมือนกัน แต่ใช้ตามสภาพลักษณะขององค์การที่แตกต่างกัน โดยปกติผลงานในระบบราชการจะมี 2 ประเภท คือ ผลงานด้านการบริการและด้านผลผลิตที่สามารถนับได้ หรืออาจแบ่งผลผลิตเป็น ผลที่รัฐต้องการ ผลที่ประชาชนต้องการและผลที่ระบบต้องการ ผลผลิตของระบบงานการศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับ

⁹ Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organizations*, 2nd ed. (New York: John Wiley & Sons, 1978).

กระบวนการและสิ่งป้อนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามในฐานะที่ระบบโรงเรียนจัดเป็นระบบย่อยของระบบอื่น ๆ ในสังคม ย่อมต้องได้รับผลกระทบจากระบบอื่น ๆ จึงกลายเป็นแรงกดดัน ที่สำคัญมี 2 ประการคือแรงกดดันจากสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคมมีผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนดังจะเห็นได้จากการที่ประชาชนในสังคมมีมุมมองทางเศรษฐกิจว่าการศึกษาในปัจจุบันคือการลงทุน การศึกษาในปัจจุบันจะต้องแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ มีผลทำให้มีการเรียกร้องในการปฏิรูป ที่ต้องจัดให้นักเรียนมีคุณภาพ สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบในผลของการจัดการศึกษาและแรงกดดันทางการเมือง สิ่งนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในปัจจุบัน เพราะว่าเมื่อมุมมองการบริหารจัดการของประเทศเปลี่ยนแปลงไป การบริหารการศึกษาก็เปลี่ยนแปลงตาม ดังจะเห็นได้จากการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเปลี่ยนไปตามการปฏิรูปทางการเมืองการปกครอง มีการกระจายอำนาจการศึกษาไปสู่สถานศึกษา องค์ประกอบด้านนี้ จะมีผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งในระดับหน่วยงานบังคับบัญชาและโรงเรียนเป็นอย่างมาก เช่น ด้านนโยบาย งบประมาณ เงินเดือน สวัสดิการ เป็นต้น¹⁰ เห็นได้ว่าในระบบการศึกษามีปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการขับเคลื่อนการศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้า

เห็นได้จากการประกอบอาชีพต่าง ๆ จึงนำจรรยาบรรณมาเป็นส่วนในการเคลื่อนที่ควบคุมดูแลพฤติกรรมผู้ประกอบอาชีพ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนกำหนดให้มีจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนประกอบด้วย 4 หมวด คือ หมวดที่ 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง หมวดที่ 2 จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน หมวดที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชาและหมวดที่ 4 จรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม¹¹ วิชาชีพวิศวกรรม ได้กำหนดข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณ จำนวน 15 ข้อ ดังนี้ 1) ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ 2) ต้องปฏิบัติงานที่ได้รับทำอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการ 3) ต้องประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 4) ไม่ใช่อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรมหรือใช้อิทธิพลหรือให้ผลประโยชน์แก่บุคคลใดเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับหรือไม่ได้รับงาน 5) ไม่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อย่างใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

¹⁰ จันทรานี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 ed. (นนทบุรี: บุ๊ค พอยท์, 2553).

¹¹ "ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 111, ตอน 19 ง (8 มีนาคม 2537).

6) ไม่โฆษณาหรือยอมให้ผู้อื่นโฆษณาเกินความเป็นจริง 7) ไม่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความสามารถที่ตนเองจะกระทำได้ 8) ไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร 9) ไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมในงานที่ตนเองไม่ได้รับทำ ตรวจสอบ หรือควบคุมด้วยตนเอง 10) ไม่เปิดเผยความลับของงานที่ตนได้รับทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง 11) ไม่แย่งงานจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น 12) ไม่รับทำงาน หรือตรวจสอบงานขึ้นเดียวกันกับที่ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นทำอยู่ เว้นแต่เป็นการทำงานหรือตรวจสอบตามหน้าที่หรือแจ้งให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว 13) ไม่รับดำเนินงานขึ้นเดียวกันให้แก่ผู้ว่าจ้างรายอื่นเพื่อการแข่งขันราคา เว้นแต่ได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายแรกทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรหรือได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจาก ผู้ว่าจ้างรายแรก และได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว 14) ไม่ใช่หรือคัดลอกแบบรูป แผนผังหรือเอกสาร ที่เกี่ยวกับงานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้น 15) ไม่กระทำการใด ๆ โดยจงใจให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียง หรืองานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น¹² สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี กำหนดเรื่องจรรยาบรรณพยาบาล จำนวน 9 ข้อ ดังนี้ 1) มีรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ต้องการการพยาบาลและบริการสุขภาพทั้งต่อปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชนและระดับประเทศ 2) มีความเมตตากรุณา เคารพในคุณค่าของชีวิต ความมีสุขภาพดีและความผาสุกของเพื่อนมนุษย์ 3) มีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงานและประชาชนด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน 4) ยึดหลักความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคมมนุษย์ 5) มุ่งความเป็นเลิศปฏิบัติการพยาบาล 6) ป้องกันอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของผู้ใช้บริการ 7) รับผิดชอบในการปฏิบัติให้สังคมเกิดความเชื่อถือว่าไว้วางใจต่อพยาบาลและต่อวิชาชีพการพยาบาลพยาบาล 8) ทำความเจริญก้าวหน้าให้แก่วิชาชีพการพยาบาลและ 9) รับผิดชอบต่อตนเองเช่นเดียวกับรับผิดชอบต่อผู้อื่น¹³ สัตวแพทยสภา กำหนดข้อบังคับสัตวแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ จำนวน 5 หมวด

¹² "ข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2543," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 117, ตอนพิเศษ 136 ง (31 ธันวาคม 2543).

¹³ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ, "ประกาศสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พ.ศ. 2556 เรื่อง จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับ พ.ศ. 2556," (27 กันยายน 2556).

ดังนี้ หมวด 1 ความประพฤติทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ หมวด 2 การประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ หมวด 3 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ หมวด 4 การโฆษณาการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ หมวด 5 การทดลองในสัตว์¹⁴ ประเทศแคนาดามีการจัดทำประมวลจรรยาบรรณของสมาคมครูใหญ่ในประเทศแคนาดา จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ 1) คำนึงถึงความสุขกายสุขใจและความสำเร็จของนักเรียนทุก ๆ คน ด้วยความมุ่งมั่นเป็นอันดับแรกด้วยความเอาใจใส่ 2) ให้การดูแลเอาใจใส่ตามความแตกต่างหลากหลายด้วยความยุติธรรม อย่างมีศักดิ์ศรี เคารพและให้เกียรติความถูกต้องชอบธรรมของแต่ละคน 3) มีความซื่อสัตย์และประพฤติกรรมดีมั่นในศีลธรรมอันดี 4) พึงรักษาความลับของราชการเว้นไว้เสียแต่ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย 5) พึงทำงานร่วมกันเพื่อนร่วมงานด้วยความร่วมมือและเข้าร่วมกับสมาคมวิชาชีพครูเพื่อจัดการศึกษา 6) พึงศรัทธามุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งปวงด้วยความมุ่งมั่น อุทิศตน 7) ใฝ่ใจในการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต 8) พึงให้การสนับสนุนการปฏิบัติอันมีผลงานสืบเนื่องมาจากงานวิจัยและยึดตามมาตรฐานโดยทั่วไปของความเป็นวิชาชีพ 9) พึงให้การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัว และชุมชน โดยรอบที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน 10) พึงให้ความร่วมมือกับเพื่อนครูใหม่และผู้ช่วยครูใหญ่อื่น ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อนักเรียนและให้การสนับสนุนเพื่อจัดการศึกษาสำหรับความสำเร็จในภาพรวมของวงการการศึกษา¹⁵

ในงานวิจัยครั้งนี้กล่าวถึง จรรยาบรรณหลักแห่งความประพฤติที่ดิงามอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้ทำแต่สิ่งที่ดีงามละเว้นความชั่ว มีเหตุผลในการคิดวิเคราะห์จริยธรรมใช้เป็นแนวทางของการประพฤติตน การดำเนินชีวิต ตลอดจนงานการทำงานการประกอบวิชาชีพให้เกิดเป็นวินัยในตนเอง เพื่อนำมาเป็นเครื่องควบคุมระเบียบวินัยของคนหมู่มาก ให้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติตน สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ รวมถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งชื่อเสียงเกียรติคุณและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ การนำจรรยาบรรณวิชาชีพมาประยุกต์ใช้กับการบริหาร ในรูปแบบแนวทางต่าง

¹⁴ "ข้อบังคับสัตวแพทย์สภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2546," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 120, ตอนพิเศษ 7 ง (20 มกราคม 2546).

¹⁵ Alan Armonow, "The Canadian Association of Principals, the National Voice for Canadian Principals. The Canadian Association of Principals Code of Ethics," <http://cdnprincipals.org/>.

ทำให้เกิดประโยชน์กับตนเอง หากผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนได้ดีจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการมีภาวะผู้นำ มีความเป็นกลาง ไม่อคติต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็จะทำให้เกิดความเสมอภาค ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถโดยไม่ต้องกังวลถึงอคติใด ๆ ย่อมทำให้เกิดผลประโยชน์กับองค์กร ตลอดทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ แบ่งออกเป็น 5 หมวด ดังนี้ หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพหมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและหมวด 5 จรรยาบรรณต่อสังคม¹⁶

ความสุขในการทำงาน แมเนียน (Manion) ได้กล่าวว่า ความสุขในการทำงาน คือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้เป็นผลที่ต่อสนองจากการกระทำ การสร้างสรรค์ของตนเองมีความพอใจและนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงการรับรู้และแสดงออกอย่างสนุกสนาน พอใจในงานและเพื่อนร่วมงานมีความผูกพันกับองค์กร¹⁷ และวาร์ (Warr) กล่าวว่าความสุขในการทำงานนั้นเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลใด ๆ ที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่มากระทบในขณะที่ทำงานหรือประสบการณ์ของบุคคลในการทำงาน เป็นพื้นฐานในการมีชีวิตที่ดี เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับทุกคนทั้งในส่วนของการทำงานและตลอดถึงชีวิตประจำวัน ผู้คนส่วนใหญ่มักแสวงหาและปรารถนาที่จะมีความสุขและความสุขสามารถพัฒนาจากการทำงานได้¹⁸ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) แผนงานสุขภาวะองค์กรเอกชน กล่าวว่า ความสุขนั้นประกอบไปด้วย ความสุข 8 ประการ (Happy 8) ด้วยกัน ซึ่งเป็นจิตสมดุลชีวิตของมนุษย์ผ่านความสุขในโลกสามใบที่ทับซ้อนกันอยู่ระหว่างโลกส่วนตัวของมนุษย์ โลกครอบครัวของมนุษย์ และโลกสังคมของมนุษย์ เพื่อที่จะมองความสุขของมนุษย์ทั่วไป ประกอบด้วยความสุข 8 ประการ คือ 1) สุขภาพดี มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและจิตใจ เพราะมีความเชื่อว่าถ้ามนุษย์ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงก็จะมีจิตใจที่ดี พร้อมทั้งจะรับมือกับ ปัญหาที่จะเข้ามาได้เป็นอย่างดี 2) น้ำใจงาม มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกันและกัน เนื่องจากมีความเชื่อความสุขที่แท้จริงคือการเป็นผู้ให้ 3) การผ่อนคลาย รู้จักผ่อนคลายต่อสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต

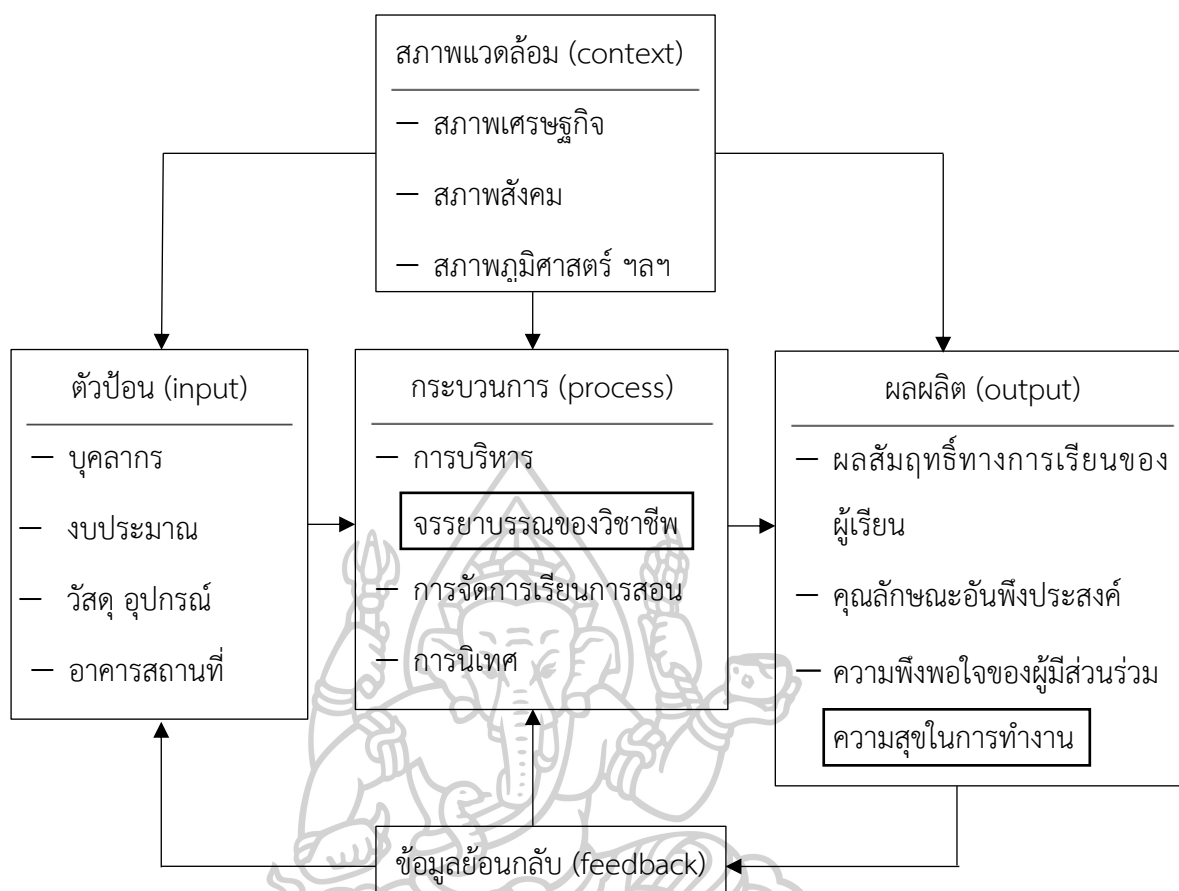
¹⁶ "ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 130, ตอนพิเศษ 130 ง (4 ตุลาคม 2556).

¹⁷ Jo Manion, "Joy at Work Creating a Positive Workplace," *Journal of Nursing Administration* 33 2003, no. 12 (December 2003).

¹⁸ Peter Warr, "Work, Happiness, and Unhappiness," in *Cognitive Behavioral Therapy Book Reviews* (2007).

เพราะเชื่อว่าการที่คนทำงาน หากไม่รู้จักรักรหาการผ่อนคลายให้กับตนเอง จะทำให้ร่างกายและจิตใจเกิดความเครียด อันส่งผลกระทบต่อหน้าที่การทำงาน 4) การหาความรู้ มีการศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองตลอดเวลาจากแหล่งต่าง ๆ นำไปสู่การเป็นมืออาชีพและความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน เพราะเชื่อว่า ถ้าเราทุกคนแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ก็จะ เป็นอีกหนึ่งแรงผลักดัน ช่วยให้องค์กรพัฒนาขึ้นด้วยบุคลากรที่มีศักยภาพ 5) คุณธรรม มีความศรัทธา ในศาสนาและมีศีลธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะเชื่อว่า หลักธรรมคำสอนของศาสนา เป็นสิ่งที่จะช่วย การดำเนินชีวิตของทุกคนให้ดำเนินไปในเส้นทางที่ดีได้ ทำให้ทุกคนมีสติ มีสมาธิในการทำงาน สามารถรับมือกับปัญหาที่เข้ามาได้ ยึดหลักสนับสนุนให้เป็นคนดี คิดดี ทำดี และมีความศรัทธาในคุณ งามความดีทั้งปวง 6) ใช้เงินเป็น มีเงิน รู้จักเก็บรู้จักใช้ ไม่เป็นหนี้ ปลุกฝังนิสัยอดออม ประหยัด รู้จัก วิธีการใช้เงิน ไม่ใช่สุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายแต่เท่าที่จำเป็น ยึดหลักคำสอนการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจ พอเพียง 7) ครอบครัวที่ดี มีครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง ปลุกฝังนิสัยรักครอบครัวเพื่อนำไปเป็น หลักการใช้ชีวิต ให้รู้จักความรัก ความเชื่อมั่น และความศรัทธาในความดีงาม จึงจะเกิดเป็นคนดีใน สังคม (รักตนเองรักครอบครัว รักการงาน รักเพื่อน รักในสิ่งที่พอเพียง) และ 8) สังคมดี สังคมมีสอง มิติ คือ สังคมในที่ทำงานกับสังคมนอกที่ทำงาน เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนย่อมต้องมีความรักสามัคคีเอื้อเพื่อ ต่อชุมชนที่ตนทำงาน และพักอาศัย มีสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดี เพราะเชื่อว่าการที่ผู้คนมีความ เป็นอยู่ที่ดีภายในสังคมหรือชุมชนย่อมเป็นพื้นฐานที่ดี ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความรักความปรองดอง สามัคคีต่อกันพร้อมร่วมแรงร่วมใจช่วยกันพัฒนาชุมชนให้มีชีวิตการเป็นอยู่ที่ดี¹⁹ จากแนวคิดดังกล่าว ข้างต้นผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นข้อช่วยเชิงอ้างอิงของการวิจัย ได้วางแผนภาพที่ 1

¹⁹ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, "คู่มือมาสร้างองค์กรแห่งความสุขกัน เถอะ," ed. แผนงานสุขภาพองค์กรภาคเอกชน (2552).

แผนภาพที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงสรุปของการวิจัย

ที่มา : Daniel Katz and Robert L. Kahn, The social psychology of Organizations, 2nd ed. (New York: John Wiley & Sons, 1978).

: จันทรานี สงวน, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย, 2553).

: ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130, ตอนพิเศษ 130 ง (4 ตุลาคม 2556).

: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน, “คู่มือมาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ,” 23 มีนาคม 2552

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จึงได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้ ตัวแปรที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพทางศึกษา โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดตามข้อบังคับคุรุสภาว่า ด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ประกอบด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ 5 หมวด ได้แก่ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และ 5) จรรยาบรรณต่อสังคม และตัวแปรเกี่ยวกับความสุขในการทำงาน ผู้วิจัยใช้ความสุขในการทำงาน 8 ประการ ตามแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน กล่าวถึงความสุขในการทำงาน 8 ประการ ได้แก่ 1) สุขภาพดี 2) น้ำใจงาม 3) การผ่อนคลาย 4) หาความรู้ 5) คุณธรรม 6) ใช้เงินเป็น 7) ครอบครัวที่ดี และ 8) สังคมดี ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2

จรรยาบรรณของวิชาชีพ (X_{tot})	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา (Y_{tot})
1) จรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1)	1) สุขภาพดี (Y_1)
2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X_2)	2) น้ำใจงาม (Y_2)
3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3)	3) การผ่อนคลาย (Y_3)
4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X_4)	4) การหาความรู้ (Y_4)
5) จรรยาบรรณต่อสังคม (X_5)	5) คุณธรรม (Y_5)
	6) การใช้เงินเป็น (Y_6)
	7) ครอบครัวที่ดี (Y_7)
	8) สังคมดี (Y_8)

แผนภาพที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556, "ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130, ตอนพิเศษ 130 ง (4 ตุลาคม 2556).

: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน, "คู่มือมาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ," 23 มีนาคม 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

จรรยาบรรณของวิชาชีพ หมายถึง ประมวลหลักความประพฤติที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษายึดถือปฏิบัติเพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติและปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ 5 ด้าน ได้แก่ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและ 5) จรรยาบรรณต่อสังคม

ความสุขในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่มากระทบในขณะที่ทำงาน หรือประสบการณ์ในขณะที่ทำงาน ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ ไม่รู้สึกกังวล หรือความรู้สึกพึงพอใจต่อการยกย่องจากบุคคลทั่วไป หรือจากผู้บังคับบัญชาในการทำงาน รวมถึงการมีงานที่มั่นคง มีความก้าวหน้า มีโอกาสได้รับการพัฒนา ได้รับความเมตตาจากผู้บังคับบัญชาการ มีเพื่อนร่วมงานที่จริงใจ ความสุขสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งทางกายและทางจิตใจ ประกอบด้วยความสุข 8 ประการ คือ 1) สุขภาพดี 2) น้ำใจงาม 3) การผ่อนคลาย 4) การหาความรู้ 5) คุณธรรม 6) ใช้เงินเป็น 7) ครอบครัวที่ดีและ 8) สังคมดี

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งความรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนบุคคลลากรที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครู เป็นต้น

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 หมายถึง โรงเรียนรัฐที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาภายใต้การบริหารจัดการ กำกับดูแลโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทำการเปิดการเรียนการสอนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรีและจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งสิ้น 55 โรงเรียน แบ่งออกเป็น โรงเรียนในจังหวัดราชบุรี 26 โรงเรียนและโรงเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี 29 โรงเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเพื่อทราบจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการวิจัยมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของตัวแปรจากวรรณกรรม ทฤษฎี แนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษาและนักวิจัย ตลอดจนงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วยสาระสำคัญต่อไปนี้ 1) จรรยาบรรณของวิชาชีพ 2) ความสุขในการทำงาน 3) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และ 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

จรรยาบรรณของวิชาชีพ

ความหมายจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ปัจจุบันมีการนำจรรยาบรรณมาใช้ในการปฏิบัติงานในสาขาอาชีพต่างมากยิ่งขึ้น นักวิชาการ นักการศึกษา ทั้งต่างประเทศและในประเทศ ได้ให้ความหมายของจรรยาบรรณในลักษณะที่แตกต่าง กันมากมาย ดังนี้ ฟีนีย์ (Feeney) กล่าวว่า จรรยาบรรณ (A codes of ethics) หมายถึง ค่านิยมหลัก ของวิชาชีพใด ๆ ซึ่งเปรียบเสมือนแผนที่ ที่ใช้แสดงออกถึงความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ บ่งบอกถึงความรู้สึกนึกคิด ศีลธรรมอันดีงามภายในจิตใจ²⁰ ขณะที่ฟอร์สเตอร์ (Forster) ให้ความหมายของคำว่า จรรยาบรรณ (A codes of ethics) หมายถึง หลักปฏิบัติหรือแนวทางในการ ประพฤติตน การดำเนินชีวิต ตลอดจนการทำงานที่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นเคารพกฎกติกาที่ ตนเองเห็นว่าดีหรือเป็นข้อตกลงของประชาชนส่วนใหญ่²¹ ซึ่งโคห์ลเบิร์ก (Kohlberg) กล่าวว่า จรรยาบรรณ (ethics) ในลักษณะของศีลธรรม (Moral) ซึ่งหมายถึง ระบบความคิดของบุคคลใดที่ ตัดสินใจเลือกจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ ทำความดีละเว้นความชั่วใช้เหตุผลเชิง

²⁰ Stephanie Feeney, "Ethics Today in Early Care and Education," in *Reprinted from Young Children* (March 2010).

²¹ Daniella J. Forster, "Codes of Ethics in Australian Education: Towards a National Perspective," *Australian Journal of Teacher Education* 37 9 (2012).

จริยธรรมในการตัดสินใจในสถานการณ์ใด ๆ²² ในประเทศไทยได้มีการให้ความหมายของจรรยาบรรณ ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไปมากมายเช่นกัน ดังจะกล่าวต่อไปนี้ ชำเลียง วุฒิจันทร์ให้ความหมายไว้ว่า จรรยาบรรณ หมายถึง เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลให้มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยจรรยาบรรณ นั้นจัดเป็นข้อกำหนดกิริยาที่บุคคลในสถานะและในอาชีพต่าง ๆ พึงตระหนักและปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางที่จะอำนวยประโยชน์สุข ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม²³ ในทางธรรมะพระเมธีธรรมาภรณ์ มองว่าจรรยาบรรณ ครอบคลุมถึงจริยวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณวิชาชีพ หรือจริยธรรมวิชาชีพหรือ ตามปกติคนดีมีศีลธรรมอันดีงาม ในฐานะที่เป็นเอกชน เป็นพุทธศาสนิกชนหรือเป็นศาสนิกชนของ ศาสนาใดก็ตาม แต่ถ้ามีตำแหน่งในสถาบันวิชาชีพใด ในองค์กรใด จะเป็นข้อตกลงเป็นหลักแห่งความ ประพฤติของสมาชิกแห่งกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ ในฐานะเป็นจรรยาที่ควรปฏิบัติร่วมกัน²⁴ เช่นเดียวกับ ไชย ฌ พล ที่มองว่าจรรยาบรรณหมายถึง มาตรฐานคุณค่าแห่งความดีงามของการกระทำหนึ่ง ๆ และ หรือพฤติกรรมโดยรวมของมนุษย์²⁵ และฉลอง มาปรีดา เห็นว่านอกจากจรรยาบรรณนอกจากจะเป็น เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลให้ทำความดีแล้วนั้น จรรยาบรรณยังหมายถึง การที่คณะบุคคลหรือ กลุ่มร่วมอาชีพ ร่วมกันก่อตั้งสมาคมหรือองค์กรขึ้นมาเพื่อประกอบวิชาชีพนั้น แล้วช่วยกันทำนุ บำรุงรักษาความดีงามในวิชาชีพนั้นให้ยืนยาวต่อไป การใช้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของหมู่ในเชิงที่เห็นว่าดี งามมาบีบบังคับมวลสมาชิกนั้น ไม่มีอำนาจของกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่เป็นการควบคุม ตนเองในบรรดามวลหมู่สมาชิกในองค์กรนั้น ๆ เอง เป็นการใช้ความมีวินัยในตนเองมาเป็นเครื่อง ควบคุมระเบียบวินัยของคนหมู่มากนั่นเอง²⁶ ดิน ปรีชญาพฤทธิ กล่าวว่างจรรยาบรรณยังจัดเป็น ศาสตร์และหลักการเกี่ยวกับศีลธรรม ซึ่งยังสามารถใช้คำอื่นแทนได้ คือ ค่านิยม ปทัสถาน มาตรฐาน

²² Lawrence Kohlberg, *The Philosophy of Moral Development: Moral Stages and the Idea of Justice* (New York: Harper and Row, 1927).

²³ ชำเลียง วุฒิจันทร์, หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษา สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศาสนา จำกัด, 2524).

²⁴ พระเมธีธรรมาภรณ์, พระธรรมญาณมุนี 84 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, 2531).

²⁵ ไชย ฌ พล, การบริหารด้วยระบบศรัทธาและจรรยาบรรณทางธุรกิจ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เพชรสมิเตีย จำกัด, 2536).

²⁶ ฉลอง มาปรีดา, คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537).

ศีลธรรมหรือแม้กระทั่งความรับผิดชอบทางสังคม จรรยาบรรณเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรที่อนุญาตให้ทำได้ และอะไรคือข้อห้ามไม่ให้กระทำ หากใครฝ่าฝืนไปกระทำเข้า ก็จะได้รับ การตำหนิ ตีเตียน เป็นสิ่งที่ไม่พึงประพฤติปฏิบัติสำหรับบุคคลในแวดวงวิชาชีพหรือวิชาการนั้น ๆ²⁷ จินตนา บิลมาศและคณะ ได้ให้ความหมายว่าจรรยาบรรณหรือจรรยาในการปฏิบัติงาน (Work Ethics) หมายถึง คุณความดีที่บุคคลที่ทำงานยึดเป็นข้อปฏิบัติ โดยกฎหมายใช้เป็นสิ่งบังคับบุคคลโดยทั่วไป ส่วนผู้ประกอบการอาชีพควรมีมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม (Code of Ethics) เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพว่าควรปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรดำรงตนในสังคมอย่างไรจึงมีความเหมาะสม เพื่อรักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิแห่งอาชีพ ซึ่งในความหมายนี้ ถือเป็น Ethical Standard คือ การแสวงหาความดีที่ควรยึดถือว่าควรเป็นอย่างไร และนำมาใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติมีความหมายครอบคลุมกว้างขวางกว่ากฎหมายและกฎระเบียบ แต่มีจุดอ่อนคือ ขาดบทบังคับการลงโทษเมื่อมีการละเมิด ซึ่งในบางประเทศ บางสังคมจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดเป็นข้อบังคับให้ประพฤติปฏิบัติ โดยมีองค์การควบคุม เช่น ประมวลมาตรฐานพฤติกรรมของแต่ละอาชีพ (Code of Conduct) ซึ่งเป็นพฤติกรรมตามจรรยาวิชาชีพอย่างไรก็ดี นอกจากนี้ จรรยาบรรณยังถูกกล่าวถึงในลักษณะคำที่แตกต่างกันมากมายด้วยคำที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน เช่น คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ปทัสถาน มาตรฐาน หรือศีลธรรม เป็นต้น²⁸ ซึ่งแต่ละคำมีความหมายดังนี้ คุณธรรมสำหรับพระธีรพิสิษฐ์ จันทสาโร ได้แยกคำว่า คุณธรรม ออกเป็นสองคำ คือ คำว่าคุณ แปลว่า ความดี และคำว่าธรรมะ ที่สามารถแปลความหมายได้ 4 ประการ คือ ธรรมชาติ (Nature) กฎของธรรมชาติ (Law of Nature) หน้าที่ของธรรมชาติ (Duty of Nature) และผลแห่งธรรมชาติ (Result of Nature) โดยรวมของทั้ง 4 ความหมายนี้อาจกล่าวได้ว่า ธรรมะก็คือสภาพอันไปเป็นของธรรมชาตินั่นเอง จึงสรุปได้ว่า คุณธรรม (Virtue) หมายถึง สภาพอันเป็นธรรมชาติของคุณงามความดี ในจิตใจที่เกื้อกูลที่ยังประโยชน์ต่อตนเองและสังคม²⁹ คุณธรรม (Virtue หรือ Morality) เป็นสภาพ

²⁷ ติน ปรัชญาพฤทธิ, "ข้อมูลเกี่ยวกับพันธะทางสังคม วิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน," in เอกสารโครงการส่งเสริมจริยธรรมข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ. 2542.

²⁸ จินตนา บิลมาศและคณะ, "กรณีศึกษา: องค์การการตรวจสอบด้านจริยธรรม," (สำนักงาน ก.พ.2552).

²⁹ พระธีรพิสิษฐ์ จันทสาโร, คุณธรรม จริยธรรมและสิ่งที่ควรรู้ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ธรรมะ อินเทอร์เน็ต, 2556).

คุณงามความดีที่อยู่ประจำใจของแต่ละคนเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การวิเคราะห์ พิจารณาไตร่ตรองแล้วพบว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี สิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ สิ่งใด ถูกต้อง สิ่งใดไม่ถูกต้อง เป็นต้น³⁰ จริยธรรมที่ตรงกับคำว่า Ethics หมายถึง ความประพฤติที่เป็น ธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นจากคุณธรรมในตัวผู้ปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความสงบ เรียบร้อยในสังคม³¹ ดังนั้นหาก กล่าวรวมกันเป็นคุณธรรมและจริยธรรม ก็คือเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์รู้ได้ด้วยตนเองว่า สิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดควรละเว้นการปฏิบัติ เพื่อความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม กัลยาณิ สูงสมบัติ กล่าวไว้ว่า จริยธรรม นั้นหมายถึง คุณสมบัติที่ประพฤติได้จะเกิดความงดงามหรือความสง่างามในสายตา ผู้อื่นเป็นความงดงามทางจิตใจจากและพฤติกรรมนำไปสู่ความร่วมมือการช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้อื่น ได้โดยง่ายและด้วยความเต็มใจซึ่งสังคมยอมรับ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข³² ในขณะที่ค่านิยม อารมณ์ ฉนวนจิตกร กล่าวไว้ว่า ค่านิยม (Value) นั้นเกิดจากความคิดอย่างรอบคอบ การวิเคราะห์ อย่างถี่ถ้วนถึงผลที่จะตามมาในชีวิต ผนวกกับความเชื่อความศรัทธาที่สังคมโดยรวมและปัจเจกบุคคล ยึดถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ค่านิยมจึงเป็นเครื่องนำทางพฤติกรรมของแต่ละคนในสังคมอย่างชัดเจน³³

นอกจากนี้ค่านิยม ยังเป็นแนวความคิด ความเชื่อเป็นอุดมการณ์ เป็นความต้องการของกลุ่ม คนในสังคม ซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของ การดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม มักปฏิบัติตามและหวงแหนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและความคิดเห็นของคนในสังคม³⁴ ค่านิยมจึงเป็นมาตรฐาน

³⁰ รัตนวดิ โชติกพนิช, "จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู," in เอกสารประกอบการ สอนรายวิชา CU 503 ภาควิชาหลักสูตรและการสอน (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

³¹ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, คุณธรรมนำธุรกิจ เล่ม 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สมาร์ท คอนเวอร์เจนซ์, 2556).

³² "จริยธรรมในการบริหาร," <http://uhost.rmutp.ac.th/kanlayanee.so/L3/3-1-1.html>.

³³ อารมณ์ ฉนวนจิตกร, "การสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมและจริยธรรม," in เอกสารประกอบการ สอนรายวิชา TL 334 ภาควิชาหลักสูตรและการสอน (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2547).

³⁴ "บทที่ 3 ค่านิยม วิถีชีวิต และจริยธรรม," https://wiki.stjohn.ac.th/groups/poly_ordinarycourse1/wiki/c0572/3.html.

การเรียนรู้การประเมินการเลือกและการตัดสินใจของบุคคลว่าควรทำหรือไม่ควรทำ มีค่าหรือไม่มีความสำคัญหรือไม่สำคัญ นอกจากนี้ค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดเป้าหมายและสร้างแรงจูงใจให้บุคคลมุ่งสู่เป้าหมายที่ต้องการ³⁵ ค่านิยมในความคิดโดยกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่อัญเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุมยุวพุทธิกสมาคมแห่งชาติ ครั้งที่ 13 โดยพระกระแสพระราชดำรัสสองคัมภีร์ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เชิญชวนให้ทุกคน ทำดี และส่วนที่ 2 คือ รับสั่งถึงค่านิยมความคิด ดังนี้ การทำสิ่งที่ดีงามนั้น ไม่ใช่ของที่พินสมัย หรือที่นำกระดากอวยหากเป็นของที่ทุกคนทำได้ไม่ยากและให้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า เพราะความดีนั้นทรงค่าและทรงผลดีอยู่ตลอดกาลมิได้เปลี่ยนแปลงมีแต่ค่านิยมในความคิดเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไป³⁶ คำต่อไป คือ ปทัสถานบรรทัดฐานหรือปทัชฐานตามที่ สุรพงษ์ สือทองจักร กล่าวไว้ บรรทัดฐานทางสังคม หมายถึง ระเบียบแบบแผน กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกในสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคมหรือหมายถึงมาตรฐานในการปฏิบัติของมนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ และแบ่งประเภทของบรรทัดฐานทางสังคมออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทแรกวิถีประชาหรือวิถีชาวบ้าน (Folkways) หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติต่าง ๆ ที่ทุกคนยอมรับปฏิบัติกันโดยทั่วไป จนเกิดความเคยชินเป็นปกติวิสัยหรือปฏิบัติกัน โดยทั่วไป การดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกสบายแก่สมาชิกในการปฏิบัติ เพราะสมาชิกไม่ต้องคิดหรือกังวลว่าจะปฏิบัติอะไร อย่างไร วิถีประชาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ไม่มีความสำคัญมากนักสำหรับสังคม เพราะถ้าสมาชิกละเมิดหรือฝ่าฝืนก็จะไม่ก่อให้เกิดข้อขัดแย้งหรือความเสียหายต่อสังคมรุนแรง แต่ประการใด ดังนั้น การละเมิดหรือฝ่าฝืนจึงได้รับการลงโทษเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เช่น ได้รับคำตักเตือนินทาหรือได้รับการหัวเราะเยาะ เป็นต้น ประเภทที่สอง กฎศีลธรรมหรือจารีต (Morals) หรือกฎแห่งศีลธรรมหรือวินัยแห่งจรรยาเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่อ้างกฎศีลธรรมทางศาสนา และค่านิยมของสังคมในการกำหนดความถูกต้องของการปฏิบัติ มีความสำคัญต่อสวัสดิภาพและทรัพย์สินของสังคมมากกว่าวิถีประชา สังคมจึงมีการบังคับให้สมาชิกปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ถ้าสมาชิกในสังคมไม่ปฏิบัติตามก็จะเกิดผลเสียหายต่อสังคมมาก จึงมีการลงโทษผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืนอย่างรุนแรง เช่น

³⁵ "ค่านิยมในการทำงาน,"

https://wiki.stjohn.ac.th/groups/poly_ordinarycourse1/wiki/c0572/3.html.

³⁶ เกษม วัฒนชัย, ความเชื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย (นนทบุรี: อินฟินิท โกลบอลเทรต, 2555).

การยื่นถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ก่อนหรือหลังภาพยนตร์เลิก บุตรต้องเลี้ยงดูพ่อแม่เมื่อแก่เฒ่า การสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียว เป็นต้น ในสังคม นอกจากมีแนวทางในการปฏิบัติแล้วยังมีข้อห้ามปฏิบัติ (Taboos) อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความเป็นระเบียบในการปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้นและประเภทที่สาม กฎหมาย (Laws) หมายถึง คำสั่งหรือข้อห้ามของรัฐที่กำหนด หรือควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงามและจะต้องมีการบังคับให้ปฏิบัติตามโดยมีกำลังเจ้าหน้าที่ หรืออำนาจของรัฐอย่างเป็นทางการคอยควบคุมตรวจตราดูแลในการปฏิบัติของสมาชิกในสังคมอีกด้วย ในสังคมที่ซับซ้อนหรือมีจำนวนสมาชิกมาก การสร้างความเป็นระเบียบในสังคมจะอาศัยเฉพาะวิถีประชาและจารีตย่อมจะไม่เพียงพอ เพราะแนวโน้มในการที่จะไม่ปฏิบัติตามมีมากและการลงโทษก็ไม่มีอำนาจที่จะทำให้สมาชิกมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนในสังคมที่ไม่ซับซ้อน เช่น รัศมีหมู่บ้านต่าง ๆ วิถีประชาและจารีตก็อาจจะสร้างความเป็นระเบียบในการอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี³⁷

ท่านพุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า ศีลธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดความสงบอยู่อย่างปกติตามธรรมชาติและศีลธรรมในคำวัด หมายถึง ความประพฤติที่ดีงามทางกาย วาจา ความประพฤติที่ดีที่ชอบความสุจริตทางกายวาจาและอาชีวะ โดยทางศัพท์ ศีลธรรม แปลว่า ธรรม คือ ศีล หมายถึง ธรรมชั้นศีลหรือธรรมในระดับศีล เพราะศีลเป็นธรรมอย่างหนึ่ง ในบรรดาธรรมภาคปฏิบัติ 3 อย่างคือ ศีล สมาธิและปัญญาดังนั้นต่อจากธรรมชั้นศีล จึงมีธรรมชั้นสมาธิและธรรม ชั้นปัญญา³⁸ และพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ได้แปลศีลธรรมอีกอย่างหนึ่งว่าศีลและธรรม (ถ้าแปลให้ถูกต้องจริงต้องว่าศีลและธรรมอื่น ๆ คือศีลและธรรมอื่น ๆ นอกจากศีล เช่น สมาธิ และปัญญา เป็นต้น เพราะศีลก็เป็นธรรมอย่างหนึ่ง) ถ้าแปลอย่างนี้จะต้องเข้าใจว่าศีลธรรม ไม่ใช่เป็นเพียงความประพฤติดีงามเท่านั้น แต่รวมถึงสมณะวิปัสสนา ชั้น 5 ปฏิจจสมุปบาท ไตรลักษณ์ เป็นต้น³⁹ ในขณะที่ภาครัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ กล่าวถึงจรรยาบรรณในลักษณะและความหมายที่ต่างกัันดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า จรรยาบรรณ (อ่านว่า จัน – ยา – บัน) ประกอบด้วยคำว่า จรรยา (อ่านว่า จัน – ยา) แปลว่า ความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ

³⁷ สุรพงษ์ ลือทองจักร, "หลักมานุษยวิทยาและหลักสังคมวิทยา," in เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักมานุษยวิทยาและหลักสังคมวิทยา (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2552).

³⁸ พุทธทาสภิกขุ, เยาวชนกับศีลธรรม (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมะอินเทรนด์, 2556).

³⁹ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์, ครั้งที่พิมพ์ 22 ed. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557).

ในหมู่คณะกับคำว่า บรรณ (อ่านว่า บัน) ซึ่งหมายถึง หนังสือ ดังนั้น จรรยาบรรณ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 จึงหมายถึง ประมวลความประพฤตินี้ที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณและรักษาชื่อเสียงของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้⁴⁰ เช่น ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 ข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2543 ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553 ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และจรรยาบรรณของนักวิจัยกำหนดโดยสภาวิจัยแห่งชาติ เป็นต้น ดังความหมายต่อไปนี้ สำนักงานข้าราชการพลเรือน กล่าวว่า จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤตินี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและส่งเสริมชื่อเสียง เกียรติคุณ เกียรติฐานะของข้าราชการพลเรือน อันจะยังผลให้ผู้ประพฤติเป็นที่เลื่อมใส ศรัทธาและยกย่องของบุคคลโดยทั่วไป⁴¹ ขณะที่สภาวิศวกรกล่าวไว้ว่า จรรยาบรรณ คือ ศีลของวิศวกรถือเป็นกติการ่วมกันของสังคมวิศวกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งอยู่บนหลักการของจริยธรรมและความถูกต้อง หากนำไปเทียบกับหลักทางพุทธศาสนา จะพบว่าหลักการแห่งจริยธรรมและความถูกต้องนั้นสอดคล้องกันเป็นอย่างดี แม้กระทั่งวิชาการทางด้านวิศวกรรมเองก็อยู่บนหลักการของเหตุและผลเหมือนกัน⁴² สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ กล่าวว่า จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หมายถึง สิ่งที่กำหนดความประพฤติและวิธีปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ต้องยึดถือ⁴³ ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพตามความหมายของคุรุสภา กล่าวไว้ว่า จรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ⁴⁴ และคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ ให้ความหมายว่า จรรยาบรรณ หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสมแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลัก

⁴⁰ "พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542,"

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1773>.

⁴¹ "ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537."

⁴² "จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ," ed. สภาวิศวกร (22 ธันวาคม 2543).

⁴³ "จรรยาบรรณวิชาชีพวิจัยและแนวทางในการปฏิบัติ," in เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการ "การจัดทำมาตรฐานคุณภาพนักวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ 2554).

⁴⁴ "ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556."

เพื่อให้สมาชิกในสาขาอาชีพนั้น ๆ ยึดถือปฏิบัติเพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน จรรยาบรรณในการวิจัยจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระเบียบวิจัย เนื่องด้วยในกระบวนการค้นคว้าวิจัย นักวิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ได้ศึกษาไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต การวิจัยจึงอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ศึกษาได้ หากผู้วิจัยขาดความรอบคอบระมัดระวังสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจึงกำหนด จรรยาบรรณนักวิจัยขึ้นไว้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินวิจัยอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม และหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษา ค้นคว้าให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนักวิจัย⁴⁵

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเกี่ยวกับความหมายของจรรยาบรรณ จึงสรุปได้ว่าคำว่า จรรยาบรรณหรือคุณธรรม จริยธรรมนั้น แม้โดยรากศัพท์จะมีรูปคำศัพท์ที่ต่างกัน แต่ในทางวิชาการโดยทั่วไปใช้ และในงานวิจัยครั้งนี้ จรรยาบรรณ หมายถึง หลักแห่งความประพฤติที่พึงงามอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคล หรือกลุ่มบุคคลให้ทำแต่สิ่งที่ดีงามละเว้นความชั่ว มีเหตุผลในการคิดวิเคราะห์เชิงจริยธรรม ใช้เป็นแนวทางของการประพฤติตน การดำเนินชีวิต ตลอดจนการทำงานการประกอบวิชาชีพให้เกิดเป็นวินัยในตนเอง เพื่อนำมาเป็นเครื่องควบคุมระเบียบวินัยของคนหมู่มากให้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติตน สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ รวมถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งชื่อเสียงเกียรติคุณและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ความสำคัญของจรรยาบรรณของวิชาชีพ

เมื่อกล่าวถึงจรรยาบรรณถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ต้องยึดถือปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพนั้น ๆ เพื่อให้การประกอบวิชาชีพเป็นไปตามหลักวิชาการที่มุ่งบริการสังคม ไม่ใช่เป็นไปในลักษณะธุรกิจเพียงอย่างเดียว ดังนั้น จรรยาบรรณจึงมีสภาพบังคับในระดับพึงปฏิบัติ ซึ่งมีผลผูกพันทางจิตใจของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยทัศนคติของภาคส่วนต่าง ๆ กล่าวถึงความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้ กรมศาสนา กล่าวว่าจรรยาบรรณมีความสำคัญคือ 1) ช่วยควบคุมมาตรฐาน ประกันคุณภาพและปริมาณที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน

⁴⁵ "คำชี้แจงข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553," สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, คณะอนุกรรมการกำหนดจรรยาบรรณ (2556).

ตลอดจนการดำเนินงานขององค์กร 2) ช่วยควบคุมจริยธรรมของบุคคลในองค์กรให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม 3) ช่วยส่งเสริมมาตรฐาน คุณภาพ และปริมาณของผลการปฏิบัติงานขององค์กร จัดทำขึ้นให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดีอยู่เสมอ 4) ช่วยส่งเสริมจริยธรรมของบุคคลในองค์กรและดำเนินการให้มีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจต่อผู้ร่วมงานในองค์กร 5) ช่วยลดการเอาไรต์เอาเปรียบ การฉ้อฉล ความเห็นแก่ตัว ตลอดจนความมั่งงาย ใจแคบไม่เคยเสียสละ 6) ช่วยเน้นให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นในภาพพจน์ที่ดีขององค์กรที่มีจริยธรรม และ 7) ช่วยทำให้หน้าที่พิทักษ์สิทธิตามกฎหมายขององค์กร ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามทำนองคลองธรรม⁴⁶ วรียา ชินวรรณโน ได้สรุปว่าความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพไว้ว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมีความรู้ความชำนาญสูงเกินกว่าคนธรรมดาสามัญ เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงมีโอกาสที่จะใช้วิชาความรู้ของตนเพื่อหาประโยชน์โดยที่ประชาชนทั่วไปไม่รู้เท่าทัน เช่น แพทย์อาจารย์ผู้ช่วยแบบเลี้ยงไข้ ตำรวจอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่กลั่นแกล้งประชาชนเพื่อแลกกับผลประโยชน์ หรือสินบน ครูก็อาจเบียดเบียนหาผลประโยชน์จากศิษย์ซึ่งตัวอย่างมีให้เห็นในปัจจุบัน ในที่สุดสังคมก็เรียกร้อง จริยธรรมจากผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งได้มีการกำหนดขึ้นจากองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพนั้น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1) เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง 2) เพื่อให้วิชาชีพคงฐานะได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม 3) เพื่อผดุงเกียรติยศและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ⁴⁷ นอกจากนี้วิทยาลัยเชียงรายนี้อธิบายว่าความสำคัญของจรรยาบรรณมีคุณค่าเป็นพิเศษต่อตนเองและส่วนรวม กล่าวคือจรรยาบรรณนั้นมีความสำคัญต่อตนเอง ทำให้บุคคลมีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ เอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสำคัญต่อส่วนรวม ทำให้เกิดเจตคติที่ดี มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม สังคมมีระเบียบ มีน้ำใจเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งชีวิตครอบครัวและการทำงาน สังคมพ้นจากการกดขี่ข่มเหงรังแกกัน พ้นจากภัยพิบัติ มีความเจริญพร้อมทั้งด้านวัตถุและจิตใจ สังคมเป็นปกติสุขและร่วมเย็น มีความสงบเรียบร้อยน่าอยู่น่าทำงาน⁴⁸ และอุบล เลี้ยววาริณ กล่าวว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพครูมีความสำคัญต่อผู้ประกอบวิชาชีพครู ดังนี้

⁴⁶ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือสอนจริยธรรมศึกษาระดับวิทยาลัย (ฉบับทดลอง) (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศาสนา, 2522).

⁴⁷ วรียา ชินวรรณโน, จริยธรรมในวิชาชีพ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546).

⁴⁸ วิทยาลัยเชียงราย, "คู่มือหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์," (วิทยาลัยเชียงราย2549).

1) จรรยาบรรณวิชาชีพครูช่วยควบคุมมาตรฐานคุณภาพของครูให้ครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้านการประพฤติปฏิบัติตนและจริยธรรมของครู 2) จรรยาบรรณวิชาชีพครูช่วยส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพและปริมาณที่ดีมีคุณค่าสู่สังคมทำให้ครูได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากผู้พบเห็น 3) จรรยาบรรณวิชาชีพครูช่วยพิทักษ์สิทธิในการประกอบวิชาชีพครูและควบคุมมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ 4) จรรยาบรรณวิชาชีพครูช่วยลดปัญหาความประพฤติปฏิบัติของครูที่ไม่เหมาะสม ไม่สมควรผิดหลักศีลธรรมคุณธรรม เช่น ความประพฤติผิดทางเพศ การทำร้ายร่างกายเด็ก การเอาไรต์เอาเปรียบเด็ก เป็นต้น 5) จรรยาบรรณวิชาชีพครูช่วยเน้นภาพลักษณ์ของครูที่มีคุณธรรม จริยธรรมให้ เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น เช่น ความรักความเมตตา ความเสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความ รับผิดชอบในหน้าที่การงานและอาชีพ ความโอปอ้ออมอารี 6) จรรยาบรรณวิชาชีพครูช่วยรักษา ชื่อเสียง เกียรติยศและศักดิ์ศรีของผู้อยู่ในวงการวิชาชีพ 7) จรรยาบรรณวิชาชีพครูช่วยให้ครูได้ ตระหนักรู้ในความสำคัญของบทบาทหน้าที่และภาระงานของตนต่อสังคม และ 8) จรรยาบรรณ วิชาชีพครูช่วยปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการประพฤติปฏิบัติตนของครูให้ถูกต้องตาม ทำนองคลองธรรม⁴⁹

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพมีความสำคัญในการช่วยควบคุม มาตรฐาน คุณภาพของบุคคลในองค์กร โดยใช้เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง ให้ตระหนักรู้ในความสำคัญของบทบาทหน้าที่และภาระงานของตนต่อองค์กรและสังคม อีกทั้งยังช่วย ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อรักษาชื่อเสียง เกียรติยศและศักดิ์ศรีของผู้อยู่ในวงการวิชาชีพ ให้วิชาชีพคงฐานะได้รับการยอมรับ และยกย่องจากสังคม และผดุงเกียรติยศ ศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ประโยชน์ของจรรยาบรรณในการบริหารองค์กร

จะเห็นได้ว่าจรรยาบรรณวิชาชีพนั้นเป็นหลักแห่งความประพฤติที่ดั่งงามอันเป็นเครื่องยึด เหนี่ยวจิตใจบุคคล หรือกลุ่มบุคคลให้ทำแต่สิ่งที่ดั่งงามละเว้นความชั่ว ใช้เป็นแนวทางของการประพฤติ ตน การดำเนินชีวิต ตลอดจนการทำงานการประกอบวิชาชีพให้เกิดเป็นวินัยในตนเอง เพื่อนำมาเป็น เครื่องควบคุมระเบียบวินัยของคนหมู่มาก เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่ง

⁴⁹ อุบล เลี้ยววาริณ, "ความเป็นครูวิชาชีพ," (วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ นคร2556).

ชื่อเสียงริมเกียรติคุณและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ดังนั้น จึงมีการนำจรรยาบรรณวิชาชีพมาประยุกต์ใช้กับการบริหาร ในรูปแบบแนวทางต่าง เพื่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้ ผลจากการพุดิตตามหลักจรรยาบรรณ จริยธรรมและทักษะชีวิตที่ดี วรากรณ์ พูลสวัสดิ์ กล่าวว่า การศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ จริยธรรมมีผลทำให้เกิดประโยชน์แก่บุคคล 2 ฝ่ายคือ 1) เกิดประโยชน์กับตนเอง เนื่องจากจรรยาบรรณ จริยธรรมช่วยให้ผู้ศึกษารู้จักเลือกวิธีการดำรงชีวิตในทางที่ประเสริฐตามหลักแห่งทฤษฎีและปฏิบัติ สมค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่พัฒนาแล้ว อีกทั้งยังช่วยให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีอยู่อย่างสงบสุข พบกับสิ่งที่ปรารถนาตามความพึงพอใจของชีวิต ช่วยมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างดีงาม มีระดับความรับผิดชอบในจิตใจสูง 2) เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ การมีจรรยาบรรณในการบริหารงานใด ย่อมทำให้เกิดระเบียบที่ดีในสังคม ซึ่งมีความจำเป็นและทำให้สมาชิกในสังคมทุกระดับอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยแก้ปัญหาสังคมการเมือง เศรษฐกิจและการศึกษาได้ตามวิถีทางแห่งสันติภาพและสันติธรรมและเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณธรรม คุณภาพสมาชิกผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงกับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น⁵⁰ จำเริญรัตน์ เจือจันทร์ กล่าวว่า ประโยชน์จากการศึกษา จริยศาสตร์ จรรยาบรรณ โดยเฉพาะทฤษฎีจริยธรรมจากสำนักต่าง ๆ นั้นเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผู้ลัทธิคือความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้ความรู้และความเข้าใจนั้นเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหา หากเรารู้แนวทางในการแก้ปัญหา และสามารถขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นได้สำเร็จจุลวง สังคมก็จะเกิดสันติสุข ดังเช่น ประโยชน์ที่เกิดขึ้นการนำจรรยาบรรณหรือจริยธรรมของอริสโตเติล กล่าวว่า หากผู้นำมุ่งปฏิบัติตนในทางสายกลาง ผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการบริหารจัดการมีภาวะผู้นำ โดยความเป็นกลาง เพราะการทำงานกับผู้คนจำนวนมาก หากมีอคติมีความลำเอียงไปเพราะความรัก ความหลงหรือความโกรธเกิดขึ้นแล้ว การบริหารจัดการอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ หากผู้หวังความดีสูงสุดจำเป็นต้องศึกษาความเป็นกลาง ไม่เคร่งครัดเกินไปในการยึดหลักนิติศาสตร์ ได้แก่ กฎหมาย กฎระเบียบเป็นต้น การเคร่งครัดเกินไปจนรู้สึกอึดอัดปฏิบัติตามไม่ได้ ทำให้เกิดผลเสียแก่วงการศึกษาดังนั้นการบริหาร

⁵⁰ วรากรณ์ พูลสวัสดิ์, "จริยธรรมและทักษะชีวิต," in เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 2000109 จริยธรรมและทักษะชีวิต (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).

ด้วยหลักสายกลางจึงทำให้เกิดผลประโยชน์แก่หน่วยงานมากที่สุด⁵¹ หรือในภาคธุรกิจจรรยาบรรณในการดำเนินการทางธุรกิจ จรรยาบรรณในการดำเนินการทางธุรกิจ (Ethics) เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีงามของผู้ประกอบการธุรกิจเป็นการไม่เบียดเบียนผู้อื่นโดยไม่เป็นธรรม ผู้อื่นในที่นี้ หมายถึง ลูกค้า ผู้ขาย ผู้ถือหุ้น พนักงาน คู่แข่งชั้นราชการ สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นผลทำให้ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ คือ 1) ได้รับความเชื่อถือจากลูกค้า 2) สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน 3) สร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่องค์กรจากการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม 4) มีส่วนร่วมในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับประเทศชาติอันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในสังคม และ 5) องค์กรเพิ่มโอกาสทางการค้าสามารถเจรจาต่อรองการค้าได้สะดวกยิ่งขึ้น เป็นต้น⁵²

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการนำจรรยาบรรณวิชาชีพมาประยุกต์ใช้กับการบริหาร ในรูปแบบแนวทางต่าง ทำให้เกิดประโยชน์ในหลายด้าน ได้แก่ เกิดประโยชน์กับตนเองหากผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนได้ดี จะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ผู้บริหารที่ดำเนินการบริหารจัดการมีภาวะผู้นำ มีความเป็นกลาง ไม่อคติต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็จะทำให้เกิดความเสมอภาค ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างเต็มกำลังความสามารถโดยไม่ต้องกังวลถึงอคติใด ๆ ย่อมทำให้เกิดผลประโยชน์กับองค์กร ตลอดทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

หลักการ แนวคิดและทฤษฎีจรรยาบรรณของวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพของแต่ละสาขาอาชีพจะที่แตกต่างกันไปตามแต่ละสาขาอาชีพนั้น ๆ ในที่นี้ขอกล่าวถึงจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของกลุ่มอาชีพต่อไปนี้

1. จรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 เนื่องด้วยข้าราชการพลเรือนมีหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการให้บริการแก่ประชาชนซึ่งจำเป็นต้องทำงานร่วมกันหลายฝ่าย ฉะนั้นเพื่อให้ข้าราชการพลเรือนมีความประพฤติดีสำนึกในหน้าที่ สามารถประสานงานกับทุกฝ่าย ตลอดจนปฏิบัติ

⁵¹ จำเริญรัตน์ เจือจันทร์, จริยศาสตร์: ทฤษฎีจริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์, 2548).

⁵² ประเทือง จุลวาทีน, "จรรยาบรรณในการดำเนินการทางธุรกิจ (Ethics)," <http://www.uttvc.ac.th/uttvc/wbi2553/ethics.html>

หน้าที่ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงสมควรให้มีข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนไว้เป็นประมวลความประพฤติเพื่อรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและส่งเสริมชื่อเสียง เกียรติคุณ เกียรติฐานะของข้าราชการพลเรือน อันจะยังผลให้ผู้ประพฤติเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาและยกย่องของบุคคลโดยทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย 4 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อ 1 ข้าราชการพลเรือนพึงเป็นผู้มีศีลธรรมอันดี และประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ

ข้อ 2 ข้าราชการพลเรือนพึงใช้วิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในกรณีที่ใช้วิชาชีพใดมีจรรยาวิชาชีพกำหนดไว้ ก็พึงปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพนั้นด้วย

ข้อ 3 ข้าราชการพลเรือนพึงมีทัศนคติที่ดีและพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรม จริยธรรมรวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะ ในการทำงานเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หมวดที่ 2 จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

ข้อ 4 ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความสุจริตเสมอภาคและปราศจากอคติ

ข้อ 5 ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติหน้าที่ราชการ อย่างเต็มกำลังความสามารถ รอบคอบ รวดเร็ว ขยันหมั่นเพียร ถูกต้องสมเหตุสมผล โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและประชาชน เป็นสำคัญ

ข้อ 6 ข้าราชการพลเรือนพึงประพฤติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลาและใช้เวลาราชการให้เป็นประโยชน์ต่อทางราชการอย่างเต็มที่

ข้อ 7 ข้าราชการพลเรือนพึงดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัดคุ้มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

หมวดที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน

ข้อ 8 ข้าราชการพลเรือนพึงมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การให้ความร่วมมือช่วยเหลือกลุ่มงานของตนทั้งในด้านการให้ความคิดเห็น การช่วยทำงาน และการแก้ปัญหาร่วมกัน รวมทั้งการเสนอแนะในสิ่งที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนางานในความรับผิดชอบด้วย

ข้อ 9 ข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา พึงดูแลเอาใจใส่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาทั้งในด้าน การปฏิบัติงาน ขวัญ กำลังใจ สวัสดิการ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาตลอดจน ปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ข้อ 10 ข้าราชการพลเรือนพึงช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทางที่ชอบ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในบรรดาผู้ร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ข้อ 11 ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องด้วยความสุภาพมีน้ำใจ และมนุษยสัมพันธ์อันดี

ข้อ 12 ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน

หมวดที่ 4 จรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม

ข้อ 13 ข้าราชการพลเรือนพึงให้บริการประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความ เป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจและใช้กิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน เมื่อเห็นว่าเรื่องใดไม่สามารถ ปฏิบัติได้หรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนจะต้องปฏิบัติ ควรชี้แจงเหตุผลหรือแนะนำให้ติดต่อยัง หน่วยงานหรือบุคคลซึ่งตนทราบว่ามียอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ต่อไป

ข้อ 14 ข้าราชการพลเรือนพึงประพฤติตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป

ข้อ 15 ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกินปกติ วิชาชีพที่วิญญูชนจะให้แก่กันโดยเสนหาจากผู้มาติดต่อราชการหรือผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติ หน้าที่ราชการนั้น หากได้รับไว้แล้วและทราบภายหลังว่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับไว้มีมูลค่า เกินปกติวิชาชีพ ก็ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามสมควรแก่กรณี⁵³

2. จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม ข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ วิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2543 ได้กำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม จำนวน 15 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1 ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 2 ต้องปฏิบัติงานที่ได้รับทำอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการ

ข้อ 3 ต้องประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

⁵³ "ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537."

ข้อ 4 ไม่ใช่อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรมหรือใช้อิทธิพลหรือให้ผลประโยชน์แก่บุคคลใด เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับหรือไม่ได้รับงาน

ข้อ 5 ไม่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อย่างใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ จากผู้รับเหมาหรือบุคคลใดซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่กับผู้ว่าจ้าง

ข้อ 6 ไม่โฆษณาหรือยอมให้ผู้อื่นโฆษณา ซึ่งการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความเป็นจริง

ข้อ 7 ไม่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความสามารถที่ตนเองจะกระทำได้

ข้อ 8 ไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ข้อ 9 ไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ในงานที่ตนเองไม่ได้รับทำ ตรวจสอบหรือควบคุมด้วยตนเอง

ข้อ 10 ไม่เปิดเผยความลับของงานที่ได้รับทำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง

ข้อ 11 ไม่แย่งงานจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น

ข้อ 12 ไม่รับทำงาน หรือตรวจสอบงานขึ้นเดียวกันกับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นทำอยู่ เว้นแต่เป็นการทำงานหรือตรวจสอบตามหน้าที่หรือแจ้งให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว

ข้อ 13 ไม่รับดำเนินงานขึ้นเดียวกันให้แก่ผู้ว่าจ้างรายอื่นเพื่อการแข่งขันราคา เว้นแต่ได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายแรกทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรหรือได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ว่าจ้างรายแรกและได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว

ข้อ 14 ไม่ใช่หรือคัดลอกแบบรูป แผนผังหรือเอกสาร ที่เกี่ยวกับงานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้น

ข้อ 15 ไม่กระทำการใด ๆ โดยจงใจให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียง หรืองานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น⁵⁴

3. จรรยาบรรณพยาบาล พ.ศ. 2556 ประกาศสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พ.ศ. 2556 เรื่อง จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับ พ.ศ. 2556 จำนวน 9 ข้อ ดังนี้

⁵⁴ "ข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2543."

ข้อ 1 พยาบาลรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ต้องการการพยาบาลและบริการสุขภาพ พยาบาลรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ต้องการการพยาบาลและบริการสุขภาพทั้งต่อปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชนและระดับประเทศ ในการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันความเจ็บป่วยการฟื้นฟูสุขภาพและการบรรเทาความทุกข์ทรมาน

ข้อ 2 พยาบาลประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตากรุณา เคารพในคุณค่าของชีวิต ความเป็นสุขภาพดีและความผาสุกของเพื่อนมนุษย์พยาบาลประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตากรุณา เคารพในคุณค่าของชีวิตความเป็นสุขภาพดีและความผาสุกของเพื่อนมนุษย์ ช่วยให้ประชาชนดำรงสุขภาพไว้ในระดับดีที่สุด ตลอดจนจรรยาบรรณของชีวิตนับแต่ปฏิสนธิ ทั้งในภาวะสุขภาพปกติ ภาวะเจ็บป่วย ชราภาพ จนถึงระยะสุดท้ายของชีวิต

ข้อ 3 พยาบาลมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพกับผู้ให้บริการ ผู้ร่วมงาน และประชาชนด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน ของบุคคลพยาบาลมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพกับผู้ให้บริการ ผู้ร่วมงานและประชาชนด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้งในความเป็นมนุษย์ สิทธิในชีวิตและสิทธิในเสรีภาพเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว การพูด การแสดงความคิดเห็น การมีความรู้ การตัดสินใจคำนึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนสิทธิในความเป็นเจ้าของและความเป็นส่วนตัวของบุคคล

ข้อ 4 พยาบาลยึดหลักความยุติธรรม และความเสมอภาคในสังคมมนุษย์พยาบาลยึดหลักความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคมมนุษย์ ร่วมดำเนินการเพื่อช่วยให้ประชาชนที่ต้องการบริการสุขภาพ ได้รับความช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึง และดูแลให้ผู้ให้บริการได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับความต้องการอย่างดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ด้วยความเคารพในคุณค่าของชีวิต ศักดิ์ศรี และสิทธิในการมีความสุขของบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่จำกัดด้วยชั้น วรรณะ เชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐฐานะ เพศ วัย กิตติศัพท์ ชื่อเสียง สถานภาพในสังคมและโรคที่เป็น

ข้อ 5 พยาบาลประกอบวิชาชีพโดยมุ่งความเป็นเลิศ พยาบาลประกอบวิชาชีพ โดยมุ่งความเป็นเลิศปฏิบัติกรพยาบาล โดยมีความรู้ในการกระทำและสามารถอธิบายเหตุผลได้ในทุกกรณี พัฒนาความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่องรักษาสมรรถภาพในการทำงาน ประเมินผลงานและประกอบวิชาชีพ ทุกด้านด้วยมาตรฐานสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ข้อ 6 พยาบาลพึงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ และชีวิตของผู้ใช้บริการ พยาบาลพึงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของผู้ใช้บริการ โดยการร่วมมือประสานงานอย่างต่อเนื่องกับผู้ร่วมงาน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับ เพื่อปฏิบัติให้เกิดผลตามนโยบายและแผนพัฒนาสุขภาพและ

คุณภาพชีวิตของประชาชน พึ่งปฏิบัติหน้าที่ รับมอบหมายงานและมอบหมายงานอย่างรอบคอบและ
กระทำการอันควรเพื่อป้องกันอันตรายซึ่งเห็นว่าจะเกิดกับผู้ใช้บริการแต่ละบุคคล ครอบครัว กลุ่มหรือ
ชุมชนโดยการกระทำของผู้ร่วมงาน หรือสภาพแวดล้อมของการทำงาน หรือในการใช้วิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีขั้นสูง

ข้อ 7 พยาบาลรับผิดชอบในการปฏิบัติให้สังคม เกิดความเชื่อถือไว้วางใจต่อพยาบาลและต่อ
วิชาชีพการพยาบาลพยาบาลรับผิดชอบในการปฏิบัติให้สังคม เกิดความเชื่อถือไว้วางใจต่อพยาบาล
และต่อวิชาชีพการพยาบาล มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตประกอบวิชาชีพด้วยความมั่นคงใน
จรรยาบรรณและเคารพต่อกฎหมายให้บริการที่มีคุณภาพเป็นวิสัย เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนร่วมมือ
พัฒนาวิชาชีพ ให้เจริญก้าวหน้าในสังคมอย่างเป็นเอกภาพ ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์อันดีและร่วมมือ
กับผู้อื่นในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทั้งในและนอกวงการสุขภาพ ในระดับท้องถิ่น
ระดับประเทศและระหว่างประเทศ

ข้อ 8 พยาบาลพึงร่วมในการทำความเจริญก้าวหน้าให้แก่วิชาชีพการพยาบาล พยาบาลพึง
ร่วมในการทำความเจริญก้าวหน้าให้แก่วิชาชีพการพยาบาลร่วมเป็นผู้นำทางการปฏิบัติการพยาบาล
หรือทางการศึกษา ทางการวิจัยหรือทางการบริหารโดยร่วมในการนำทิศทางนโยบายและแผนเพื่อ
พัฒนาวิชาชีพ พัฒนาความรู้ ทั้งในขั้นเทคนิคการพยาบาลทฤษฎีขั้นพื้นฐานและศาสตร์ทางการ
พยาบาลขั้นลึกซึ้งเฉพาะด้าน ตลอดจนการรวบรวม และเผยแพร่ความรู้ข่าวสารของวิชาชีพ ทั้งนี้
พยาบาลพึงมีบทบาททั้งในระดับรายบุคคล และร่วมมือในระดับสถาบัน องค์กรวิชาชีพ ระดับประเทศ
และระหว่างประเทศ

ข้อ 9 พยาบาลพึงรับผิดชอบต่อตนเองเช่นเดียวกับรับผิดชอบต่อผู้อื่น พยาบาลพึงรับผิดชอบต่อ
ตนเองเช่นเดียวกับรับผิดชอบต่อผู้อื่น เคารพตนเอง รักษาความสมดุลมั่นคงของบุคลิกภาพ เคารพ
ในคุณค่าของงานและทำงานด้วยมาตรฐานสูง ทั้งในการดำรงชีวิตส่วนตัว และในการประกอบวิชาชีพ
ในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องเสียสละหรือประนีประนอม พยาบาลพึงยอมรับในระดับที่สามารถรักษาไว้
ซึ่งความเคารพตนเอง ความสมดุลในบุคลิกภาพและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตของตน เช่นเดียวกับ
ของผู้ร่วมงาน ผู้ใช้บริการและสังคม⁵⁵

⁵⁵ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ, "ประกาศสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระ
ราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พ.ศ. 2556 เรื่อง จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับ พ.ศ.
2556."

4. จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสัตวแพทย์ ว่าด้วยพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 มาตรา 36 ระบุว่าผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสัตวแพทย์สภา จึงมีข้อบังคับสัตวแพทย์สภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2546 เพื่อให้สัตวแพทย์ตระหนักและเป็นแนวทางปฏิบัติประมวลจรรยาบรรณสัตวแพทย์ฯ กำหนดไว้ทั้งหมด 28 ข้อ แยกเป็น 5 หมวด ดังนี้

หมวด 1 ความประพฤติทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องไม่ประพฤติหรือกระทำการใดอันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรมและช่วยเหลือสังคมตามฐานันดรแห่งวิชาชีพ

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการสัตวแพทย์

ข้อ 4 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เพื่อส่งเสริมและเพิ่มความชำนาญแห่งวิชาชีพ

หมวด 2 การประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

ข้อ 5 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องรับผิดชอบและระมัดระวังในการใช้ความรู้ความสามารถตามมาตรฐานของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ เพื่อให้ได้ประโยชน์ต่อสัตว์และผู้บริโภค

ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องไม่ยินยอมหรือสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยผิดกฎหมาย

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องไม่ออกไปรับรองอันเป็นเท็จโดยตั้งใจหรือให้ความเห็นโดยไม่สุจริตในเรื่องอันเกี่ยวกับวิชาชีพ

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือสัตว์ที่อยู่ในระยะอันตรายเมื่อได้รับการร้องขอและอยู่ในฐานะที่ช่วยได้

ข้อ 9 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องไม่เปิดเผยความลับอันเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ เว้นแต่เจ้าของสัตว์ยินยอมให้เปิดเผยหรือผู้ประกอบวิชาชีพ การสัตวแพทย์รู้แน่ว่าการไม่เปิดเผยจะเป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพของสังคม

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องไม่หลอกลวงประชาชนให้หลงเข้าใจผิดเพื่อประโยชน์ของตน

ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ในการให้บริการทางวิชาชีพการสัตวแพทย์เป็นสำคัญ โดยยึดถือระบบส่งต่อสัตว์ป่วยไปยังผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ อื่นที่จะให้บริการทางวิชาชีพการสัตวแพทย์ที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่า

หมวด 3 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ พึงดำรงไว้ซึ่งสัมพันธอันดีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพบนรากฐานแห่งเกียรติยศ ศรัทธาและความไว้วางใจต่อกัน

ข้อ 13 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องไม่ทับถมให้ร้ายหรือกลั่นแกล้งผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกัน

ข้อ 14 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ต้องไม่ชักจูงผู้รับบริการของผู้อื่นมาเป็นของตน

หมวด 4 การโฆษณาการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

ข้อ 15 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องไม่โฆษณา ใ้ จ้างหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของตน

ข้อ 16 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องไม่โฆษณา ใ้ จ้าง หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของผู้อื่น

ข้อ 17 การโฆษณาตาม ข้อ 18 และข้อ 19 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์อาจกระทำได้ในกรณีและเงื่อนไขต่อไปนี้ 1) การแสดงผลงานในวารสารทางวิชาการหรือในการประชุมทางวิชาการ 2) การแสดงผลงานในหน้าที่ หรือในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ 3) การแสดงผลงานหรือความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อการศึกษาของมวลชนและ 4) การประกาศเกียรติคุณเป็นทางการโดยสถาบันวิชาการ สมาคมหรือมูลนิธิโฆษณาดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการแสวงหาประโยชน์ ที่จะเกิดต่อการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ส่วนตนหรือส่วนบุคคล หรือต่อสถานที่ทำการประกอบวิชาชีพส่วนตนหรือส่วนบุคคล

ข้อ 18 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์อาจแสดงข้อความเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของตนที่สำนักงานได้เพียงข้อความเฉพาะเรื่องต่อไปนี้คือ 1) ชื่อ นามสกุลและอาจมีคำประกอบชื่อได้เพียงคำว่า นายสัตวแพทย์ หรือสัตวแพทย์หญิง สัตวแพทย์ อภิไธย ตำแหน่งทาง

วิชาการ ฐานันดรศักดิ์ ยศ และบรรดาศักดิ์ เท่านั้น 2) ชื่อปริญญา ประกาศนียบัตร วุฒิบัตรหรือ
อนุมัติบัตร หรือคุณวุฒิอย่างอื่นซึ่งตนได้รับมาโดยวิธีการถูกต้องตามกฎหมายของสัตวแพทยสภาหรือ
สถาบันนั้น ๆ ที่สัตวแพทยสภารับรอง 3) เวลาทำการ

ข้อ 19 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์อาจแจ้งความการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์
ของตนได้เฉพาะการแสดงที่อยู่ ที่ตั้งสำนักงาน หมายเลขโทรศัพท์ และหรือข้อความตาม ข้อ 21
เท่านั้น

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ผู้ทำการเผยแพร่ ให้ข้อมูลทางวิชาการ หรือตอบ
ปัญหาทางวิชาชีพการสัตวแพทย์ทางสื่อมวลชน ถ้ามีการแสดงว่าตนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตว
แพทย์ จะต้องไม่แจ้งสถานที่ทำการประกอบวิชาชีพส่วนตนหรือส่วนบุคคล และต้องไม่มีการแจ้ง
ข้อความตาม ข้อ 22 ในที่เดียวกันหรือขณะเดียวกันไปในทำนองโฆษณา

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องระมัดระวังตามวิสัยที่พึงมี มิให้การประกอบ
วิชาชีพการสัตวแพทย์ของตนแพร่ออกไปในสื่อมวลชนเป็นไปในทำนองโฆษณา คุณวุฒิ ความรู้
ความสามารถของตนหรือของผู้อื่น

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องไม่โฆษณา ใช้จ่าย หรือยินยอมให้ผู้อื่นเอาตน
หรือชื่อของตนไปโฆษณาผลิตภัณฑ์ทางสัตวแพทย์ต่อประชาชนทางสื่อต่าง ๆ

ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องไม่ให้การรับรองผลิตภัณฑ์ทางสัตวแพทย์ อันไม่
เปิดเผยส่วนประกอบ หรือไม่มีหลักฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้รองรับ

หมวด 5 การทดลองในสัตว์

ข้อ 24 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ผู้ทำการทดลองในสัตว์ต้อง ได้รับความยินยอมจาก
เจ้าของสัตว์และต้องพร้อมที่จะป้องกันอันตรายแก่สัตว์ที่อาจเกิดขึ้นจากการทดลองนั้น

ข้อ 25 ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ผู้ทำการทดลองในสัตว์ ต้องปฏิบัติต่อสัตว์ทดลอง
อย่างมีมนุษยธรรม⁵⁶

5. จรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา

คุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตนซึ่ง
ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะ
ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่ง

⁵⁶ "ข้อบังคับสัตวแพทยสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2546."

เกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพและแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งเป็นประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติที่กำหนดขึ้นตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 5 หมวด ดังนี้

หมวด 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

หมวด 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

หมวด 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

- 1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจ แก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
- 2) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
- 4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ
- 5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

หมวด 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

หมวด 5 จรรยาบรรณต่อสังคม

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข⁵⁷

6. จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทยว่าด้วย จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2557 ประกอบด้วย 7 หมวด ดังนี้

หมวด 1 หลักทั่วไป

ข้อ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมดำรงตนให้สมควรในสังคมโดยธรรม เคารพต่อกฎหมายของ บ้านเมือง

ข้อ 2 ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมไม่ประพฤติหรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสีย เกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมประกอบวิชาชีพ โดยยึดถือสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ป่วย และประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคมหรือการเมือง

หมวด 2 การประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย

ข้อ 4 ผู้ประกอบวิชาชีพพึงหมั่นศึกษาหาความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อรักษา ไว้ซึ่งมาตรฐานแห่งวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ตามที่สภาวิชาชีพการแพทย์แผนไทยกำหนด

ข้อ 5 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพในระดับที่ดีที่สุดและ พยายามให้ผู้ป่วยพ้นจากอาการทรมานจากโรคและความพิการต่าง ๆ โดยไม่เรียกร้องสินจ้างรางวัล พิเศษนอกเหนือจากค่าบริการที่ควรได้รับตามปกติ

ข้อ 6 ประกอบวิชาชีพต้องไม่จูงใจหรือชักชวนให้ผู้ป่วยมารับบริการทางวิชาชีพเพื่อ ผลประโยชน์ของตน

ข้อ 7 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ให้หรือรับผลประโยชน์เป็นค่าตอบแทนเนื่องจากการรับหรือ ส่งผู้ป่วยเพื่อรับบริการทางการแพทย์

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วยโดยสุภาพมีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปราศจาก การบังคับขู่เข็ญ ล่วงเกินและลวนลามผู้ป่วยด้วยกาย วาจา ใจ ทางด้านกามารมณ์และอื่น ๆ

ข้อ 9 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่หลอกลวงผู้ป่วยให้หลงเข้าใจผิดในการประกอบวิชาชีพ

⁵⁷ "ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556."

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ประกอบวิชาชีพโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยและความ
สิ้นเปลืองของผู้ป่วย

ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ให้คำรับรองอันเป็นเท็จ

ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วยซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการ
ประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้ป่วย หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหน้าที่

ข้อ 13 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตรายจากการเจ็บป่วย
เมื่อได้รับคำขอร้องและตนอยู่ในฐานะที่จะช่วยได้

ข้อ 14 ผู้ประกอบวิชาชีพพึงให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการใช้ยาแก่ผู้ป่วย

ข้อ 15 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ใช้หรือสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพโดยผิดกฎหมาย
หมวด 3 การโฆษณาการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย

ข้อ 16 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้างหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบ
วิชาชีพความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพของตน

ข้อ 17 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้างหรือให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพ
ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพของผู้อื่น

ข้อ 18 การโฆษณาตามข้อ 16 และข้อ 17 อาจกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้ 1) การแสดงผลงาน
ในวารสารทางวิชาการหรือในการประชุมวิชาการ 2) การแสดงผลงานในหน้าที่ หรือในการบำเพ็ญ
ประโยชน์สาธารณะ 3) การแสดงผลงานหรือความก้าวหน้า ทางวิชาการเพื่อการศึกษาของมวลชน
4) การประกาศเกียรติคุณเป็นทางการโดยสถาบันวิชาการ สมาคม หรือมูลนิธิ

ข้อ 19 ผู้ประกอบวิชาชีพสามารถแสดงข้อความเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพของตนที่
สถานที่ทำการประกอบวิชาชีพได้เพียงข้อความเฉพาะเรื่องต่อไปนี้ 1) ชื่อนามสกุลและอาจมี
คำประกอบชื่อได้เพียง ตำแหน่งทางวิชาการ ฐานันดรศักดิ์ ยศและบรรดาศักดิ์เท่านั้น 2) ชื่อปริญญา
วุฒิปัตหรือหนังสืออนุมัติ หรือหนังสือแสดงคุณวุฒิอย่างอื่น ซึ่งตนได้รับจากสภาวิชาชีพการแพทย์
แผนไทย หรือสถาบันที่ทางราชการรับรอง 3) ประเภทของการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย
4) เวลาทำการ

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพสามารถแจ้งข้อความการประกอบวิชาชีพ เฉพาะการแสดงที่อยู่ที่ตั้ง
สถานที่ทำการประกอบวิชาชีพ หมายเลขโทรศัพท์ หรือการสื่อสารอื่น หรือข้อความที่อนุญาตตาม
ข้อ 19

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้ทำการเผยแพร่ให้ข้อมูลทางวิชาการหรือตอบปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพทางสื่อมวลชน ถ้าแสดงตนว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่แจ้งสถานที่ทำการประกอบวิชาชีพส่วนตัวทำนองการโฆษณาและต้องไม่มีการแจ้งข้อความตามข้อ 22 ในที่เดียวกันหรือขณะเดียวกัน

หมวด 4 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพพึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน รวมทั้งสร้างความสามัคคีในหมู่ผู้ร่วมวิชาชีพ

ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่เอาผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพอื่นมาเป็นของตน

ข้อ 24 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ให้ร้าย หรือดูหมิ่นเหยียดหยามผู้ร่วมวิชาชีพด้วยกัน

ข้อ 25 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ชักจูงผู้ป่วยของผู้อื่นมาเป็นของตน

หมวด 5 การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน

ข้อ 26 ผู้ประกอบวิชาชีพพึงยกย่องให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน

ข้อ 27 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ให้ร้าย หรือดูหมิ่นเหยียดหยามผู้ร่วมงาน

ข้อ 28 ผู้ประกอบวิชาชีพพึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

หมวด 6 การทดลองในมนุษย์

ข้อ 29 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้ทำการทดลองในมนุษย์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกทดลองเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์

หมวด 7 การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานที่ทำการประกอบวิชาชีพ

ข้อ 30 ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานที่ทำการประกอบวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและกฎหมายว่าด้วยยา⁵⁸

7. จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2555 เพื่อให้จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเป็นหลักความประพฤติอันเหมาะสม แสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมซึ่ง

⁵⁸ "ข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทยว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2557," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 131, ตอนพิเศษ 204 ง (13 ตุลาคม 2557).

ประกอบด้วยความสำนึกใน การประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความประพฤติในการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แบ่งออกเป็น 2 หมวดคือ ความสำนึกในการประกอบวิชาชีพ (Code of ethics) ได้แก่

ข้อ 1 มีเจตคติที่ดีในการประกอบวิชาชีพโดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา หรือลัทธิ การเมือง

ข้อ 2 พึงเผยแพร่ชื่อเสียงและคุณค่าแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ข้อ 3 ประกอบวิชาชีพอย่างเต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบ และมีหลักการเพื่อรักษา มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพ

ข้อ 4 ประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา หลีกเลี่ยงการประนีประนอมกัน โดยไม่ชอบธรรม

ข้อ 5 ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เคารพต่อ กฎหมายบ้านเมืองและดำรงตนในสังคมโดยชอบธรรม

ข้อ 6 ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองและพยายามแก้ไข และความประพฤติในการประกอบวิชาชีพ (Code of conducts) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ความประพฤติด้านวิชาชีพ

ข้อ 1 พึงพยายามแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง องค์กรและวิชาชีพให้ทันต่อยุคสมัย

ข้อ 2 รักษาข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลด้านธุรกิจที่ได้จากการประกอบวิชาชีพไว้เป็นความลับ ยกเว้นในกรณีที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมาย และมีเหตุผลด้านความปลอดภัยของประชาชน

ข้อ 3 ไม่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมิชอบ

ข้อ 4 ไม่ประกอบวิชาชีพเกินความสามารถที่ตนเองจะกระทำได้

ข้อ 5 ไม่โฆษณา หรือยอมให้ผู้อื่นโฆษณา ซึ่งการประกอบวิชาชีพเกินความเป็นจริง

ข้อ 6 ไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร

ข้อ 7 ไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ในงานที่ตนเองไม่ได้รับทำ ตรวจสอบหรือ ควบคุมด้วยตนเอง

ส่วนที่ 2 ความประพฤติด้านวิชาชีพต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น

ข้อ 8 ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้ร่วมวิชาชีพและผู้อื่น

ข้อ 9 สร้างและรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี กับผู้ร่วมงานทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ

ข้อ 10 พึงอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่ผู้ร่วมงานทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ

ข้อ 11 ไม่ส่งเสริมหรือปกป้องผู้ประพฤติผิด เพื่อผลประโยชน์แห่งตนหรือผู้กระทำการนั้น ๆ

ข้อ 12 ไม่ใช้หรือคัดลอกข้อมูล หรือเอกสาร ที่เกี่ยวกับงานของผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ผู่นั้นหรือมีการอ้างอิงทางวิชาการ

ข้อ 13 ไม่กระทำการใด ๆ โดยจงใจให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียง หรืองานของผู้ประกอบวิชาชีพอื่น

ข้อ 14 ยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นและให้ความช่วยเหลือและแนะนำตามความเหมาะสม

ส่วนที่ 3 ความประพฤติด้านวิชาชีพต่อสาธารณชน

ข้อ 15 ประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ข้อ 16 ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพของบุคคล

ข้อ 17 พึงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

ข้อ 18 รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและให้ความสำคัญต่อสาธารณะและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางด้านสวัสดิภาพ สุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน

ส่วนที่ 4 ความประพฤติด้านวิชาชีพต่อสังคมและประเทศชาติ

ข้อ 19 พึงประกอบกิจแห่งวิชาชีพให้สอดคล้องกับนโยบายอันยังประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ

ข้อ 20 พึงสร้างทัศนคติและความเข้าใจต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม นำความรู้ด้านสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพ

ข้อ 21 พึงมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองสังคมจากการเสนอข้อมูลที่ผิด

ข้อ 22 พึงรับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม สนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสันติสุขและยกระดับคุณภาพชีวิต

ข้อ 23 พึงประกอบวิชาชีพโดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์⁵⁹

8. ประมวลจรรยาบรรณของสมาคมครูใหญ่ในประเทศแคนาดา (The Canadian Association of Principals of Ethics) ประมวลจรรยาบรรณแนวหลักการคุณธรรมและคุณค่าของความเป็นครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ในประเทศแคนาดาจากความหมายที่ทุกคนยึดถือ

1. คำนึงถึงความสุขกายสุขใจและความสำเร็จของนักเรียนทุก ๆ คน ด้วยความมุ่งมั่นเป็นอันดับแรกด้วยความเอาใจใส่
2. ให้การดูแลเอาใจใส่ตามความแตกต่างหลากหลายด้วยความยุติธรรม อย่างมีศักดิ์ศรีเคารพและให้เกียรติความถูกต้องชอบธรรมของแต่ละคน
3. มีความซื่อสัตย์และประพฤติกรรมยึดมั่นในศีลธรรมอันดี
4. พึงรักษาความลับของราชการเว้นไว้เสียแต่ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย
5. พึงทำงานร่วมกันเพื่อนร่วมงาน ด้วยความร่วมมือและเข้าร่วมกับสมาคมวิชาชีพครูเพื่อจัดการศึกษา
6. พึงศรัทธามุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งปวงด้วยความมุ่งมั่น อุทิศตน
7. ใส่ใจในการศึกษาเรียนรู้เพื่อดำรงรักษา และพัฒนาความรู้ในวิชาชีพครูใหญ่ ทักษะความชำนาญแล้เจตคติที่ดีงามของความเป็นครูใหญ่ตลอดชีวิต
8. พึงให้การสนับสนุนการปฏิบัติอันมีผลงานสืบเนื่องมาจากงานวิจัยและยึดตามมาตรฐานโดยทั่วไปของความเป็นวิชาชีพ
9. พึงให้การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัวและชุมชน โดยรอบที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน
10. พึงให้ความร่วมมือกับเพื่อนครูใหม่และผู้ช่วยครูใหญ่อื่น ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อนักเรียน และให้การสนับสนุนเพื่อจัดการศึกษาสำหรับความสำเร็จในภาพรวมของวงการศึกษานักเรียน⁶⁰

⁵⁹ "ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพ.ศ. 2555," ed. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 129, ตอนพิเศษ 68 ง (20 เมษายน 2555).

⁶⁰ Armonow, "The Canadian Association of Principals, the National Voice for Canadian Principals. The Canadian Association of Principals Code of Ethics".

9. ประมวลจรรยาบรรณของสมาคมครูใหญ่ระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของประเทศออสเตรเลีย (Code of ethics The Australian Secondary Principals Association)

สมาคมครูใหญ่โรงเรียนมัธยมต้นประเทศออสเตรเลียได้ลงความเห็นให้ประกาศสถานะความเป็นสถาบันวิชาชีพครูใหญ่มัธยมต้น (secondary principal ship) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 มิติดังนี้

- 1) การยึดมั่นเอาผลของประมวลจรรยาบรรณเป็นหลักยึดสำหรับปฏิบัติ
- 2) มั่นอุทิศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
- 3) มุ่งสัมฤทธิ์ผลและดำรงรักษาระดับความก้าวหน้าสูงสุดเพื่อศักยภาพการแข่งขันความเป็นผู้นำทางการศึกษา

เนื่องจากกฎหมายที่จัดระเบียบ (ธรรมนูญ) ของสมาคมกำหนดให้ใช้ประมวลจรรยาบรรณของสมาคมเพื่อให้เกิดการรับรองออกใบอนุญาตให้กับสมาชิกในด้านออกใบอนุญาต ข้อพันธะสัญญาทางวิชาชีพครูใหญ่ความเป็นผู้บริหารโรงเรียน (principal ship) ที่ต้องมีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนด้วยความรับผิดชอบให้แก่ละคนมุ่งสู่ความเป็นคนดีของสังคม สมาชิกของสมาคมต้อง ตระหนักถึงความรับผิดชอบในความเป็นไปตามสาระสำคัญของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องผูกพันกับภาระสำคัญของโรงเรียนตามหน้าที่ตลอดช่วงที่พวกเขาอยู่ในกระบวนการศึกษาเล่าเรียนช่วงชีวิตวัยเรียนตัวเองเป็นที่พึ่งเอื้อเพื่อซึ่งกันและกันอย่างชัดเจน (Interdependence) สมาชิกพึงปฏิบัติดังนี้

1. พึงระลึกอยู่เสมอว่าความรับผิดชอบในเบื้องต้นคือการสนับสนุนการเจริญเติบโต ความก้าวหน้าของผู้เรียนในด้านสติปัญญาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
2. พึงเห็นโรงเรียนคือชุมชนแห่งการศึกษาที่มีพันธกิจต่อการเจริญเติบโตของบุคลากรของสมาชิกในชุมชนทั้งหมดทั้งมวลรวมถึงนักเรียนและคณะครูด้วย
3. ต้องมีความเป็นผู้นำทางการศึกษาสมกับเป็นบุคคลสำคัญตามภาระหน้าที่ทางวิชาชีพด้วยความรับผิดชอบในโรงเรียนในเรื่องคุณภาพในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการรายงานผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
4. พึงพัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติทางวิชาชีพการเป็นครูใหญ่อย่างต่อเนื่องและค้นหาวิธีการเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน
5. พึงร่วมมือกันด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถในการสร้างทีมงานเพื่อพันธกิจของโรงเรียน
6. พึงร่วมมือกับคณะทีมงานเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวในฐานะเป็นครูคนแรกของนักเรียนและขยายกว้างไปสู่ชุมชน

7. พึงให้การยอมรับและเคารพต่อพันธะทางสังคมของโรงเรียนที่มีต่อสังคมโดยรอบผู้เป็นเจ้าของคุณค่าทั้งปวงว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของโรงเรียนและเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญเกี่ยวกับโรงเรียนในด้านสนับสนุนคุณธรรมและให้การสนับสนุนอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่โรงเรียน
8. พึงเอาใจใส่บทบาทความรับผิดชอบในความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพให้กับคณะครูในโรงเรียน
9. พึงพยายามมุ่งมั่นให้แน่วแน่มั่นคงต่อพันธะสัญญาที่ได้ให้ไว้เพื่อสร้างคุณค่าและปฏิบัติตามให้เป็นที่ไปตามกระบวนการที่ยึดเอาประโยชน์ของโรงเรียนที่ให้ไว้จนสำเร็จ
10. พึงแสดงออกถึงความภักดีต่อผู้มีพระคุณในการจ้างงานอย่างสม่ำเสมอ มั่นคงกับงานในหน้าที่ที่ต้องจัดบริการที่ดีต่อชุมชนแวดล้อมโรงเรียน
11. พึงยึดมั่นต่อการสนับสนุนงานวิชาชีพของสมาคมครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของออสเตรเลียและองค์คณะสมาคมวิชาชีพครูใหญ่อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ
12. พึงประพฤติปฏิบัติการแสดงออกถึงการมีมาตรฐานที่สูงยิ่งในการมีศีลธรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่งกับการเป็นครูใหญ่⁶¹

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าการประกอบวิชาชีพใด ๆ นั้นล้วนมีหลักแห่งมาตรฐานการปฏิบัติตนที่เป็นแนวทางในการประพฤติ อันเป็นข้อกำหนดคิรยาที่บุคคลในสถานะและอาชีพต่าง ๆ พึงตระหนักและปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นไปในแนวทางที่อำนวยประโยชน์สุข ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นทั้งสิ้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นมากต่อองค์กรหรือสถานศึกษา ที่ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตน เพื่อมุ่งให้การบริหาร กระบวนการจัดการในสถานศึกษาประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามแนวความคิดของคุรุสภาที่ออกเป็นข้อบังคับตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2546 และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 ดังที่กล่าวมา 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องแสดงออกถึงความมีศีลธรรม ทศนคติที่ดี วินัยในตนเอง ตลอดจนประพฤติตนให้เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น อีกทั้งยังเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริม พัฒนาวิชาชีพของตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ

⁶¹ Forster, "Codes of Ethics in Australian Education: Towards a National Perspective."

ส่วนที่ 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องแสดงออกถึงความรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ ตลอดจนการแสดงออกถึงการรักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ยกย่อง เชิดชูเกียรติและให้การส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้อื่นได้ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยและนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

ส่วนที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องแสดงออกถึงความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สร้างความภาคภูมิใจ ให้กำลังใจ แก่ผู้รับบริการ อย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยให้ผู้ที่บังคับบัญชา เช่นครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน เลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของตนเอง

ส่วนที่ 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาพึงแสดงออกถึงการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ตลอดจนให้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ริเริ่มสร้างสรรค์การบริหารของตน เพื่อการพัฒนาผู้ร่วมประกอบวิชาชีพเกิดการพัฒนารอบด้าน โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

ส่วนที่ 5 จรรยาบรรณต่อสังคม หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาพึงแสดงออกถึงการเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณในลักษณะของจริยธรรม

ทฤษฎีทางจริยธรรมในการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทฤษฎีความเฉลียวฉลาดเชิงจริยธรรม และทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแนวทางการคิดที่มีต้นกำเนิดมาจากเพียเจต์ (Piaget) และผู้ที่นำเอาแนวความคิดนี้มาพัฒนาอย่างกว้างขวางเป็นที่ยอมรับกันอย่างมาก โคลห์เบิร์ก (Kohlberg) ได้กล่าวว่า ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ คือความรู้และความรู้สึกเชิงจริยธรรมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม มีผู้พบว่าความรู้เชิงจริยธรรมนั้น ส่วนใหญ่เด็กจะมีอยู่แล้วภายในปีแรกที่เข้าโรงเรียนและการพัฒนาการทางด้านนี้ก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากภายในอายุต่อมา ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

นั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งทำให้การศึกษาพัฒนาการทางด้านนี้เป็นไปอย่างยากลำบาก โคห์ลเบิร์ก จึงเห็นว่าการใช้เหตุผลเพื่อตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน นอกจากนี้ยังอาจทำให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และท้ายสุดอาจทำให้สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเขาในสถานการณ์แต่ละชนิดได้⁶² และโคห์ลเบิร์ก (Kohlberg) เชื่อว่า การบรรลุวุฒิภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกมาในทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ใช่การประเมินค่าการกระทำไปในทำนองว่าดีหรือเลว แต่จะเป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้ง ยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นเป็นลำดับไป ซึ่งขั้นการพัฒนาจริยธรรม 6 ขั้น มีรายละเอียดดังนี้

ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconvention) เป็นระดับที่บุคคลยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจการกระทำ การจะทำอะไรก็ตามก็คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นใหญ่ โดยมีได้คำนึงถึงว่าการกระทำนั้นจะส่งผลต่อผู้อื่นอย่างไร ระดับนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 1 หลักการเชื่อฟังคำสั่งและหลบหลีกการถูกลงโทษ บุคคลที่มีการตัดสินใจอยู่ในขั้นนี้จะตัดสินใจการกระทำว่าดี เลว หรือถูก ไม่ถูก โดยพิจารณาที่ผลการกระทำว่าจะส่งผลต่อตนเองอย่างไร หลบหลีกการถูกลงโทษทางกายเพราะกลัวได้รับความเจ็บปวด ยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล บุคคลที่มีการตัดสินใจอยู่ในขั้นนี้ เป็นผู้ที่ยึดถือว่าการกระทำที่ถูกต้องคือ การกระทำที่สนองความต้องการของตนและทำให้คนเกิดความพอใจ การสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นไปในลักษณะแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การกระทำแบบตีมาตีตอบ ร้ายมาร้ายตอบ

ระดับตามกฎเกณฑ์ (Convention) เป็นระดับที่บุคคลเรียนรู้ที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน กระทำตามกฎหมายหรือกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของศาสนา รู้จักที่จะเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทของตนได้อย่างเหมาะสมเมื่ออยู่ในสังคม ระดับนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้น

⁶² Kohlberg, *The Philosophy of Moral Development: Moral Stages and the Idea of Justice*.

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่คุณเห็นชอบ พฤติกรรมที่ดีตามที่คนนะของผู้ใช้หลักการตัดสิน ขั้นนี้ก็คือ การทำให้ผู้อื่นพอใจและยอมรับ ลักษณะที่เด่นก็คือ การคล้อยตามและส่วนใหญ่ที่จริยธรรมหยุดชะงักในขั้นนี้จะเป็นผู้กระทำการใด ๆ โดยเห็นแก่พวกพ้อง เครือญาติ และเพื่อนฝูงมากกว่าจะตัดสินใจกระทำการใดเพื่อส่วนรวม พยายามทำตนให้ผู้อื่นรักหรือมองเห็นว่าน่ารัก

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม ตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม บุคคลจะเริ่มมองเห็นความสำคัญของกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ เห็นความสำคัญของการทำตามหน้าที่ตน แสดงการยอมรับ เคารพในอำนาจและมุ่งรักษาไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ทางสังคม หากจริยธรรมหยุดชะงักในขั้นนี้ บุคคลจะกระทำการใด ๆ โดยอ้างกฎระเบียบ เป็นสำคัญ โดยไม่สนใจประโยชน์ส่วนรวม

ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post – Convention) ในระดับนี้ การตัดสินพฤติกรรมใด ๆ เป็นไปตามความคิดและเหตุผลของตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามที่ตนคิดว่าเหมาะสม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นเช่นกัน

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา ขั้นนี้ยึดประโยชน์และความถูกต้องเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เป็นการกระทำที่เป็นไปตามข้อตกลงและยอมรับกันของผู้ที่มีจิตใจสูง โดยจะต้องนำเอากฎเกณฑ์ของสังคม กฎหมาย ศาสนา และความคิดเห็นของบุคคลรอบด้านมาร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมด้วยใจเป็นกลาง เข้าใจในสิทธิของตนและเคารพในสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้มีความภาคภูมิใจเมื่อทำดีและละอายใจตนเองเมื่อทำชั่ว

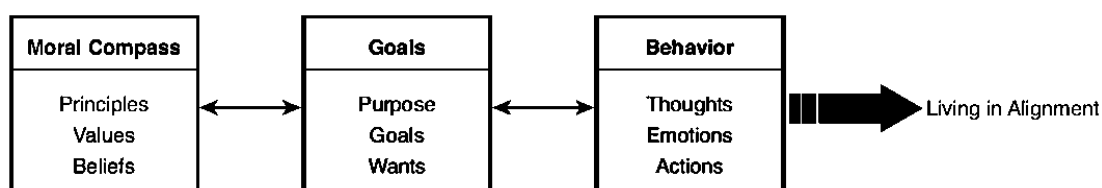
ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล มีลักษณะแสดงถึงความเป็นสากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน มีความยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่มีหลักธรรมประจำใจของตนเอง มีความเกลียดกลัวความชั่ว เลื่อมใสศรัทธาในความดีงาม ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก⁶³

ทฤษฎีความเฉลียวฉลาดเชิงจริยธรรม

ความฉลาดเชิงจริยธรรมไว้ในหลายแง่มุมของเลนนิคและเคิล (Lennick and Kiel) หมายถึงความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้ ประพฤติปฏิบัติตน และพิจารณาตัดสินใจต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งตามมาตรฐานความดี ความไม่ดี ข้อควรประพฤติปฏิบัติและกฎเกณฑ์ในการแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ผิดของสังคมออกจากกันและความเอาใจใส่ต่อชีวิตมนุษยชาติและธรรมชาติ

⁶³ Lawrence Kohlberg, "Moral Development: A Review of the Theory," *Journal of JSTOR* (October 2006).

ความเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ที่ดี สังคม เศรษฐกิจ เคารพต่อทรัพย์สินผู้อื่นความเอาใจใส่ต่อการสื่อสารที่เปิดเผยและซื่อสัตย์ และความเอาใจใส่ต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานโดยเป็นสิ่งที่บุคคลต้องเรียนรู้และได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก เสนวนิคและเคลได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดในเรื่อง จริยธรรมซึ่งจะทำให้บุคคลมีทิศทางที่สอดคล้องชัดเจนในเรื่องจริยธรรมของตนเอง (Living in Alignment) ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดทางจริยธรรม

ที่มา : Lennick Doug and Kiel Fred, Moral Intelligence 2.0 (Boston: Pearson Education, 2011).

จากแผนภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลจะตัดสินใจทางจริยธรรมในแต่ละเรื่องนั้นต้องมีหลักการและแนวทางที่สอดคล้องกันจึงจะทำให้การตัดสินใจทางจริยธรรมเป็นไปตามที่ต้องการและสามารถรักษาความสอดคล้อง (Living in Alignment) ในการใช้จริยธรรมของตนเองได้ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. เข็มทิศจริยธรรม (Moral Compass) หมายถึง แนวทางที่บุคคลจะกำหนดไว้เพื่อเป็นหลักในการตัดสินใจประกอบด้วยหลักการทางจริยธรรมพื้นฐานในระดับสากล เช่นความซื่อสัตย์สุจริต ความเกรงใจ ความรับผิดชอบ ค่านิยมส่วนบุคคลและความเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถนำมาใช้ได้เมื่อเกิดความลำบากใจในการตัดสินใจทางจริยธรรม

2. เป้าหมาย (Goals) หมายถึง สิ่งที่บุคคลต้องการจะไปให้ถึง ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและความต้องการของตนเองซึ่งในเรื่องเป้าหมายนี้เป็นการเรื่องการเป็นมนุษย์ มนุษย์ยังมีความต้องการ เช่น มนุษย์ยังมีความต้องการทางเพศ แต่การข่มขืนก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เป็นต้น

3. พฤติกรรม (Behaviors) หมายถึง สิ่งที่บุคคลจะกระทำรวมถึงความคิด อารมณ์และการกระทำที่แสดงออกมา กรอบแนวคิดทางจริยธรรมในเรื่องพฤติกรรมนี้จะเป็นสิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจให้

บุคคลอื่นกระทำตามในฐานะที่คุณเป็นผู้นำบุคคลอื่นจะไม่รู้จักคุณเลยถ้าคุณไม่บอกให้ทราบถึงสิ่งที่คุณยึดมั่นและทำตามสิ่งที่บอกนั้นอย่างสอดคล้อง⁶⁴

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

จุดเด่นของทฤษฎีนี้กล่าวถึงลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีและคนเก่ง ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง โดยได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ อายุตั้งแต่ 6 – 60 ปี ว่าพฤติกรรมเหล่านั้นมีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้างและได้นำมาประยุกต์เป็นทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทยขึ้น โดยแบ่งต้นไม้อจริยธรรม ออกเป็น 3 ส่วน นำเสนอจิตแบ่งออกเป็นลักษณะ 8 ประการ

ส่วนแรก คือ ราก ประกอบด้วยรากหลัก 3 ราก ซึ่งแทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ 2) ความเฉลียวฉลาด หรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้าน และการคิดในขั้นนามธรรม 3) ประสพการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจและสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของบุคคลอื่น จิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้จะเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของจิต ลักษณะ 5 ตัวบนลำต้น และเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของพฤติกรรมของบุคคลในส่วนที่เป็นดอกและผลด้วย ดังนั้น บุคคลจะต้องมีจิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ ในปริมาณสูงเหมาะสมตามวัย จึงจะทำให้จิตลักษณะอีก 5 ตัวบนลำต้นพัฒนาได้อย่างดี และมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย

ส่วนที่สอง คือ ส่วนที่เป็นลำต้น อันเป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก 3 ประการ ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ 1) ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม ทศนคติ หมายถึง การเห็นประโยชน์โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ส่วนคุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ส่วนรวม เห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่แล้วมักเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น และค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คุณส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ เช่น ค่านิยมที่จะศึกษาต่อในระดับสูง ค่านิยมในการใช้สินค้าไทย ค่านิยมในด้านการรักษาสุขภาพ เป็นต้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่ทำเพื่อ

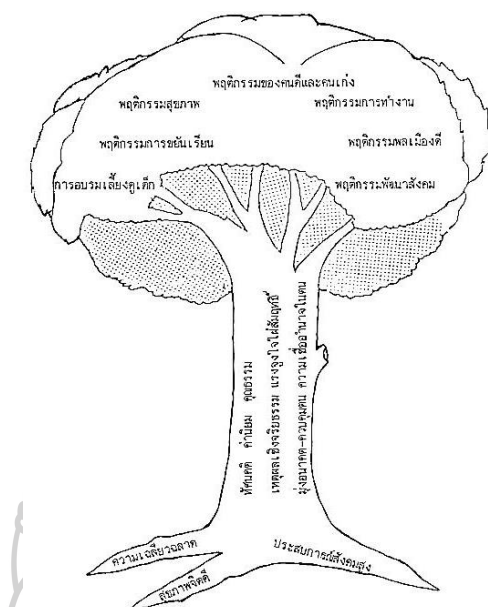
⁶⁴ Doug Lennick and Fred Kiel, *Moral Intelligence 2.0* (Boston: Pearson Education, 2011).

ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลกว่า สิ่งที่จะกระทำลงไปในปัจจุบัน จะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถในการอดได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้ 4) ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่ เกิดจากการกระทำของตนเอง ไม่ใช่เกิดจากโชคเคราะห์ความบังเอิญหรือการควบคุมของคนอื่นเป็นความรู้สึกในการทำนายได้ ควบคุมได้ของบุคคลและ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมานะพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ

จิตลักษณะทั้ง 5 ประการนี้ เป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่น่าปรารถนาที่เปรียบเสมือนดอกและผลบนต้นไม้ นอกจากนี้ดวงเดือน พันธุมนาวิณ ยังเสนอว่าควรใช้จิตลักษณะทั้ง 5 ประการบนลำต้นร่วมกับจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก 3 ประการ ในการอธิบายทำนายและพัฒนาพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า จะต้องใช้จิตลักษณะเพียงตัวเดียวหรือน้อยตัวจะไม่ช่วยให้นักวิจัยและนักพัฒนาเข้าใจการกระทำของบุคคลได้อย่างมั่นใจ

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ซึ่งแสดงพฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนเก่ง พฤติกรรมของคนดีและเก่งสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ข้อหนึ่ง พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่ 1) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเองเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่เป็นการทำร้ายหรือทำลายตนเอง เช่น พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเอง พฤติกรรมการบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่ติดยาเสพติด พฤติกรรมไม่เล่นการพนัน เป็นต้น และ 2) พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ทำร้าย ทำลาย หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษไม่ก้าวร้าว พฤติกรรมการขับชื้ออย่างมีมารยาท พฤติกรรมซื่อสัตย์ เป็นต้น ข้อสอง พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมหลัก ได้แก่ 1) พฤติกรรมรับผิดชอบเช่น พฤติกรรมการเรียนการทำงาน พฤติกรรมอบรมเลี้ยงดูเด็กพฤติกรรมปกครองของหัวหน้า พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ และพฤติกรรมเคารพกฎหมาย เป็นต้น และ 2) พฤติกรรมพัฒนา เช่น พฤติกรรมพัฒนาตนเอง (เช่น พฤติกรรมใฝ่รู้ พฤติกรรมรักการอ่าน เป็นต้น) พฤติกรรมพัฒนาผู้อื่น (เช่น พฤติกรรมการสนับสนุนให้

ผู้อื่นปลอดภัยในการทำงานพฤติกรรมที่เป็นกัลยาณมิตร พฤติกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนป้องกันโรคเอดส์ เป็นต้น) และพฤติกรรมพัฒนาสังคม (เช่น พฤติกรรมอาสา เป็นต้น)⁶⁵

แผนภาพที่ 4 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมทางจริยธรรม
ที่มา : ดวงเดือน พันธมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม. (กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538)

สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน กฎและทฤษฎีทางจริยธรรมจะเป็นหลักให้กับบริหารการศึกษาได้เข้าใจแนวความคิดของคนในสถานภาพที่แตกต่างกัน กฎและทฤษฎีทางจริยธรรมเหล่านี้ อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทั้งในสถานการณ์ที่หลากหลายจึงขึ้นอยู่กับว่าจะใช้รูปแบบใดเป็นพิจารณาจริยธรรม

⁶⁵ ดวงเดือน พันธมนาวิน, ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538).

ความสุขในการทำงาน

ความหมายของความสุขในการทำงาน

เมื่อกล่าวถึงความสุขนั้น ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมายทั้งต่างประเทศและในประเทศ ดังต่อไปนี้ แมเนียน (Manion) กล่าวว่า ความสุขในการทำงานคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้เป็นผลที่ต่อสนองจากการกระทำ การสร้างสรรค์ของตนเองมีความพอใจและนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงการรับรู้และแสดงออกอย่างสนุกสนาน พอใจในงานและเพื่อนร่วมงานมีความผูกพันกับองค์กร⁶⁶ และวาร์ร (Warr) กล่าวว่า ความสุขในการทำงานหมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลใด ๆ ที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่มากระทบในขณะที่ทำงานหรือประสบการณ์ของบุคคลในการทำงาน เป็นพื้นฐานในการมีชีวิตที่ดี เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับทุกคนทั้งในส่วนของการทำงานและตลอดถึงชีวิตประจำวัน ผู้คนส่วนใหญ่มักแสวงหาและปรารถนาที่จะมีความสุขและความสุขสามารถพัฒนาจากการทำงานได้⁶⁷ ขณะที่วินโฮเฟิน (Veenhoven) กล่าวว่าความสุข หมายถึง การประเมินของแต่ละคนว่า ชื่นชอบชีวิตโดยรวมของตนเองมากแค่ไหน การที่เราบอกว่าเรามีความสุขจึงหมายถึงเรารู้สึกชอบหรือพึงพอใจกับชีวิต คนที่มีความสุขนั้น เป็นคนที่จะไม่รู้สึกรัดอกกับชีวิตของตนเอง มีสนุกสนานอยู่กับกลุ่มเพื่อนและชอบประสบการณ์แปลกใหม่ มีอารมณ์มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงง่าย และมักจะหวังว่าตนเองจะพบเจอสิ่งดี ๆ ในอนาคต⁶⁸ และความหมายของความสุขในประเทศไทย กล่าวถึงหลากหลาย ดังนี้ ชื่นฤทัย กาญจนะจิตราและคณะกล่าวว่า ความสุขของคนทำงาน หมายถึง ประสบการณ์และความรู้สึกของคนทำงาน ที่ต้องการให้ตนเป็นที่ยกย่องและยอมรับจากคนทั่วไป การได้ทำงานในที่ทำงานที่มั่นคงมีความก้าวหน้าการเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาอย่างทั่วถึง การมีผู้บังคับบัญชาที่มีความเมตตาและกรุณา การมีเพื่อนร่วมงานที่จริงใจ การได้รับสวัสดิการที่พอเพียง และการได้รับความปลอดภัยจากการทำงาน ซึ่งถ้าคนทำงานได้รับสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างบ่อยครั้ง

⁶⁶ Manion, "Joy at Work Creating a Positive Workplace."

⁶⁷ Peter Warr, *Cognitive Behavioral Therapy Book Reviews Work, Happiness, and Unhappiness* (2007).

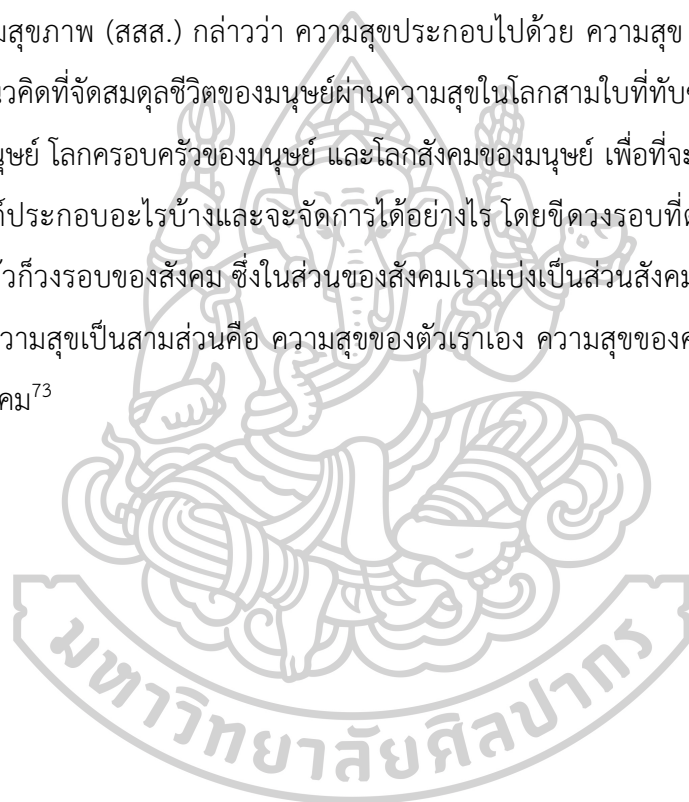
⁶⁸ Ruut Veenhoven, "Happiness: History of the Concept," *Journal of Elsevier* (2014).

และต่อเนื่อง คนทำงานก็จะทำงานอย่างมีความสุข⁶⁹ ศิรินันท์ กิตติสุขสถิตและคณะมองว่า ขณะที่ความสุขคนทั่วไปขึ้นอยู่กับตนเองเป็นหลักแต่ความสุขคนทำงานนั้น ไม่ได้ขึ้นเฉพาะคนทำงานเองเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึง ผู้ให้ ซึ่งหมายรวมถึงผู้บริหาร และผู้ทำงานเกี่ยวกับฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ ดังนั้น ความสุขของคนทำงาน จึงหมายถึง เรื่องของการพัฒนาและสร้างเสริมความสุขร่วมกันระหว่างคนทำงานหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าผู้รับกับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าผู้ให้ ซึ่งทั้งผู้รับและผู้ให้ต้องเข้าใจและรับรู้ร่วมกันว่าอะไร คือ สิ่ง ที่ทั้งผู้รับและผู้ให้ต้องการตรงกันและเห็นพ้องต้องกัน⁷⁰ ในทางธรรมะความสุขพระเทพคุณาภรณ์ กล่าวว่าคุณภาพความสุข คือ ความสบายหรือความสำราญ เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาและพากันแสวงหาตามแต่สติและปัญญาด้วยวิธีการต่าง ๆ แยกเป็น 2 ฝ่าย คือ ความสุขทางกายกับความสุขทางใจ โดยความสุขทางกาย หมายถึง ความสุขที่สัมผัสได้จากประสาททั้ง 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส และผิวหนัง เรียกว่า กามคุณ 5 หรือความสุขที่เกิดจากเนื้อหนังมังสา อันเป็นสิ่งสกปรก และความสุขทางใจ หมายถึง ความสุขที่สัมผัสได้จากจิต คือ ความสบายใจ ความสุขใจ ความอิ่มใจ ความพอใจ อันเกิดจากจิตใจที่สงบและเย็น อันเป็นความสุขที่สะอาดเป็นความสุขที่แท้จริง ความสุขทางกายและทางใจย่อมมีส่วนสัมพันธ์กัน ไม่อาจจะแยกให้ขาดจากกันได้ เพราะต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน จะขาดเสียอย่างใดอย่างหนึ่งหาได้ไม่ ความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ ในความสุขทั้งสองฝ่ายนี้ ความสุขทางใจนับว่าเป็นยอดแห่งความสุข ถ้าเรากระทำการใดแล้วจิตใจไม่มีความสุข แม้ว่าเราจะมีวัตถุมากมายครบถ้วน คอยอำนวยความสะดวกทุกรูปแบบ ก็หาได้ก่อให้เกิดความสุขที่สมบูรณ์หรือแท้จริงไม่ แต่ในทางตรงกันข้าม แม้ว่าทางร่างกายจะขาดแคลนวัตถุ ที่จะอำนวยความสะดวก แต่ถ้าจิตใจมันมีปีติหล่อเลี้ยงมีความพอใจ มีความสงบใจ คนก็ย่อมจะประสบความสุขได้ ในคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ทรงพร่ำสอนพระ ทรงย้ำให้พระมีชีวิตอยู่อย่างสันโดษและมักน้อย ให้มีอาหารหรือปัจจัย 4 หล่อเลี้ยงชีวิต เหมือนน้ำมันหยอดเพลากวียนเท่านั้น จากพุทธปฏิบัติ ชาวบ้านผู้ครองเรือน ก็สามารถประยุกต์เอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ นั่นคือ อย่าให้ตึงจนถึงเดือดร้อนและอย่าให้หย่อนจนตัวเป็นขน หลักมัชฌิมาปฏิปทา คือ ทางสายกลาง ไม่ตึงไม่หย่อน จึงเป็นแนวทางที่ควรนำมาดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิด

⁶⁹ ชื่นฤทัย กาญจนะจิตตราและคณะ, คุณภาพชีวิตคนทำงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ มหานคร (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมดาเพรส, 2551).

⁷⁰ ศิรินันท์ กิตติสุขสถิตและคณะ, คู่มือการวัดความสุขด้วยตนเอง (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมดาเพรส, 2555).

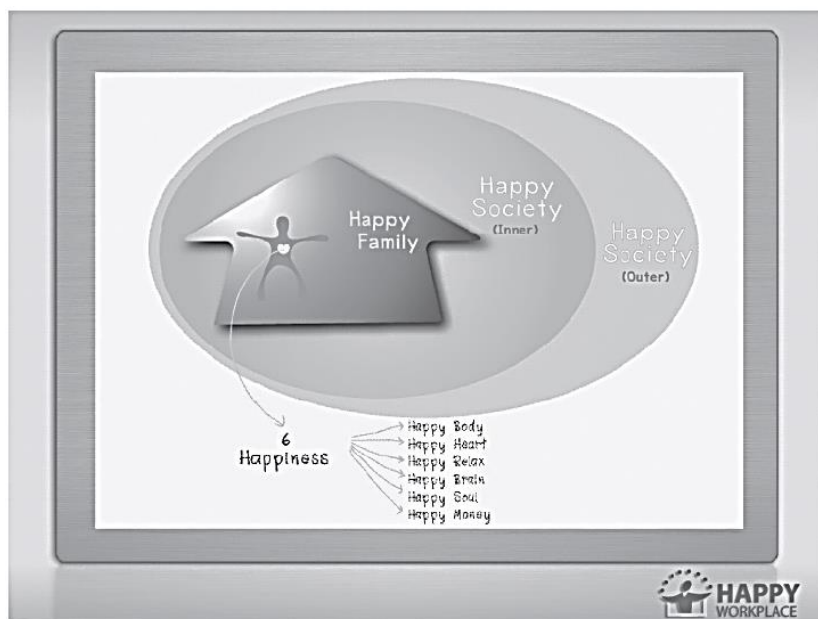
ความสุขในชีวิตประจำวันได้อย่างดีเยี่ยม ถ้าใช้เป็นและใช้ให้ถูกต้องกับกาล เทศะ บุคคลและอัตภาพของตน สรุปว่า ความสุขก็คือความสบายกาย และสบายใจ ในสองอย่างนี้ ความสุขใจ นับว่าเป็นยอดแห่งความสุขในโลกและทุกคนก็สามารถที่จะบรรลุความสุขใจนี้ได้ หากปฏิบัติตามหลักมัชฌิมาปฏิปทา คือ ทางสายกลาง ไม่ตั้งไม่หย่อนเกินไป จึงเป็นแนวทางที่ควรนำมาดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดความสุขในชีวิตประจำวันได้อย่างดีเยี่ยม⁷¹ ขณะที่องค์กรต่างได้ให้ความหมายของความสุขต่าง ๆ ต่อไปนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้กล่าวไว้ว่า ความสุข เป็นคำนาม หมายถึง ความสบายกายสบายใจ⁷² และแผนงานสุขภาวะองค์กรเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กล่าวว่า ความสุขประกอบไปด้วย ความสุข 8 ประการ (Happy 8) ด้วยกัน ซึ่งแนวคิดที่จัดสมดุลชีวิตของมนุษย์ผ่านความสุขในโลกสามใบที่ทับซ้อนกันอยู่ ระหว่างโลกส่วนตัวของมนุษย์ โลกครอบครัวของมนุษย์ และโลกสังคมของมนุษย์ เพื่อที่จะมองความสุขของมนุษย์ทั่วไปว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้างและจะจัดการได้อย่างไร โดยชี้ดวงรอบที่ตัวคน แล้วก็วงรอบของครอบครัว แล้วก็วงรอบของสังคม ซึ่งในส่วนของสังคมเราแบ่งเป็นส่วนสังคมภายใน องค์กรกับนอก องค์กร มองความสุขเป็นสามส่วนคือ ความสุขของตัวเอง ความสุขของครอบครัว ความสุขขององค์กรและสังคม⁷³

⁷¹ พระเทพคุณาภรณ์, "ความสุขคืออะไร," <http://tumsrivichai.com/ข่าวพระสงฆ์-ข่าวพระพุทธศาสนา/ความสุข-คืออะไร-ความหมายของความสุข.html>.

⁷² "ความสุข," in พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546).

⁷³ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, "คู่มือมาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ."

แผนภาพที่ 5 กรอบความสุข 8 ประการ (Happy 8) ของแผนงานสุขภาวะองค์กรเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ที่มา : แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน, คู่มือมาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2552)

สรุปได้ว่า ความสุขในการทำงาน หมายถึง การประเมินประสบการณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของครูหรือบุคคลใด ๆ ที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่มากกระทบในขณะที่ทำงานหรือประสบการณ์ในขณะที่ทำงาน ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ ไม่รู้สึกกังวลหรือความรู้สึกพึงพอใจต่อการยกย่องจากบุคคลทั่วไปหรือจากผู้บังคับบัญชาในการทำงาน รวมถึงการมีงานที่มั่นคง มีความก้าวหน้า มีโอกาสได้รับการพัฒนา รวมไปถึงการได้รับการได้รับความเมตตาจากผู้บังคับบัญชา การมีเพื่อนร่วมงานที่จริงจัง เนื่องจากความสุขของคนทั่วไปขึ้นอยู่กับตนเองเป็นหลัก แต่ความสุขคนทำงานนั้นไม่ได้ขึ้นเฉพาะคนทำงานเองเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึง ผู้ให้ ซึ่งหมายรวมถึงผู้บริหารและผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ

ความสุขในการทำงานกับองค์กร

เปรมปรีดิ์ ไทยเที่ยงกล่าวว่าการทำงานอย่างมีความสุขนั้นส่งผลทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ทำให้เกิดการจ้างองค์กรที่เหมาะสมบรรลุตามวัตถุประสงค์และมีความเจริญก้าวหน้า จากการทำงานไม่ซ้ำซ้อน ไม่มีแผนงานมากเกินไป เพื่อจะได้ลดต้นทุนและองค์กรสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ส่งผลประโยชน์ต่อผู้บริหาร เช่น บริหารงานง่าย สะดวก เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความสุขรู้ว่าใครรับผิดชอบอะไรมีหน้าที่ทำอะไร แก้ไขปัญหางานซ้ำซ้อนได้ ทำให้งานไม่ค้าง ณ จุดใด จุดหนึ่ง ส่งผลประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน รู้หน้าที่ของตนเองว่าจะทำอะไร มีการแบ่งงานที่เหมาะสมจะช่วยให้พนักงานรู้สึกว่าการแบ่งปันกันทำงานไม่ถูกเอาเปรียบและผู้ปฏิบัติงานจะเข้าใจความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลฝ่ายอื่นและสามารถประสานงานกันได้ การสร้างผู้นำที่เก่งและมีความสามารถ การที่จะบริหารให้คนเก่งเหล่านั้นอยู่ในองค์กรได้ต้องรู้ว่าใครที่มีแววจะอยู่กับองค์กรมีความจงรักภักดี ต้องมีการสนับสนุน ตัวอย่างเช่น การให้โบนัส โบนัสก็เป็นสิ่งตอบแทนการทำงานถ้าเขาทำงานที่จะสามารถพัฒนาและมีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพของเขาได้หรือว่าสร้างความเจริญให้กับองค์กรได้ก็ต้องมีการพัฒนาเป็นพิเศษ มีการให้สิ่งจูงใจต่าง ๆ และเป็นตัวตายตัวแทนของผู้บริหาร⁷⁴ พระอัครเดช ญาณเตโช กล่าวว่ามีคนส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาอยู่ที่ทำงานหรือมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง (บางคนมากกว่า) ซึ่งถ้าหากในเวลา 8 ชั่วโมงนี้เราต้องอยู่อย่างเบื่อหน่าย เจ็บปวด อิจฉาริษยา โกรธแค้น ฯลฯ ก็แปลว่าเราต้องเสียเวลาอันมีคุณค่าของเราไปถึง 8 ชั่วโมง หรือคิดเป็นจำนวนนาทีเท่ากับ 480 นาที หรือ 28,800 วินาที ไปกับเรื่องซึ่งทำให้ปั่นทอนจิตใจ อันจะนำมาซึ่งสุขภาพจิตที่ไม่เป็นสุข และส่งผลถึงสุขภาพร่างกายได้ เช่น เกิดอาการปวดหัวเรื้อรัง ท้องอืดท้องเฟ้อ โรคกระเพาะ ฯลฯ ได้ด้วย ในทางตรงข้ามถ้าเรามีความสุขกับที่ทำงานก็จะทำให้เรารู้สึกอยากมาทำงาน ความอยากทำงานก็จะส่งผลให้เราทำงานได้ดี ผลงานของเราที่ออกไปก็จะมีคุณภาพ เมื่อเรามีความสุขกับงานที่เราทำและที่ทำงานของเรา เราก็จะแผ่รังสีแห่งความสุขนี้ออกไปยังคนรอบข้างด้วย ทำให้เพื่อนร่วมงานก็มีความสุข บรรยากาศในที่ทำงานก็จะมีความสุขทำให้ลดความตึงเครียดในการทำงาน หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้ใบหน้าดูอ่อนเยาว์ไม่ใช่มีริ้วรอยอันเกิดจากการขมวดคิ้วอยู่ตลอดเวลา การมีจิตใจที่แจ่มใสสดชื่นก็จะส่งผลทำให้ร่างกายทำงาน

⁷⁴ สมิตา สว่างวงศ์, "องค์กรที่มีประสิทธิภาพ,"

ได้ตามปกติ ไม่ต้องเจ็บไข้ได้ป่วยโดยไม่จำเป็นอีกด้วย⁷⁵ ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ กล่าวถามว่าทำไมองค์กรต้องมีความสุข เพราะในยุคที่สังคมส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจเรื่องความสุขแต่เน้นการทำงานเป็นหลัก โดยมีความคิดความเชื่อว่างานกับชีวิตไม่เกี่ยวข้องกัน ความสุขวัดไม่ได้ ความสุขมีเงินก็หาได้ทำงานเยอะ ๆ ได้เงินมาเอาไปหาความสุขได้ แต่ความสุขนั้นมิได้ตั้งแต่ความสุขของแต่ละบุคคลและขยายพื้นที่ความสุขออกมาเป็นความสุขภายในครอบครัว ขยายออกมาเป็นความสุขในโรงเรียนหรืออาจเป็นความสุขในองค์กรหรือเป็นความสุขในหน่วยงานในการทำงาน เราอาจมีความสุข แต่อาจเป็นเราคนเดียวที่มีความสุข ซึ่งไม่น่าจะดีเลยทั้งกับตัวเราเอง และองค์กรที่เราทำงานอยู่ องค์กรที่ดีควรเป็นที่ ๆ คนเกือบทั้งหมดในองค์กรมีความสุขถ้าคนทำงานมีความสุข การทำงานที่เจอความสุขก็จะให้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพออกมาและถ้าคนในองค์กรมีความสุข ทำงานดี ผลงานดี ก็จะส่งต่อทำให้องค์กรมีความสุขตามมา⁷⁶

สรุปได้ว่า หากองค์กรหรือภาคส่วนใดมีบุคลากรที่มีความสุขในการทำงานแล้วนั้น จะทำให้บุคคลในองค์กรรู้สึกอยากมาทำงาน ผลงานที่ออกมาจะมีคุณภาพ เมื่อมีความสุขกับงานที่ทำและที่ทำงาน จะส่งผลทำให้เพื่อนร่วมงานมีความสุข บรรยากาศในที่ทำงานก็จะมีความสุขทำให้ลดความตึงเครียดในการทำงาน หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ได้ทำงานดี ผลงานดี ส่งต่อทำให้องค์กรมีความสุขตามมา

หลักการ แนวคิดและทฤษฎีความสุขในการทำงาน

ความสุขในแง่มุมต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ต่อไปนี้

ด้านที่ 1 ความสุขในมุมมองทางศาสนา

ความสุขตามทัศนะของพระพุทธศาสนา นั้นมีความหมายในสามมิติ คือ มิติที่ 1 ความสุขที่เป็นสภาวะแห่งความสุข ความสบาย เมื่อความสุขเกิดแก่ผู้ใดบุคคลผู้นั้นย่อมมีความสุข เช่น มีความสนุกสนาน ร่าเริง เบิกบาน แจ่มใสยินดี มีสุข สบายกายสบายใจ เป็นต้น มิติที่ 2 ความสุข คือสภาวะที่สามารถทนต่อความทุกข์ได้ง่ายหมายถึงเป็นสภาพที่ทนได้ง่ายซึ่งตรงข้ามกับคำว่า ความทุกข์ คือ สภาพที่ทนได้ยากเป็นสภาพที่บีบคั้นให้ผู้คนไม่สบายกายไม่สบายใจ ความสุขในความหมายนี้มีได้หมายถึงการปฏิเสธความทุกข์โดยสิ้นเชิง แต่หมายถึงสภาวะที่สามารถอยู่ร่วมกับทุกข์ได้ สามารถทน

⁷⁵ พระอัครเดช ญาณเตโช, "ชีวิตเบิกบาน การเรียน การทำงานมีความสุข,"

<http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-57%28500%29/page1-8-57%28500%29.html>.

⁷⁶ ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์, "ทำไมองค์กรต้องมีความสุข," จดหมายความสุข *Happy Letter* 1 1, no. เมษายน – มิถุนายน 2555.

อยู่กับความบีบคั้นได้ สามารถดำรงอยู่ที่ทนได้ยากได้ เช่น นักเรียนแม้จะเรียนหนังสือด้วยความทุกข์ยากลำบาก ซึ่งอาจต้องเดินทางไกลไปเรียนหนังสือ อดข้าวบ้างบางมื้อ อิ่มบ้างบางมื้อก็ตาม แต่ก็สามารถอดทนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จได้ หรือผู้ป่วยที่เจ็บหนัก แม้จะทนทุกข์ทรมานด้วยโรคอย่างแสนสาหัสก็ตาม แต่เมื่อมีบุคคลอันเป็นที่รักมาอยู่ใกล้ๆ หรือคอยดูแลเอาใจใส่ย่อมรู้สึกเป็นสุขได้ เป็นต้น ความสุขในที่นี้จึงหมายถึงความสามารถทนต่อความทุกข์ยากลำบากได้ส่วนความสุขนั้นโดยธรรมชาติถือว่าเป็นสภาวะที่มนุษย์สามารถทนได้ง่ายอยู่แล้ว เช่น การทานอาหารอร่อย ความอร่อยนั้นเราทนได้ เราจึงชอบทานอาหารที่อร่อยถูกปาก การได้ทานอาหารอร่อยที่ถูกปากถูกใจจึงมีความสุข ส่วนการทานอาหารไม่อร่อย ไม่ถูกปาก ไม่ถูกใจเราทน ความไม่อร่อยไม่ได้จึรู้สึกเป็นทุกข์ เป็นต้น มิติที่ 3 ความสุข คือ สภาวะที่ปราศจากความทุกข์ ไม่มีความทุกข์ ขจัดหรือทำลายความทุกข์ เป็นสภาวะที่สิ้นกิเลสทั้งปวงหรือภาวะที่ปราศจากต้นเหตุความอยากทั้งปวง พระพุทธศาสนาเรียกความสุขชนิดนี้ว่า นิพพานสุขการมีความสุขย่อมส่งผลให้บุคคลสดชื่น แจ่มใส เบิกบาน มีกำลังใจที่จะประกอบกิจการที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ตรงข้ามกับคนที่มีความทุกข์ย่อมไม่มีชีวิตที่สดใส ร่าเริง ดังนั้น ความสุขจึงมีประโยชน์และความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพียงแต่ว่าความสุขที่มีนั้นจะเป็นความสุขในระดับใด จะเป็นระดับความสุขของมนุษย์โลกทั่วไปหรือในระดับอริยบุคคลโดยพระพุทธศาสนาระบุว่า การที่บุคคลจะมีความสุขได้นั้น สามารถมีได้ตั้งแต่การเริ่มต้นด้วยการทำความดี หรือการทำบุญ ซึ่งมีพระพุทธพจน์ว่าบุญเป็นเชื้อของความสุข หมายความว่า การกระทำในสิ่งที่เป็นบุญทำให้บุคคลมีความสุข ส่วนการบำเพ็ญเพียรทางจิตหรือการเจริญภาวนาความสุขก็เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้จิตของผู้บำเพ็ญภาวนาเกิดสมาธิได้ง่ายดังพระพุทธพจน์ที่ว่าผู้มีสุข จิตย่อมตั้งมั่น สาเหตุที่ความสุขทำให้ผู้บำเพ็ญเพียรเจริญภาวนาเกิดสมาธิเพราะว่าเมื่อความสุขเกิดกับผู้ใด ผู้นั้นย่อมมีจิตมั่นคงไม่ฟุ้งซ่าน ทำให้ผู้บำเพ็ญเพียรเจริญภาวนาเกิดสมาธิขึ้น และเมื่อจิตเป็นสมาธิและบรรลुरुธรรมแล้วความสุขก็เกิดขึ้นเป็นองค์ประกอบของฌานหรือธรรมที่ได้อัน ดังนั้น ความสุขที่แท้จริงตามหลักพระพุทธศาสนา จึงหมายถึง สภาวะที่ชีวิตจิตใจหลุดพ้นจากกิเลสและต้นเหตุทั้งปวงหรือเป็นอิสระแห่งจิตเป็นอย่างยิ่ง เป็นความสุขที่เกิดจากการบำเพ็ญทางจิต จนเกิดสมาธิและปัญญา มีจิตที่เป็นอิสระจากการครอบงำของสรรพสิ่งเข้าถึงธรรมและนิพพาน⁷⁷ ฉะนั้น จุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตตามทัศนะของพระพุทธศาสนาก็คือ การเข้าถึงนิพพานสุขซึ่งสามารถเข้าถึง

⁷⁷ to ความสุขตามแนวพระพุทธศาสนา, 20 ธันวาคม 2557,

ได้ด้วยการฝึกจิตให้เป็นสมาธิจนเกิดปัญญาหรือด้วยการปฏิบัติในแนวทางที่ทำให้จิตปราศจากกิเลส เครื่องเศร้าหมองทั้งปวง

การจำแนกความสุข ในพระพุทธศาสนา ให้พิจารณาการจำแนกประเภทความสุขในแง่มุมต่าง ๆ ตามที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนไว้อย่างกว้างขวางก่อน ก็จะทำให้เข้าใจมุมมองเรื่องความสุขในมิติทางพระพุทธศาสนาได้ดียิ่งขึ้น โดยพิจารณาแบ่งออกเป็น 4 ข้อ ดังนี้คือ

ข้อที่ 1 ความสุข 10 ชั้น พระพุทธเจ้าทรงตรัสแสดงเกี่ยวกับความสุขไว้เป็น 10 ชั้น ประกอบด้วย 1) กามคุณ 5 สุขเนื่องด้วยรูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่มาต่อร่างกาย 2) ปฐมฌานสุข สุขเนื่องด้วยปฐมฌาน ซึ่งวัดจากกามและอกุศลกรรมทั้งหลาย ประกอบด้วยวิตก วิจารณ์ ปิติ สุขและเอกัคคตา 3) ทุติฌานสุข สุขเนื่องด้วยทุติฌาน ซึ่งประกอบด้วยปิติ สุขและเอกัคคตา 4) คติฌานสุข สุขเนื่องด้วยคติฌานซึ่งประกอบด้วย สุข และเอกัคคตา 5) จตุตถฌานสุข สุขเนื่องด้วยจตุตถฌานซึ่งประกอบด้วย อุเบกขาและเอกัคคตา 6) อากาสาัญญาตนสมาบัติสุข สุขเนื่องด้วยอากาสาัญญาตนสมาบัติซึ่งล่วงพ้นรูปสัญญาได้โดยสิ้นเชิง ปฏิเสธสัญญาล่วงกลับไปหมด ไม่มณสิการ นานัตตสัญญา นึกถึงแต่อวกาศอันอันันต์เป็นอารมณ์ 7) วิญญาณัญญาตนสมาบัติสุข สุขเนื่องด้วยวิญญาณัญญาตนสมาบัติซึ่งคำนึงวิญญาณอันอันันต์เป็นอารมณ์ 8) อากิญจัญญาตนสมาบัติสุข สุขเนื่องด้วยอากิญจัญญาตนสมาบัติซึ่งคำนึงภาวะที่ไม่มีอะไรเลยเป็นอารมณ์ 9) เนวสัญญานาสัญญาตนสมาบัติสุข สุขเนื่องด้วยเนวสัญญานาสัญญาตนสมาบัติ อันถึงภาวะที่มีสัญญาก็ไม่ใช่ ไม่มีสัญญาก็ไม่ใช่ และ 10) สัญญาเวทิตนโรธสมาบัติสุข สุขเนื่องด้วยสัญญาเวทิตนโรธสมาบัติอันถึงภาวะที่ดับสัญญาและเวทนาทั้งหมด⁷⁸

ข้อที่ 2 เวทิตสุขและอเวทิตสุข กล่าวว่า เวทิตสุข หมายถึง ความสุขที่เป็นเวทนา หรือสุขที่มีการเสวยอารมณ์ ประกอบด้วย กามสุข สุขเนื่องด้วยกามหรือสุขที่เกิดจากกามคุณและฌานสุข สุขเนื่องด้วยฌานหรือสุขที่เป็นวิบากแห่งฌาน ซึ่งฌาน หมายถึง การเพ่ง แบ่งเป็นรูปฌาน 4 ชั้น คือฌานที่มีรูปกำหนดเป็นอารมณ์ มี 4 อย่าง คือ ปฐมฌาน ทุติฌาน ตติฌานและจตุตถฌาน อรูปฌาน 4 ชั้น คือ ฌานที่ไม่มีรูปกำหนดเป็นอารมณ์ มี 4 อย่าง คือ อากาสาัญญาตนะ วิญญาณัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ และเนวสัญญานาสัญญาตนะ ขณะที่อเวทิตสุข หมายถึง ความสุขที่ไม่เป็นเวทนา หรือสุขที่ไม่มีการเสวยอารมณ์ เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับความสุข 10 ชั้น ในหัวข้อที่ผ่านมา

⁷⁸ พระครูธรรมธร ครรชิต คุณวโร, "การพัฒนาความสุขในพุทธธรรม," วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 15, no. 1 (มกราคม – มีนาคม 2556) (2556).

ก็สามารถจัดได้ว่า ความสุขในขั้นที่ 1 – 9 เป็นเวทียิตสุขและความสุขในขั้นที่ 10 เป็นอเวทียิตสุขนั่นเอง⁷⁹

ข้อที่ 3 สุขเวทนาทางกาย และสุขเวทนาทางใจ สุขเวทนาทางกายเป็นความรู้สึกทางกายที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสรับรู้ของอายตนะภายใน คือ ตา (จักขุประสาท) หู (โสตประสาท) จมูก (ฆานประสาท) ลิ้น (ชีวนาประสาท) กาย (กายประสาท) กับอายตนะภายนอก คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ (คือสิ่งต้องกายกล่าวโดยสรุปคือ สภาพ เย็น ร้อน อ่อน แข็ง ตึง ไหว ที่มาสัมผัสกับประสาทกาย) หรือที่เรียกว่า ปฏิขสัมผัส หรือการสัมผัสทางรูปเป็นการสัมผัสรับรู้ของชีวิตฝ่ายกายล้วน ๆ โดยที่ยังไม่มีเรื่องราวของฝ่ายมโนหรือใจ เช่น การคิด การให้คุณค่าความหมายหรือจินตนาการเข้าร่วมปรุงแต่งในการสัมผัสรับรู้นี้แต่ประการใดการเกิดขึ้นของเวทนาทางกาย หลักธรรมในพระพุทธศาสนาได้แสดงไว้ว่า เวทนาที่เกิดขึ้นจาก ตากระทบกับรูปหรือสี หูกระทบกับเสียง จมูกกระทบกับกลิ่น และลิ้นกระทบกับรส ใน 4 ช่องทางนี้ จะเกิดแต่เวทนาทางกายที่เป็นอทุกขมสุขเวทนาหรือเฉย ๆ เท่านั้น เฉพาะเวทนาที่เกิดจาก กายกระทบกับสิ่งต้องกาย คือ สภาพของ เย็น ร้อน อ่อน แข็ง ตึง ไหว จึงทำให้เกิดเวทนาทางกาย ที่เป็นสุข ทุกข์และอทุกขมสุข ได้ครบทั้ง 3 ประเภทและสุขเวทนาทางใจสามารถแบ่งได้ออกอีกเป็น ความสุขที่เป็นเวทนาทางใจที่เนื่องกับประสาท 5 หรือสุขเวทนาที่มีอามิสซึ่งอามิส แปลว่า เหยื่อล่อ หรือวัตถุเครื่องล่อใจ ในที่นี้หมายถึง รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะ (สิ่งต้องกาย) หรือกามคุณ 5 แต่เป็นการสัมผัสรับรู้ทางใจดังที่ได้กล่าวไปแล้ว เมื่อมีการสัมผัสรับรู้ทาง ตา หู จมูก ลิ้น และกายประสาท อย่างที่เรียกว่าปฏิขสัมผัส และเกิดเวทนาทางกายแล้วกลไกของธรรมชาติยังมีการส่งต่อความรู้สึกไปให้มโนหรือใจรับรู้อีกครั้งหนึ่ง เป็นการสัมผัสรับรู้ทางใจที่เรียกว่า อธิวจนสัมผัส หรือสัมผัสทางนาม ซึ่งในขั้นตอนนี้มีเรื่องของใจ คือ การคิดหรือดำริ การให้คุณค่าความหมาย และการจินตนาการ (ต่อจากนี้ไปจะขอใช้คำว่า จินตนาการ เพียงคำเดียว เป็นคำแทน) เกิดขึ้นและปรุงแต่ง รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งต้องกาย ที่ใจรับรู้อยู่นั้น ทำให้เกิดเป็นเวทนาทางใจขึ้น ซึ่งนอกจากจะเกิดขึ้นได้ในขณะที่กำลังมีการสัมผัสรับรู้กับอารมณ์ภายนอก 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งต้องกาย แล้ว ยังสามารถเกิดขึ้นได้จากการนึกคิดถึงเรื่องอารมณ์ภายนอก 5 โดยไม่มีการสัมผัสรับรู้อยู่จริงในขณะนั้นเลยก็ได้ และสามารถเกิดเป็นเวทนาทางใจที่เป็นสุข ทุกข์ และอทุกขมสุข ได้ครบทั้ง 3 อย่าง อีกส่วนหนึ่งคือความสุขที่เป็นเวทนาทางใจที่ไม่เนื่องกับประสาท 5

⁷⁹ สุรพล ไกรสรารูตมิ, ความสุขทุกมิติ ตามหลักพระพุทธศาสนา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

หรือสุขเวทนาที่ไม่มีอามิส เรียกชื่อสั้น ๆ ว่ามานุสฺสเป็นความสุขที่มีลักษณะแตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิงจากความสุข 2 ประเภทแรกที่ได้กล่าวไปแล้ว ยิ่งความสุขที่ไม่เนื่องกับหรือเกี่ยวข้องกับรูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งต้องกายใด ๆ ที่เป็นอารมณ์ภายนอกเลย แต่เป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากอารมณ์ภายในโดยเฉพาะจึงเป็นความสุขที่เป็นเอกเทศของบุคคล ไม่ต้องไปแย่งชิงกับใครและใคร ๆ ก็ไม่อาจมาแย่งชิงได้ ไม่อาจจะไปซื้อหากับใครและใคร ๆ ก็ไม่สามารถนำมาขายให้ได้ บุคคลจะต้องเพียรฝึกฝนและปฏิบัติให้บังเกิดขึ้นด้วยตนเอง เมื่อปฏิบัติได้ผลจนชำนาญแล้ว จะสามารถทำให้ความสุขชนิดนี้เกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ เป็นความสุขที่มั่นคงและยั่งยืน จึงทำให้จิตตั้งมั่นได้อย่างดี และที่พิเศษมากอีกประการหนึ่ง คือเป็นความสุขที่มีรสชาติประณีต สุขุม ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายแต่ประการใด แม้จะเกิดขึ้นบ่อย ๆ ต่อเนื่องเป็นเวลานาน เป็นความสุขที่บุคคลทั่วไปไม่รู้จักและนึกไม่ถึงว่าจะมีความสุขชนิดนี้อยู่ เป็นความสุขที่พระพุทธเจ้าตรัสสรรเสริญ ชี้แนะให้รู้จักเพียรปฏิบัติให้เกิดขึ้น⁸⁰ ดังที่กล่าวมาแล้วเห็นได้ว่าความสุขนั้นเกิดจากการรับรู้ร่วมกันระหว่างร่างกายจิตใจ ตลอดถึงความสุขที่ได้จากการเพียรฝึกฝนและปฏิบัติให้บังเกิดขึ้นความรู้ ความสุขด้วยตนเอง

ความสุขตามคำสอนศาสนาคริสต์ คือ ความสุขทางจิตวิญญาณที่มีความเชื่อว่า หากมนุษย์ทำความดีพระเจ้าก็ทรงรักและเมตตาที่แสดงออกถึงความต้องการทางด้านจิตใจ ความจงรักภักดีต่อพระเจ้าและมีความรู้สึกว่ามีบาป เอาตัวไม่รอด ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ จำเป็นต้องอาศัยการช่วยเหลือจากพระเจ้า ความทุกข์ทรมานและความเจ็บปวดต่าง ๆ เป็นเครื่องหมายอย่างหนึ่งของการทดสอบศรัทธาที่จะนำไปสู่ความรอด เพราะความรอดนั้นจะได้อมาด้วยความยากลำบากและการทดสอบ ซึ่งมีโซ่มนุษย์ทุกคนจะไปถึงได้ นอกจากนี้ความทุกข์ทรมานและความเจ็บปวดทั้งหลายยังเป็นเครื่องเตือนสติว่า มนุษย์เราอ่อนแอและไม่ได้มีพลังกำลังที่วิเศษแต่ประการใด อาจมีการเจ็บไข้ได้ป่วยและมีความทุกข์เกิดขึ้นได้เสมอ จึงมีควรหลงลืมตัวขาดความเชื่อและไว้วางใจในพระเจ้า การสวดมนต์อ่อนนวยอนเป็นสิ่งที่บรรดาศาสนิกควรมีต่อพระเจ้า พระเจ้าก็จะช่วยเหลือแก่ผู้ที่มาสวดมนต์อ่อนนวยอนต่อพระองค์ด้วยความเคารพและศรัทธา หากผู้ที่ต้องการความสุขก็จะได้รับความสุขและมีความมั่นใจว่าตนเองจะได้รับการช่วยเหลือ ดังพระดำรัสที่เทศนาบนภูเขาว่าบุคคลผู้ใด รู้สึกบกพร่องทางฝ่ายวิญญาณ ผู้นั้นเป็นสุข เพราะแผ่นดินสวรรค์เป็นของเขา บุคคลผู้ใด โศกเศร้า ผู้นั้นเป็นสุข เพราะเขาจะได้รับการทรงปลอบประโลม บุคคลผู้ใดมีใจอ่อนโยน ผู้นั้นเป็นสุข เพราะเขาจะได้รับแผ่นดินโลกเป็นมรดก บุคคลผู้ใด หิวกระหายความชอบธรรม ผู้นั้นเป็นสุข เพราะพระเจ้าจะทรงให้อุ้ม

⁸⁰ Ibid.

บริบูรณ์ บุคคลผู้ใดมีใจกรุณา ผู้นั้นเป็นสุข เพราะว่าเขาจะได้รับพระกรุณาตอบ บุคคลผู้ใดมีใจบริสุทธิ์ ผู้นั้นเป็นสุข เพราะว่าเขาจะได้เห็นพระเจ้า บุคคลผู้ใดสร้างสันติ ผู้นั้นเป็นสุข เพราะว่าพระเจ้าจะทรงเรียกเขาว่าเป็นบุตร บุคคลผู้ใด ต้องถูกข่มเหงเพราะความชอบธรรม ผู้นั้นเป็นสุข เพราะว่าแผ่นดินสวรรค์เป็นของเขา เมื่อเขาจะติเตียนข่มเหง และนิินทาว่าร้ายท่านทั้งหลายเป็นความเท็จเพราะเราท่านก็เป็นสุข จงชื่นชมยินดี เพราะว่าบำเหน็จของท่านมีบริบูรณ์ในสวรรค์ เพราะเขาได้ข่มเหงผู้เผยพระวจนะทั้งหลายที่อยู่ก่อนท่านเหมือนกัน

พระคำรัสทั้งหมดนี้เป็นการแสดงธรรมครั้งสำคัญบนภูเขาที่มีผู้เข้าฟังมากที่สุด และเป็นที่มาของจริยธรรมในศาสนาคริสต์ นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่เขียนเกี่ยวกับความสุขหรือการให้พรไว้อีกว่าท่านทั้งหลายที่เป็นผู้ยากจนก็เป็นสุข เพราะว่าแผ่นดินของพระเจ้าเป็นของท่าน ท่านทั้งหลายที่อดอยากเวลานี้ก็เป็นสุข เพราะว่าท่านจะได้อิ่มหนำ ท่านทั้งหลายที่ร้องไห้เวลานี้ก็เป็นสุข เพราะท่านจะได้หัวเราะ ท่านทั้งหลายจะเป็น เมื่อคนทั้งหลายเกลียดชังท่าน และจะไล่ท่านออกจากพวกเขาและจะประณามท่าน เมื่อคนทั้งหลายเกลียดชังท่าน และจะเหยียดหยามท่านว่าเป็นคนชั่วช้า เพราะท่านเห็นแก่บุตรมนุษย์ ในวันนั้นท่านทั้งหลายจงชื่นชมและโลดเต้นด้วยความยินดีเพราะ คุณเกิดบำเหน็จของท่านมีบริบูรณ์ในสวรรค์ เพราะว่าบรรพบุรุษของเขา ได้กระทำอย่างนั้นแก่พวกผู้เผยพระวจนะเหมือนกัน จากพระคำรัสของพระเยซูคริสต์ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ หากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว ก็จะพบว่าการดำเนินชีวิตของมนุษย์ต้องรู้จักสภาวะที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวเองเสียก่อน หากผู้ใดสามารถที่จะรู้จักควบคุมอารมณ์ที่เกิดขึ้น และรู้จักกับอารมณ์ต่าง ๆ เช่น โศกเศร้า การถูกข่มเหง ฯลฯ ก็จะทำให้บุคคลนั้น กลายเป็นคนเข้มแข็งภายในจิตใจ จะไม่ถูกอารมณ์เหล่านี้มากกระทบได้ คำสอนดังกล่าวนี้ล้วนแต่เป็นเรื่องของภายในจิตใจ หากมนุษย์ไม่สำรวมระวังบังคับจิตใจก็จะตกเป็นทาสของวัตถุภายนอก ทำให้ไม่มีความสุข เพราะความอ่อนแอทางจิตใจ ดังนั้น ความสุขในศาสนาคริสต์ล้วนแต่เป็นเรื่องของจิตใจ ที่มีความรักความเมตตาเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ก็จะทำให้มนุษย์รู้จักการให้อภัย รู้จักเสียสละ แบ่งปัน มีการเอื้อเฟื้อต่อกัน ฯลฯ โลกก็จะมีสันติภาพและชีวิตก็จะมีมีความสุขหรือมีคุณค่าตามคำสอนของศาสนาคริสต์⁸¹

⁸¹ สุริยัญ ชูช่วย, "คุณค่าของชีวิตและการแสวงหาความสุขตามคำสอนของศาสนา," <http://www.thaicadet.org/Religious/GoodLife-Religious.html>.

ความสุขตามคำสอนศาสนาอิสลาม

ในคำสอนของศาสนาอิสลาม ความสุขเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่พระเป็นเจ้า (อัลลอฮ์) ทรงกำหนดให้มี ความสุขเป็นสิ่งที่มนุษย์แสวงหาโดยการกระทำของมนุษย์ เป็นผลตอบแทน การกระทำความดีหรืออาจเป็นสิ่งที่พระเป็นเจ้าประทานให้ตามความประสงค์ของพระองค์ หากมนุษย์กระทำความดี เชื่อมั่นในอัลลอฮ์ พระองค์ก็จะทรงโปรดปรานได้รับผลเป็น ความสุข แต่ถ้ามนุษย์ทำความชั่ว อัลลอฮ์ก็จะทรงลงโทษ ผลคือ ความทุกข์นั่นเอง ดังนั้น ความสุขและความทุกข์เป็นสถานะที่มีอยู่กับมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความสุข มนุษย์ก็ไม่ควรถีใจหรือหลงระเห็จ แต่ควรระวังความทุกข์ ที่อาจจะเกิดตามมา ความสุขและความทุกข์ในศาสนาอิสลาม อาจแบ่งได้เป็น 2 ความหมาย ดังนี้

1. เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ 1.1) ความสุขและความทุกข์เป็นภาวะทางธรรมชาติที่มี อยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน เป็นประสบการณ์ที่มนุษย์มี 1.2) ความสุขและความทุกข์เป็นผลมาจาก พฤติกรรมของมนุษย์ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้เป็นผลมาจากเจตนาและการกระทำของมนุษย์และทุกข์ภัย อันใดที่ประสบ 1.3) ความทุกข์และความสุขทั้งสองอย่างนี้ดำเนินอยู่ในโลกนี้และโลกหน้า ความทุกข์ และความทุกข์เหล่านี้เป็นสาระของมนุษย์ที่ดำรงชีวิตอยู่ที่เป็นความจริงในโลกนี้ และเป็นความรู้สึกของ จิตใจที่ครอบคลุมไปถึงชีวิตหลังความตาย

2. เป็นปรากฏการณ์ทางจริยธรรม 2.1) ความทุกข์และความสุขเป็นเครื่องพิสูจน์และเป็น ปัจจัยการพัฒนาคุณธรรมและยังเป็นกฎเกณฑ์ของอัลลอฮ์ ซึ่งมนุษย์จะต้องประสบ การปฏิบัติตามกฎ ศีลธรรมของอัลลอฮ์ 2.2) ความสุขเป็นสิ่งที่ถูกจัดสรรให้มนุษย์ทุกคน เป็นความโปรดปรานและความ เมตตาของอัลลอฮ์ 2.3) ความสุขเป็นรางวัลของอัลลอฮ์ที่ประทานแก่มนุษย์ผู้ที่กระทำความดี 2.4) ความทุกข์เป็นผลมาจากทัศนะที่ผิดและการกระทำที่ชั่ว 2.5) ความทุกข์เป็นการลงโทษของ อัลลอฮ์สำหรับผู้กระทำความชั่ว 2.6) ความทุกข์เป็นมาตรการที่อัลลอฮ์ทรงให้มีขึ้นเพื่อขัดเกลาผู้ ศรัทธา 2.7) ความทุกข์เป็นเครื่องขจัดบาปให้กับมนุษย์ 2.8) ความทุกข์และความสุขในโลกนี้เป็น สัญลักษณ์ของความทุกข์และความสุขในชีวิต หลังความตายและโลกหน้า

ตามคำสอนของศาสนาอิสลาม จะเห็นว่าความสุขและความทุกข์เป็นเรื่องของจิตใจภายใน ที่ สัมพันธ์กับพฤติกรรมภายนอก และมนุษย์เป็นเหตุสำคัญแห่งความสุขและความทุกข์ของตนเอง ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญแก่จิตใจเป็นพื้นฐาน โดยมีทัศนะและเจตนาเป็นที่ตั้งของการกระทำหรือ การแสดงออกพฤติกรรมของมนุษย์ และผลจากการกระทำจะเป็นทุกข์หรือสุขอยู่ที่ตัวมนุษย์เป็นหลัก อันเป็นไปตามธรรมชาติและกฎศีลธรรมที่อัลลอฮ์ทรงวางไว้ คำสอนเหล่านี้พิจารณาได้ว่า ได้แสดง คุณค่า (Value) 2 ประการ คือ 1.) คุณค่าที่เป็นเป้าหมายของชีวิต ได้แก่ ความสุขในโลกนี้และ

ความสุขชั่ววันรันดรในโลกหน้าและ 2.) คุณค่าที่เป็นเครื่องมือหรือวิธีการไปสู่เป้าหมาย ได้แก่ ศีลธรรม หรือบรรทัดฐานของการดำเนินชีวิต ถือว่าเป็นสิ่งดีงาม เพราะนำทางให้มนุษย์ไปสู่เป้าหมายที่เป็นคุณค่าประการแรก ส่วนคุณค่าหลังเป็นการแสดงความเคารพภักดีต่อพระผู้เป็นเจ้า เนื่องจากเป็นการเชื่อฟังต่อพระองค์ คุณค่าหลังเป็นการตอบแทนความดีที่พระเป็นเจ้าทรงให้มีแก่การกระทำ คุณค่าสองประการนี้ เป็นความหมายของอิสลามในฐานะที่บ่งบอกถึงความหมายในเรื่องเป้าหมาย (สันติ) และวิธีการ (การจำนน หรือการมอบตนต่อพระเป็นเจ้า)⁸²

สรุปได้ว่า การแสวงหาความสุขและคุณค่าของชีวิตตามคำสอนศาสนา สามารถสรุปได้ ความหมายของความสุขที่ต่างกัน ดังนี้ ศาสนาพุทธ ความสุข คือ การดำเนินชีวิตอย่างมีสติรู้เท่าทัน ความคิดของตนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ศาสนาคริสต์ความสุข คือ การดำเนินชีวิตที่มีความรักต่อพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ที่ก่อให้เกิดสันติภาพ ศาสนาอิสลามความสุข คือ การดำเนินชีวิตด้วยการทำความดีที่มีหลักศรัทธาและหลักการปฏิบัติต่อพระเป็นเจ้าที่ก่อให้เกิดสันติสุข

ด้านที่ 2 ความสุขในมุมมองทางด้านจิตวิทยา

ในด้านจิตวิทยา มองความสุขในลักษณะของสุขภาพจิต โดยอัมพร โอตระกูล กล่าวว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาพชีวิตที่เป็นสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางกายและทางใจสามารถปรับตัวหรือความต้องการของตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเข้ากับบุคคลที่อยู่ร่วมและกับสังคมที่เกี่ยวข้องด้วยดี โดยไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นทั้งยังก่อให้เกิดผลดีและประโยชน์สุขแก่ตนเองอีกด้วย⁸³ ขณะที่กันยา สุวรรณแสง มองว่าสุขภาพจิต หมายถึง ความสมบูรณ์ในด้านจิตใจ จิตใจปกติ เข้มแข็ง อารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวกาย และใจ ให้ดุลยภาพกับ สิ่งแวดล้อม และสังคม ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุข⁸⁴ และประเวศ วะสี ได้กล่าวถึง สุขภาพจิตหรือสภาวะที่สมบูรณ์ทางจิต หมายถึง จิตใจที่มีความสุข รื่นเริง คล่องแคล่ว ไม่ติดขัด มีความเมตตา ไม่เห็นแก่ตัว จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาพชีวิตที่เป็นสุข มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคม มีความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ สามารถดำรงชีวิตได้อย่าง

⁸² Ibid.

⁸³ อัมพร โอตระกูล, สุขภาพจิต (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2540).

⁸⁴ กันยา สุวรรณแสง, การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น, 2542).

มีความสุข⁸⁵ ดังนั้นผู้มีสุขภาพจิตดีนั้น ต้องเป็นผู้มองโลกในแง่ดี พึ่งตนเองได้ พึ่งผู้อื่นได้บ้าง และให้ผู้อื่นพึ่งได้บ้าง สามารถทำประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับปัญหาอุปสรรคของชีวิตได้โดยไม่เสียคุณภาพ เป็นผู้สำรวจตนเอง มองตนเองอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง รู้สึกในคุณค่าของตนเอง มีความพอใจในสถานภาพของตนและรู้สึกมีความมั่นคงในชีวิต พอใจในบทบาทและเพศแห่งตน เรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตแล้วสามารถปรับปรุงแก้ไขตัวเองได้เสมอ มีความอยากรู้ อยากเห็นหรือใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความพอใจที่จะร่วมมือ สามารถประนีประนอมกับผู้อื่น กล้าแสดงออก และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับลักษณะเพศ วัย และบทบาทของตนเอง

หลักพื้นฐานของสุขภาพจิต

1) การปรับตัวเป็นวิถีชีวิตของคนทั่ว ๆ ไปทุกคนที่จะต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลาทุกคนย่อมจะ การดำเนินชีวิตประจำวันเป็นไปตามครรลองแห่งตน แต่หลายคนย่อมประสบปัญหาและต้องแก้ปัญหาต่าง ๆ มากมายดังนั้นบุคคลจึงต้องหาทางผ่อนคลายอารมณ์ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง อาจจะต้องมีการปรับตัวปรับใจให้ทันกับเรื่องต่าง ๆ คนที่ปรับตัวเก่งก็จะมีสุขภาพจิตดี คนที่มีสุขภาพจิตดีย่อมปรับตัวได้ดี ดำรงตนในสังคมได้ 2) บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะประจำตัวที่แตกต่างกัน บางคนมีความอดทนต่อ บางสิ่งไม่ได้บางคนสามารถทนต่อสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงได้ ต่างคนต่างก็มีปฏิกิริยาต่อสภาพที่คับข้องใจต่างกัน มีวิธีการใช้ชีวิตที่ต่างกัน บุคคลแต่ละคนจึงไม่เหมือนกัน 3) สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของบุคคลมากมาย เช่น ระบบสังคม วัฒนธรรม และในชุมชนก็มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของบุคคลมาก ถ้าวัฒนธรรมของเขาขัดกับคำสั่ง ย่อมเป็นปัญหาในทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตคนจนขาดแคลนถ้า ต้องการให้สวมใส่เสื้อผ้าดี ๆ ย่อมลำบากที่จะหามาใส่แต่ผู้ที่มีมาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมดีย่อมมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีในสภาพการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นคนจึงมีความแตกต่างกันวิธีการของบุคคล จึงเลือกวิธีการที่ไม่เหมือนกัน 4) ระบบศีลธรรมนับว่ามีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตมาก ถ้าวัฒนธรรมแตกต่างกันคนสองคนอาจขัดแย้งกันและไม่ทราบว่าจะถือปฏิบัติตามฝ่ายไหน อาจทำให้เสียสุขภาพจิตได้ และ 5) พันธุกรรมก็เป็นตัวกำหนดลักษณะทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์ติดตัวมาโดยแต่กำเนิด จึงเป็นการยากที่จะแก้ไข เช่น ตาบอดสี จิตทรมาน ปัญญาอ่อน เป็นต้น

⁸⁵ ประเวศ วะสี, สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์, ครั้งที่ 3 ed. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พิมพ์ดี, 2543).

ดังนั้นจึงต้องระวังหลักการพื้นฐานของสุขภาพจิตทั้ง 5 ประการดังที่กล่าวข้างต้นในการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ เพราะยังมีปัจจัยที่มีอิทธิพลอีกหลายประการที่ทำให้หลายคนมีสุขภาพจิตที่ต่างกัน แต่ที่ดีที่สุดคือ การรักษาสุขภาพจิตของตนเองระมัดระวังความคิด ความคิดที่ดีจะทำให้ปฏิบัติตัวรู้จักรักตนเองและนำความรักและความรู้สึกที่รักตัวเองออกมารักผู้อื่น ปฏิบัติดี ๆ กับผู้อื่น สุขภาพจิตก็จะดี มีข้อสังเกตบางประการคือ ความรักที่มอบให้เพื่อนมนุษย์ต้องไม่หวังสิ่งตอบแทน ต้องไม่คาดหวังว่าเมื่อเราทำอย่างนี้แล้วต้องได้ผลตอบแทนอย่างนั้น จงพยายามเข้าใจคนอื่นตามที่เขาเป็นก็จะมีความสุข และสิ่งที่ควรศึกษาต่อไปคือลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดีมีลักษณะอย่างไร ซึ่งอาจทำให้เราหลายคนพัฒนาตนพัฒนาจิตได้อีกระดับหนึ่ง

ลักษณะคนที่มีสุขภาพจิตดีและคนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี

ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจะสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีทั้งในสถานการณ์ปกติและไม่ปกติ และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ เก่งขี้นในการพิจารณาผู้ที่มีสุขภาพจิตดีมีดังต่อไปนี้

1. ความรู้สึกต่อตัวเอง ได้แก่ ความรู้สึกไม่เกิดอารมณ์ต่าง ๆ ครอบงำตนเองมากนัก เช่น โกรธ กลัว กังวล ฯลฯ สามารถควบคุมความผิดหวังได้ เข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง เช่น ยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง นับถือตนเอง ไม่ยอมให้ผู้อื่นมีอิทธิพลเหนือตนเอง และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้โดยรู้สาเหตุแห่งปัญหา

2. ความรู้สึกต่อผู้อื่น ได้แก่ ความรู้สึกให้ความรักแก่คนอื่น และยอมรับพิจารณาความสนใจของคนอื่น คบหาสมาคมกับคนอื่น ๆ ได้ ใฝ่หาใจคนอื่น ๆ ไม่หวาดระแวงยอมรับนับถือความแตกต่างหลาย ๆ อย่างที่คนอื่นมี ไม่ผลักดันให้ผู้อื่นตามใจตนเองและไม่ตามใจผู้อื่นตามใจชอบและรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและมีความรับผิดชอบต่อมนุษย์ทั่วไป

3. ความสามารถในการดำเนินชีวิต ได้แก่ สามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตได้เป็นอย่างดี มีสิทธิและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง รู้จักทำสภาพแวดล้อมให้ดีที่สุด ในกรณีจำเป็นก็ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี รู้จักวางแผนดำเนินชีวิตไม่หวาดกลัวอนาคตยอมรับประสบการณ์และความคิดใหม่ ๆ ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ถ้าทำอะไรก็ทำอย่างเต็มความสามารถและพึงพอใจต่อการกระทำนั้น และวางเป้าหมายที่นำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิตของตนเองได้⁸⁶

⁸⁶ ภมรพรรณ ยุระยาตร์, "สุขภาพจิตและการปรับตัวสู่สังคมสมัยใหม่," in เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี

ข้อมูลจากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 10 หัวข้อจิตเวชศาสตร์และสุขภาพจิต ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี ควรมีลักษณะดังนี้ เป็นผู้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมและวัฒนธรรมได้ด้วยความสุขสบายตามสมควร ตลอดจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามารถเต็มที่ ทั้งด้านร่างกาย เขาวนปัญญาและอารมณ์ โดยไม่มีความผิดปกติทางจิตใจมีอดทนต่อความลำบากความคับข้องใจและความตึงเครียดได้ เมื่อพบปัญหาที่จะได้รับผลกระทบกระเทือนเป็นทุกข์หรือโศกเศร้าตามสภาพเป็นจริงแห่งชีวิตสามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมหรือทัศนคติไม่เหมาะสมเมื่อเดบิต่อขึ้นรู้จักตอบสนองความต้องการที่จำเป็นต่อชีวิตตนเอง ในขณะเดียวกันก็มีความห่วงใยผู้อื่นตามสมควรไม่มองโลกในแง่ร้ายหรือแง่ดีเกินความเป็นจริง จนทำให้ขาดความระวังภัยสามารถผลัดรอชะลอความสบายความพอใจชั่วคราวยาม เพื่อให้ได้มาซึ่งความพอใจและความสุขสบายที่เหนือกว่าในเวลาข้างหน้าสามารถพึ่งตนเองได้ แต่ควรยอมรับว่าบางโอกาสต้องพึ่งและยอมรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น ยามเจ็บป่วยเพื่อจะได้ไม่ต้องรับทุกข์ทรมานเกินขอบเขตทำงานอย่างมีระบบและระเบียบพอสมควร แต่ไม่ระเบียบจัดจนทำให้ตัวเองและผู้อื่นลำบากมีความใส่ใจใคร่รู้ แสวงหา สำรวจ ทดลอง แต่ไม่มากจนตนเองได้รับอันตรายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ รู้จักประนีประนอมยอมรับการแข่งขันเมื่อจำเป็น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราปกป้องสิทธิของตนแต่ก็เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ถือรั้นหรือมีทิฐิ กล้าแสดงความเห็นขัดแย้งโดยไม่ก้าวร้าวลบล้างผู้อื่นพอใจในเพศของตนมีความพอใจในการปฏิบัติทางเพศอันเหมาะสมแก่ตนและคู่ของตนมีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ สามารถตัดสินใจโดยที่รู้ผลที่จะเกิดตามมาได้ถูกต้องหรือรู้ว่าควรศึกษาทดลองก่อนตัดสินใจ เพื่อความไม่บกพร่องและไม่กระทำผิดซ้ำอีกไม่แสวงหาความสนุกสบายหรือพอใจในทางที่จะทำลายตนเอง เช่น เสพยาเสพติดสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ และเมื่อสุดวิสัยที่จะแก้ได้ก็พยายามปรับตัวหรือหาทางหลีกเลี่ยงความตึงเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมและประการสุดท้ายคือ เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีทั้งในด้านการงาน การเล่นกีฬาและอื่น ๆ มีความผูกพันลึกซึ้งระหว่างเพื่อนสนิทและเพศตรงข้ามฉันทุ้รักและคู่สมรสได้เป็นอย่างดี⁸⁷

ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี

ผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ดีก็คือ ผู้ที่ปรับตัวได้ไม่ดี (Mal – adjusted person) จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับผู้ปรับตัวได้ดี (Well – adjusted person) นั่นเอง ไม่รู้จักและไม่เข้าใจตนเอง

⁸⁷ "เรื่องที่ 7 จิตเวชศาสตร์และสุขภาพจิต," in สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 10.

ไม่รู้จักรักและไม่เข้าใจผู้อื่น ตลอดจนไม่สามารถเผชิญปัญหาและความจริงแห่งชีวิตได้ ทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

คนปกติเมื่อตกอยู่ในภาวะหรือเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง จะทำให้เกิดความตึงเครียดเป็นเวลานานพฤติกรรมอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น มีอารมณ์แปรปรวนมีความคิดสับสน การรับรู้ผิดไปจากปกติจนทำให้ไม่สามารถประกอบกิจกรรม เพื่อดำรงชีวิตที่ปกติได้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาจะมีความรุนแรงมากขึ้นขึ้นอยู่กับสาเหตุของปัญหาและระยะเวลาที่ได้รับผลกระทบกระเทือนจิตใจ มีปัจจัยมากมายที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต เพราะจิตใจของมนุษย์เป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน เกิดความรู้สึกนึกคิดอยู่ตลอดเวลาแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะแปรเปลี่ยนไปตามสิ่งเร้าที่มากกระทบ ส่งผลให้มีสุขภาพจิตในรูปแบบต่าง ๆ กัน คือ อาจมีสุขภาพจิตดี สุขภาพจิตไม่ดีหรือเจ็บป่วยเป็นโรคประสาท โรคจิตหรือมีปัญหาสุขภาพบุคคลที่มีสุขภาพจิตไม่ดีจะเป็นคนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับที่กล่าวมาแล้วและเมื่อเกิดปัญหาหรือมีความวิตกกังวลมาก ๆ จะหาทางลดความวิตกกังวลด้วยวิธีการที่ไม่สมเหตุสมผลและจะใช้กลวิธีปกป้องกันตนเองอยู่ตลอดเวลาและจะทำให้พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติธรรมดา พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติธรรมดานี้ อาจเรียกว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดปกติ โดยเริ่มจากตื้น ๆ น้อยไปจนถึงตื้นมากตามลำดับดังนี้ 1. พฤติกรรมแปรปรวน (Behavior disorder) 2. บุคลิกภาพแปรปรวน (Personality disorder) 3. โรคประสาท (Neurosis) 4. โรคจิต (Psychosis)

สาเหตุที่ทำให้สุขภาพจิตเสื่อม

1. สาเหตุทางร่างกาย ได้แก่ ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น อ่อนแอเป็นคนผอมหรืออ้วนเกินไป เตี้ยเกินไป แคระแกร็น จมูกแสบหรือมีความพิการ ไม่สมประกอบ เช่น ตาถั่ว ปากแหว่ง แขนคอก ทำให้เกิดความวิตกกังวล รู้สึกตนว่ามีปมด้อย มีความละเอียดอ่อนจนไม่สามารถปรับตัวได้ ทำให้เกิดปัญหาทางด้านพฤติกรรมมาก อาจถูกแกล้ง ถูกล้อเลียน ถากถาง อยู่เสมอจนทนไม่ได้จะรู้สึก เสียใจ กลุ้มใจ น้อยใจในความอาภัพ กังวลใจในความพิการ มักจะทำให้จิตใจหงุดหงิดอยู่เสมอนาน ๆ เข้าจิตใจอาจผิดปกติได้ การแก้ไขต้องหาสมมติฐานให้แพทย์แก้ไขหรือพยายามหาทางให้ทำงานหรือเข้าสังคมสนุกสนานกับเพื่อนๆ เสียอาจจะมีเรื่องบกร่องเหล่านั้นได้ ความเจ็บไข้ได้ป่วย มีโรคประจำตัวเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ โรคหืด โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตหรือโรคปอด โรคเรื้อน หรือโรคขาดธาตุอาหารบางอย่าง ทำให้มีผลต่อสุขภาพจิต ทำให้รู้สึกหงุดหงิด ซ้ำระแวงฉุนเฉียว ใจน้อย ปรับตัวยาก พัฒนาการทางด้านกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาล่าช้า เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา กลายเป็นคนมีปัญหา ความบกพร่องทางอวัยวะรับสัมผัส เช่น หู ตา เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการ

เรียนรู้ สมองได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนักจากอุบัติเหตุหรืออื่น ๆ ความบกพร่องในด้านอนามัยและโภชนาการ ทำให้อ่อนแอ พัฒนาการ ล่าช้ากว่าปกติ เด็กที่ขาดอาหารนอกจากพัฒนาการช้าแล้วยังอาจเป็นโรคบางอย่าง เช่น ขาดไอโอดีน ทำให้เป็นโรคคอพอก ทำให้หงุดหงิดเจ้าอารมณ์ มีปัญหาด้านความประพฤติ สาเหตุจากพันธุกรรม (Heredity) ได้แก่ ความบกพร่องทางร่างกายและทางสติปัญญาแต่กำเนิด เช่น ตาบอดสี ลมบ้าหมู เป็นผลต่อสุขภาพจิตมาก สติปัญญาดำเนินไปหรือสูงเกินไป ทำให้มีปัญหาทางสุขภาพจิตได้ทั้งสองอย่าง ที่ต่ำเกินไปทำให้เรียนช้าไม่ทันเพื่อน ที่สูงเกินไปก็คับข้องรำคาญใจ เพราะต้องทนเรียนสิ่งที่ตนเองไม่สนใจ ทั้งคนโง่และคนฉลาดเกินไปย่อมมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว⁸⁸

2. สาเหตุทางจิตใจ ได้แก่ 1) อารมณ์ คือ หากเกิดปัญหาทางอารมณ์จะมีผลถึงสุขภาพจิต อารมณ์ที่อาจทำให้คนเสียสุขภาพจิตได้มาก ได้แก่ ความกลัว (Fear) บางคนกลัวความมืด กลัวที่แออัด กลัวพลัดพรากจากกัน กลัวถูกตำหนิ กลัวถูกลงโทษ กลัวคนแปลกหน้า กลัวที่สูง ถ้ามีอารมณ์เช่นนั้นนาน ๆ เข้าก็จะกลายเป็นคนกลัวโดยไม่มีเหตุผล บางคนกลัวมากจนเสียสุขภาพจิต ความวิตกกังวล (Anxiety) มีอิทธิพลร้ายแรงเพราะเป็นอารมณ์ที่เกิดติดต่อกันได้เป็นระยะเวลานาน ๆ ทำลายประสิทธิภาพและสุขภาพทางจิตของคนลงได้มาก ซึ่งความวิตกกังวลมักเป็นห่วงอะไรต่ออะไร บางคนกังวลในเรื่องรูปร่างหน้าตา ฐานะเศรษฐกิจ เสื้อผ้า เครื่องแต่งตัว ทำให้เกิดความทุกข์ ทำให้ตนขาดความมั่นคงไป ถ้าใครวิตกกังวลมาก ๆ โดยปราศจากเหตุผล คนนั้นมักขาดประสิทธิภาพและเสียสุขภาพจิตไปโดยไม่จำเป็น ความโกรธ (Anger) คนที่โกรธบ่อย ๆ แสดงว่าไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ ทำให้เข้าสังคมได้ยากและมีผลให้เสียสุขภาพจิต ทุกข์ใจ ไม่สบายใจ 2) ความเหนื่อยล้าของจิตมีผลต่อสุขภาพจิตและปัญหาอื่น ๆ ความเหนื่อยล้า (Fatigue) อาจเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ได้หลายสาเหตุ เช่น การขาดสารอาหารบางกลุ่ม การรับประทานอิมเกินไป การอดนอน ออกกำลังกายมากเกินไป ความเบื่อหน่าย การทำงานไม่ประสบความสำเร็จ การมีปัญหาขัดแย้งกับคนอื่น คนประเภทนี้มีโอกาสสุขภาพจิตเสียได้ง่ายกว่าคนธรรมดา และการขาดความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา ทำให้บุคคลยิ่งเกิดความเครียดทางอารมณ์ สุขภาพจิตเสียได้ง่าย และ 3) การเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้บุคคลย่อมมีปัญหาต่าง ๆ มากมาย จึงมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ กัน ถ้าบุคคลถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความขัดแย้ง (Conflict) เกิดความขุ่นข้องหมองใจหรือความคับข้องใจ (Frustration) และเกิดความวิตกกังวล (Anxiety) จะทำให้เกิดความแปรปรวนทางจิตใจขึ้นได้ ต่างสังคมก็ย่อมต่างวัฒนธรรม

⁸⁸ "สุขภาพจิตและการปรับตัวสู่สังคมสมัยใหม่."

ไม่ทราบจะถือว่าประการใดถูกกันแน่ แม้นักจิตวิทยาเองก็ยังมองธรรมชาติของมนุษย์แตกต่างกัน เช่น พฤติกรรมธรรมชาติของมนุษย์ในทางเพศ (Sex) ธรรมชาติของมนุษย์ต้องการมีอำนาจและธรรมชาติของมนุษย์ต้องการปกป้องรักษาตัวเอง ฉะนั้นความขัดแย้งกันในทางสังคมและวัฒนธรรมย่อมต้องเกิดขึ้น

3. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ในครอบครัวที่ดี มีการเลี้ยงดูดีให้ความรัก ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจกันบุคคลก็จะมีสุขภาพจิตดี ปรับตัวได้ดี ถ้าเกิดในครอบครัวที่เลี้ยงดูไม่ค่อยดีเท่าที่ควร มีการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง บุคคลก็มีความสามารถของการปรับตัวก็ไม่ดีนักและสุขภาพจิตก็ไม่ดีด้วย บ้านแตก (Broken Home) คือ ครอบครัวที่แตกร้าง ลูกที่ขาดพ่อแม่หรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกันพ่อแม่ทะเลาะกันไม่เว้นแต่ละวัน ในบ้านมีแต่ปัญหาการทะเลาะกันไม่ได้หยุดคนในบ้านไม่รักกัน ขาดความเอาใจใส่กัน ซึ่งอาจทำให้สุขภาพจิตของคนเสื่อมง่าย เด็กกำพร้าพ่อแม่เด็กที่ขาดความอบอุ่น ขาดความรัก ว่าเหว่ เหงา เด็กประเภทนี้ต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ ให้มีเพื่อนที่ตีมีการเล่นหัวและคอยช่วยเหลืออยู่เสมอ ต้องคอยสนทนาด้วยอย่างเห็นอกเห็นใจให้เขามีกิจกรรมทำตามความสนใจอาจช่วยบุคคลเหล่านี้ได้ บ้านที่ปล่อยปละละเลยลูกเลี้ยงดูอย่างไม่เต็มใจไม่เอาใจใส่ เด็กขาดความรัก ความอบอุ่นขาดที่พึ่ง ถูกทอดทิ้ง เด็กเหล่านี้มักมีปัญหาสุขภาพจิตได้ บ้านที่บิดามารดาเข้มงวดมากเกินไป ผู้ใหญ่เจ้าระเบียบ เอาแต่ใจ กดขี่ ข่มขู่ ตั้งความหวังไว้สูงเกินไป อาจเป็นสาเหตุในการกดดันทำให้เด็กมีสุขภาพจิตผิดปกติได้ บ้านที่คุ้มครองเด็กมากเกินไปจนเด็กไม่มีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง ขาดอิสระ เด็กประเภทนี้ก็เป็นปัญหาในการปรับตัวของเด็กเช่นกัน บ้านที่ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่ดี เช่น ตั้งอยู่ใกล้แหล่งเสื่อมโทรม แหล่งการพนัน อบายมุข สิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีอาจทำให้เด็กสับสน บ้านที่เศรษฐกิจไม่ดี ไม่มีของใช้ ขาดอาหารการกิน ขาดเครื่องนุ่งห่ม ขาดปัจจัยในการดำรงชีวิต ความขัดสนความไม่พอสร้างความคิดให้เด็กได้เช่นกัน

2) สิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา ถ้าสถาบันมีระเบียบข้อบังคับเข้มงวดมากเกินไป หยุ่มหิยมหรือระเบียบหย่อนยานเกินไป มีการแข่งขันกันมากเกินไปหรือครูไม่เอาใจใส่ ขาดระเบียบวินัย บรรยากาศในโรงเรียนไม่ดี อาจทำให้สุขภาพจิตของเด็กเสื่อมลงได้และทำให้เกิดความเครียด วิตกกังวล โดยเฉพาะนักศึกษาใหม่ที่ยังไม่เคยชินต่อสถานที่ ยังปรับตัวไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น ยิ่งพบกับอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพกับนักศึกษาน้อย อาจทำให้นักศึกษาแค้นและกลัว ทำให้การปรับตัวทำได้ค่อนข้างยาก⁸⁹

⁸⁹ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, "สายสุขภาพจิต 1667," news release, 2541.

ด้านที่ 3 ความสุขในมุมมองทางด้านเศรษฐศาสตร์

ความสุขถูกกล่าวถึงในทางเศรษฐศาสตร์ ในลักษณะของหลักอรรถประโยชน์ ปฐมฐานของการแปลงค่ามาเป็นความสุข อรรถประโยชน์ (utility) หมายถึง ความพึงพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากการอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง หรือความพึงพอใจในฐานะที่เป็นเงื่อนไขอยู่เบื้องหลังคอยผลักดันขับเคลื่อนกระบวนการการบริโภคในกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ดำเนินไปตลอดทั้งสายไม่ขาดตอน เกี่ยวเนื่องจากหากเรามีความพึงพอใจในความต้องการอยากได้โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ และหากได้มาตั้งใจปรารถนาก็จะนำพามาซึ่ง ความสุข (ใจ) นั่นเองและหากเรามีความพึงพอใจในความต้องการอยากไปชมคอนเสิร์ต (ศิลปินที่ชื่นชอบ) และหากไม่ได้ไปชมดังที่หวังก็จะนำพามาซึ่งความทุกข์ (ทางใจ) นั่นเอง⁹⁰ โดยมีนัยยะว่ารัฐควรดำเนินนโยบายโดยตระหนักถึงประโยชน์สุขของสังคมโดยรวม แต่เนื่องจากการเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ระหว่างบุคคลเป็นเรื่องยาก จึงทำให้อรรถประโยชน์เปลี่ยนแปลงมาสู่การให้ความสำคัญกับชุดทางเลือกที่ให้ความพอใจต่างกันแต่สามารถระบุได้ว่าพอใจสิ่งใดมากกว่า (Ordinal Utility) มาถึงปัจจุบันพบว่าความรู้สึกเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ แม้จะอยู่ในรูปของทางเลือกก็ตาม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในบางเรื่อง นักเศรษฐศาสตร์เริ่มให้ความสนใจกับความสุข โดยสามารถจำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขได้เป็น 4 กลุ่มสำคัญ คือ ปัจจัยด้านประชากร ด้านเศรษฐกิจรายได้ ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านการเมืองการปกครอง โดยพบว่ามีความแตกต่างกันไปตามบริบทของสังคม ในกรณีศึกษาที่ใช้แบบจำลอง Ordered Logit อธิบายความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านรายได้มีผลทางบวกต่อระดับความสุขในลักษณะการลดน้อยถอยลงอย่างมีนัยสำคัญ อายุมีลักษณะความสัมพันธ์เป็น U-shape ต่อระดับความสุขระดับสุขภาพที่ดีมากและความสามารถเก็บออมเงินได้ มีผลทางบวกต่อระดับความสุขในขณะที่ปัญหาการขาดความอบอุ่นและการว่างงาน การศึกษาและความพึงพอใจต่อสถานการณ์ทางการเมืองมีผลทางลบต่อระดับความสุข ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือ มาตรการด้านรายได้ มาตรการส่งเสริมสถาบันครอบครัว มาตรการทางสวัสดิการด้านสาธารณสุขและการศึกษา

⁹⁰ "แนวคิดเศรษฐศาสตร์ ถอดรหัสกระบวนการแปลงค่ามาเป็นความสุข," <https://www.gotoknow.org/posts/494999>.

และการปรับกระบวนการทัศน์การพัฒนาโดยพิจารณาแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม ด้วยการสร้างความสมดุลระหว่างภาคครอบครัว เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งความสุขอย่างยั่งยืน⁹¹

อย่างไรก็ตามสำหรับคนทั่วไปให้เข้าใจได้ง่าย อาจจัดแบ่งระดับความสุขเป็นแค่ 3 ระดับหลักได้ดังนี้ 1) ความสุขที่ต้องการ เป็นความสุขจากการสนองความอยากที่มาจากค้นหา ความอยากได้อะไร มี ทาเพื่อตัวตนของตนเอง เป็นความสุข การทำงานจะเป็นการทำเพื่อหวังผลภายใต้ระบบเงื่อนไขของโลก 2) ความสุขที่สร้างขึ้นเองได้ เป็นความสุขที่ตอบสนองต่อฉันทะ ความชอบหรือความอยากรู้ อยากทำในสิ่งที่ดีงาม เพื่อสิ่งนั้นเอง โดยทำเหตุเพื่อสิ่งนั้น ๆ และ 3) ความสุขอันมีอยู่ทุกเวลาเป็นความสุขอิสระ ไม่ต้องตอบสนองต่อความอยากไม่ต้องขึ้นกับฉันทะ (แต่มีฉันทะอยู่เต็มเปี่ยม)⁹²

ดังนั้น มนุษย์จึงต้องควรมีการเพียรพัฒนาความสุขขั้นสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป กำจัดเหตุแห่งทุกข์ไม่ติดสุข อย่าเสียอิสรภาพ ให้พัฒนาถึงความสุขสูงสุดที่ไม่ต้องการ แต่มีอยู่ภายในของทุกคนตลอดเวลา เป็นความสุขที่ไม่ต้องพึ่งพาสิ่งอื่นเป็นอิสระมีความสุขอย่างประณีตสมบูรณ์และพร้อมที่จะเสวยสุขอย่างเต็มที่ หมดจากกิเลสเป็นสุขที่สมบูรณ์ ขั้นสูงสุดหรือนิพพาน (ดังพุทธพจน์ที่ว่านิพพานัง ปรมัง สุขขัง) เมื่อถึงขั้นนั้นบุคคลก็จะทำงานเพื่อโลกอย่างเต็มที่ ดังนั้นการพัฒนาความสุขจึงเป็นเรื่องที่สำคัญในกระบวนการสร้างสุข มนุษย์จึงต้องพัฒนาความสามารถที่จะมีความสุขให้ถูกทางความสุขในแต่ละระดับต้องมีสติกำกับไม่เช่นนั้นจะเกิดโทษ เช่น ติดสุข เฉื่อยชา ขี้เกียจ ลุ่มหลง ถ้าไม่รู้จักพอความสุขจากระบบเงื่อนไขของโลกทำให้เกิดทุกข์ได้

⁹¹ "เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความสุข กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร," <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19183>.

⁹² เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์และคณะ, "พัฒนาการแนวคิดเรื่อง ความสุข ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สุข และเศรษฐกิจพอเพียง," in เอกสารประกอบเครือข่ายงานวิจัยนานาชาติเพื่อสังคมอยู่เย็นเป็นสุข (ไอร่าห์) (2553).

ความสุข 8 ประการ (Happy 8)

ความสุข 8 ประการ เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับความสุขที่ทำให้คน เกิดสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและการใช้ชีวิตส่วนตัว ภายใต้ความเชื่อที่ว่าคน คือ หัวใจขององค์กร การสร้างคนที่มีความสุขให้อยู่รวมกัน จะเกิดเป็นองค์กรแห่งความสุข (Happy workplace) ว่าต้องประกอบด้วยความสุข 8 ประการ (HAPPY 8) อันเป็นแนวคิดของการจัดสมดุลชีวิตของมนุษย์ผ่านความสุขในโลกสามใบที่ทับซ้อนกันอยู่ ได้แก่ โลกส่วนตัวของมนุษย์ โลกครอบครัวของมนุษย์ และโลกสังคมของมนุษย์ เพื่อมองความสุขของมนุษย์ให้ครอบคลุม แบ่งออกเป็น 8 ประการ ได้แก่

1) สุขภาพดี หมายถึง การมีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและจิตใจ สภาวะของร่างกายที่มีความสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตอย่างปกติ ระบบต่าง ๆ ของร่างกายสามารถทำงานได้เป็นปกติและมีประสิทธิภาพ ร่างกายมีความต้านทานโรคได้ดี รวมถึงการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือไม่มีทุกข์กังวลเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วย

2) น้ำใจงาม หมายถึง การเป็นผู้มีน้ำใจเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความเดือดร้อนตลอดจนอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยร่างกาย สติปัญญา รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

3) การผ่อนคลาย หมายถึง การรู้จักผ่อนคลายกับสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ปล่อยวางจากภายในจิตใจ มองคนอื่นในแง่ดี มองตนเองว่ามีค่า ทำปัจจุบันให้ดีที่สุดไม่ยึดติดกับอดีตที่สร้างความบั่นทอนต่อจิตใจ ซึ่งถ้าไม่รู้จักผ่อนคลายจะทำให้ร่างกายเกิดความเครียดส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงาน

4) การหาความรู้ หมายถึง การศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จะนำไปสู่การเป็นมืออาชีพและความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน

5) คุณธรรม หมายถึง การมีความศรัทธาในคุณงามความดียึดหลักคำสอนของศาสนาและมีศีลธรรมช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยดี มีสติ และมีสมาธิในการทำงานสามารถรับมือกับปัญหาที่เข้ามาได้

6) ใช้เงินเป็น หมายถึง มีวินัยในการใช้จ่ายเงิน การรู้จักเก็บรู้จักใช้ ประหยัดอดออม ไม่ใช่เงินสุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายแต่เท่าที่จำเป็น หรือการเป็นหนี้แต่พอดี รู้จักการทำบัญชีในแต่ละเดือน หรือการใช้เงินเป็นอย่างมีเหตุผล พึงพอใจพอประมาณในชีวิตของตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

7) ครอบครัวที่ดี หมายถึง การมีครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง ปลูกฝังนิสัยรักครอบครัวเพื่อนำไปเป็นหลักในการใช้ชีวิต ให้รู้จักความรัก ความเชื่อมั่นและศรัทธาในความดีงามเป็นคนดีในสังคม (รักตนเอง รักครอบครัว รักการงาน รักเพื่อน รักในสิ่งที่พอเพียง) ซึ่งครอบครัวเป็นกำลังใจที่ดีในการทำงานและเป็นภูมิคุ้มกันทำให้บุคคลนั้น ๆ สามารถเผชิญกับอุปสรรคในชีวิตได้ และมีความมุ่งมั่นในการดำเนินชีวิตที่ดีทำให้สังคมมีความเข้มแข็งและมั่นคง

8) สังคมดี หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันภายใน 2 มิติคือ มิติที่ 1 สังคมในที่ทำงานดี คือ การที่กลุ่มบุคคลสามารถทำงานร่วมกันด้วยความรัก ความผูกพัน ร่วมงานกันด้วยความสบายใจและมีความภาคภูมิใจในองค์กร มิติที่ 2 สังคมที่พหุภาคีดี คือ การที่บุคคลในสังคมมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้าน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ไม่เอาเปรียบเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของสังคม ทำให้มีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือที่ดีซึ่งกันและกันในชุมชน⁹³

ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เนื่องจากวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2552 นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงนามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เรื่อง กำหนดศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา เพื่อให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา 41 ศูนย์ทั่วประเทศ เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพการ จึงจัดให้ตั้งศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา ศูนย์ที่ 7 ประกอบด้วย โรงเรียนในจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรีจนกระทั่ง วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2553 กฎหมายมีผลบังคับใช้ จึงมีประกาศแต่งตั้งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมด 55 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนในจังหวัดราชบุรี จำนวน 26 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี

โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์

โรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์

โรงเรียนแคทรายวิทยา

⁹³ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, "คู่มือมาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ."

โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง	โรงเรียนมัธยมวัดดอนตูม
โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลกิจพิทยาคม	โรงเรียนหนองปลาหมอพิทยาคม
โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี	โรงเรียนหนองโพวิทยา
โรงเรียนท่ามะขามวิทยา	โรงเรียนช่องพรานวิทยา
โรงเรียนสายธรรมจันทร์	โรงเรียนประสาทรัฐประชากิจ
โรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการราชบุรี	โรงเรียนเนกขัมมิ์วิทยา
โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา	โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์
โรงเรียนบ้านคาวิทยา	โรงเรียนด่านทับตะโกราษฎร์อุปถัมภ์
โรงเรียนโสภณศิริราษฎร์	โรงเรียนปากท่อพิทยาคม
โรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย	โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา
โรงเรียนโพธิ์แก้วสัมบูรณราษฎร์อุปถัมภ์	
โรงเรียนวัดสันติการามวิทยา ในพระบรมราชานุเคราะห์	

2. โรงเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 29 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย	โรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้า
โรงเรียนเทพมงคลรังสี	โรงเรียนไตรโยคณณีกาญจนวิทยา
โรงเรียนไตรโยคน้อยวิทยา	โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก
โรงเรียนหนองรีประชานิมิต	โรงเรียนศรีสวัสดิ์พิทยาคม
โรงเรียนท่ามะกาพิทยาคม	โรงเรียนพระแท่นดงรังวิทยาการ
โรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์	โรงเรียนท่ามะกาปุณณสิริวิทยา
โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม	โรงเรียนสุทธรังสี
โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง	โรงเรียนหนองขาวโกวิทพิทยาคม
โรงเรียนพัชรราษฎร์รังสรรค์	โรงเรียนทองผาภูมิวิทยา
โรงเรียนร่มเกล้า กาญจนบุรี	โรงเรียนอุดมสิทธิศึกษา
โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์	โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม
โรงเรียนเลาขวัญราษฎร์บำรุง	โรงเรียนด่านมะขามเตี้ยพิทยาคม
โรงเรียนประชามงคล	โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม
โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม	โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
โรงเรียนหนองตากยาตั้งวิริยะราษฎร์บำรุง	

ตารางที่ 3 จำนวนผู้บริหารและข้าราชการครูแบ่งตามตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

รายการข้อมูล	เพศชาย	เพศหญิง	รวม
ผู้บริหาร	49	25	74
ภาษาไทย	12	142	154
คณิตศาสตร์	49	142	191
วิทยาศาสตร์	64	144	208
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	68	128	196
สุขศึกษาและพลศึกษา	77	38	115
ศิลปะ	53	35	88
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	125	149	274
ภาษาต่างประเทศ	49	230	279
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	31	57	88
รวม	577	1090	1667

ที่มา : ข้อมูลครูตามกลุ่มสาระสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 (17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

เจสสิก้า การ์เรตต์ – สไตป์และโรเบิร์ต เอ็ม แมนนิงเจอร์ (Jessica Garrent – staib and Robert M. Manninger) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจรรยาบรรณของครูใหญ่: การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Ethical leadership in the Principal ship: A Qualitative Analysis) พบว่า จรรยาบรรณนั้นเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำทางการศึกษา ที่ต้องพฤติกรรมเป็นเป็นคนดี เป็นแบบอย่างที่ดีมีศีลธรรม ผู้นำทางการศึกษาต้องเป็นบุคคลที่รับผิดชอบดูแล อบรมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีงามจากการศึกษาความสัมพันธ์ 5 ด้านเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำทางการศึกษากับแนวทางในการปฏิบัติตนด้านจรรยาบรรณ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใสและตรวจสอบได้ตลอดเวลาซึ่งจรรยาบรรณมีผลกระทบต่อการบริหารงานโรงเรียน ตลอดจนเป็นส่วนสำคัญให้ครูในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงมากยิ่งขึ้น เมื่อมีแบบอย่างที่ดีของครูใหญ่ ทำให้การบริหารงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ดี กำหนดมาตรฐานงานในเชิงของจรรยาบรรณ ส่งผลให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น⁹⁴

โอริ อีแยล, อิชซัก เบอร์กอวิทซ์และทาลยา ชวอทซ์ (Ori Eyal, Izhak Berkovich and Talya Schwartz) ทำวิจัยเกี่ยวกับการเลือกทางที่ถูกต้อง: คุณลักษณะเชิงจรรยาบรรณตามความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของผู้นำทางการศึกษา พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับความเอื้ออาทรต่อกันในลักษณะความสัมพันธ์เชิงลบ ในขณะที่จรรยาบรรณเชิงความเที่ยงธรรมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจรรยาบรรณวิชาชีพ และความเอื้ออาทร จรรยาบรรณชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจรรยาบรรณวิชาชีพ และพบว่าจรรยาบรรณที่สำคัญ คือ จรรยาบรรณในความเอื้ออาทร⁹⁵

⁹⁴ Garrent – staib Jessica and Robert M. Manninger, "Ethical Leadership in the Principalship: A Qualitative Analysis," *National Forum of Educational Administration & Supervision Journal* 29, no. 2 (January 2012).

⁹⁵ Ori Eyal, Izhak Berkovich, and Talya Schwartz, "Marking the Right Choices: Ethical Judgments among Educational Leaders," <http://emeraldinsight.com/journals.html>.

งานวิจัยในประเทศ

เมธาวี อุดมธรรมมานุภาพและปัทิตตา วงศ์ธรรมนันท์ ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีการศึกษา 2550 พบว่าจากการวิเคราะห์เนื้อหา ได้ข้อมูลเชิงปริมาณว่าการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (4.47) โดยมีการปฏิบัติบ่อยครั้งมากที่สุด 4 ข้อ และบ่อยครั้งมาก 6 ข้อ โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ (1) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ เสียสละ อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต (2) การสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความเมตตา (3) การดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป (4) การปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานเยี่ยงกัลยาณมิตร ช่วยเหลือ ส่งเสริม และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (5) การปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคมและประเทศชาติ (6) การเป็นนักวิจัยที่มีจรรยาบรรณนักวิจัยตามข้อกำหนดของคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (7) การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาชีพ (8) การสร้างและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ และมีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัย (9) การหมั่นศึกษา ค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการให้ทันสมัย อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (10) การปฏิบัติงานโดยมีเสรีภาพทางวิชาการ ไม่ถูกครอบงำด้วยอิทธิพลหรือผลประโยชน์ใด และข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตนั้น สิ่งแรกที่ควรคำนึงถึงคือการปลูกฝังจิตสำนึกจิตวิญญาณของความเป็นครู การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ อดทน อุทิศเวลาเพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีกิริยามารยาทที่งดงาม รู้จักกาลเทศะ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นต้น นอกจากนี้อาจารย์ยังมีหน้าที่ทั้งต่อองค์กรและสังคม การปฏิบัติงาน การดำเนินงานทางวิชาการอย่างมีอิสระ การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานราชการ การทำงานวิจัยเพื่อประโยชน์ทั้งต่อองค์กรและสังคมโดยส่วนรวม และสิ่งสำคัญอีกประการที่คณาจารย์โดยทั่วไปต้องคำนึงถึง คือคุณธรรมจริยธรรมของอาจารย์ที่เป็นสิ่งสำคัญในการบ่งบอกถึงความเป็นครูอาจารย์ที่สมบูรณ์แบบ สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ทั้งความรู้และคุณความดีแก่ศิษย์และสังคมได้ เนื่องจากอาจารย์เป็นวิชาชีพที่แตกต่างจากอาชีพอื่นที่ผู้ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ทั้งแก่นักศึกษา เพื่อนอาจารย์และบุคคลทั่วไป อาจารย์จะต้องมีลักษณะของความเป็นกัลยาณมิตร มีความรักสามัคคี มุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม⁹⁶

จันทร์ทร ปานคล้ำทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารกับองค์การแห่งความสุข ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดและองค์การแห่งความสุขในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับองค์การแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁹⁷

พจนา อ้ายพุก ทำการวิจัยเรื่อง คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคาดหวังของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ พบว่า ระดับความคาดหวังของครูผู้สอนที่มีต่อคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ความคาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีระดับความคาดหวังสูงสุดคือ ด้านจริยธรรม และด้านที่มีระดับความคาดหวังต่ำสุด คือ ด้านจรรยาบรรณ และยังพบอีกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁹⁸

ไพรัตน์ คำก้อน ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายกุ่มโท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทาง

⁹⁶ เมธาวี อุดมธรรมานุกภาพ and ปทิตตา วงศ์ธรรมนันท์, "การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีการศึกษา 2550" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2550).

⁹⁷ จันทร์ทร ปานคล้ำ, "การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารกับองค์การแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553).

⁹⁸ พจนา อ้ายพุก and คณະ, "คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคาดหวังของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551)ibid.

การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ดังนี้ คุณธรรมจริยธรรม ต่อตนเอง คุณธรรมจริยธรรมต่อวิชาชีพ ใน 3 ด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ด้านคุณธรรมจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและด้านคุณธรรมจริยธรรมต่อสังคม ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁹⁹

มานะ กองเงิน ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคูณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตาม จรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทรรศนะของครูผู้สอนโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า คูณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านจรรยาบรรณ ด้านจริยธรรม และด้าน คุณธรรม โดยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียน ขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่มีขนาดกลางมี ความคาดหวังสูงสุด¹⁰⁰

หทัยา นุกอง ทำการวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติ ตนของมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมมีระดับ การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบ วิชาชีพและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเองและด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นของครูใน

⁹⁹ ไพรัตน์ คำก้อน, "คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทาง การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายอุณหภูมิตอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2," ศึกษาศาสตร์ฉบับวิจัย บัณฑิตศึกษา 2 2, no. กรกฎาคม - ธันวาคม 2551 (2551).

¹⁰⁰ มานะ กองเงิน, "การศึกษาคูณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทรรศนะของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2553).

โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹⁰¹

สพลกิตต์ สังข์ทิพย์ ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่าความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความสุขเท่ากับ 2.79 คะแนนเฉลี่ยของความสุขทางกายและความสุขทางใจเท่ากับ 2.87 และ 2.71 ตามลำดับ ระดับความสุขในการทำงานของครูจำแนกตามระดับชั้นที่สอน พบว่าครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษามีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานประกอบด้วย ปัจจัยทั้งหมด 12 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน การรับรู้คุณค่าในตนเอง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ลักษณะงานและคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสุขในการทำงานของครู ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน¹⁰²

อุทัย ไถ้วมันคง ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าผลการวิจัยเป็นดังนี้ 1) คุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ได้แก่ คุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรม เรื่อง ทาน (การให้) อักโกธะ (ความไม่โกรธ) อวิโรธนะ (ความยุติธรรม) และอาชชวะ (ความเป็นผู้ตรง) 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ผ่านการดำเนินการวิจัย และการ

¹⁰¹ หัททยา นุกอง, "จรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติตนของมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก" (ibid.).

¹⁰² สพลกิตต์ สังข์ทิพย์, "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง," *OJED* 6, no. 1 (2553).

ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ หลักการของแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมฯ ส่วนที่ 2 คุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนา ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนา ประกอบด้วยแนวทางตามกระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ แนวทางการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการออกแบบการพัฒนา แนวทางการดำเนินการพัฒนา แนวทางการประเมินผลการพัฒนาและ ส่วนที่ 4 นำแนวทางไปใช้¹⁰³

สิริธร วิชิตนาค ทำการวิจัยเรื่อง คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคาดหวังของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคาดหวังของครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคาดหวังต่อการปฏิบัติตนตามคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน¹⁰⁴

สุรติพิมพ์ ถ้ำทอง ทำการวิจัยเรื่อง ความสุขในการทำงานของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จากผลการศึกษา พบว่าครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ภาพรวมความสุขและระดับของศักยภาพและสมรรถนะในการทำงานให้ถึงจุดสูงได้อยู่ในระดับสูง โดยมความคิดเห็นต่อ

¹⁰³ อุทัย โล้วมันคง, "การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน," <http://www.thaiedresearch.org/thaied/sites/all/modules/thaied/>.

¹⁰⁴ สิริธร วิชิตนาค, "คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคาดหวังของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1" (การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554).

ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานอย่างมีความสุขอยู่ในระดับสูง ตามปัจจัยดังนี้ ได้แก่ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรรองลงมาคือด้านความผูกพันต่องาน ด้านความเชื่อมั่นด้านผลงาน และด้านความมั่นใจ ตามลำดับการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบเชิงเส้น เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานอย่างมีความสุขกับคุณลักษณะสำคัญที่มีความสำคัญต่อความสุขในการทำงานของบุคคลในภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานอย่างมีความสุขมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะสำคัญที่มีความสำคัญต่อความสุขในการทำงานของบุคคลในภาพรวมโดยปัจจัยในด้านความผูกพันต่องานมีน้ำหนักในการพยากรณ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านผลงานและด้านความมั่นใจมีน้ำหนักเท่ากัน รองลงมาคือ ด้านความเชื่อมั่นและด้านวัฒนธรรมองค์กร ตามลำดับและพบว่าความภาคภูมิใจ ความไว้วางใจและการได้รับการยอมรับมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับของศักยภาพและสมรรถนะในการทำงานให้ถึงจุดสูงสุดได้ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิมหาวิทยาลัย ประสบการณ์ในการทำงาน อายุราชการ ตำแหน่งวิทยฐานะ รายได้ต่อเดือนและระดับชั้นที่สอนไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95¹⁰⁵

ไพวัลย์ เหลียงสุดใจ ทำการวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน พบว่า (1) จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่บริหารโรงเรียน 2) จรรยาบรรณในการการปฏิบัติตนเองและผู้อื่น 3) จรรยาบรรณในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และ 4) จรรยาบรรณต่อสังคมและผู้ร่วมวิชาชีพ (2) จรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในประเทศไทยมี 4 ข้อและแต่ละมีข้อปฏิบัติดังนี้ 1) จรรยาบรรณต่อการปฏิบัติหน้าที่บริหารโรงเรียนมีข้อปฏิบัติให้เกิดจรรยาบรรณด้านนี้ 22 ข้อ 2) จรรยาบรรณต่อตนเองและผู้อื่น มีข้อปฏิบัติให้เกิดจรรยาบรรณด้านนี้ 22 ข้อ 3) จรรยาบรรณในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีข้อปฏิบัติให้เกิดจรรยาบรรณด้านนี้ 14 ข้อและ 4) จรรยาบรรณต่อสังคมและผู้ร่วมวิชาชีพ มีข้อปฏิบัติให้เกิดจรรยาบรรณด้านนี้ 7 ข้อ¹⁰⁶

¹⁰⁵ สุรตีพิมพ์ ถ้ำทอง, "ความสุขในการทำงานของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3" (การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554).

¹⁰⁶ ไพวัลย์ เหลียงสุดใจ, "จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน" (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555).

พจนรินทร์ เหลืองอรุณภา ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่าทั้งทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมาก โดยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹⁰⁷

อภิชาติ นิลภาพย์ ทำการวิจัยเรื่อง ความสุขในการทำงานกับสมรรถนะข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด พบว่าความสุขในการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี 2 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือความพึงพอใจในงานและอารมณ์ทางบวกและอีก 2 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ความพึงพอใจในชีวิตและอารมณ์ทางลบ ขณะที่สมรรถนะข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน และความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับสมรรถนะข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹⁰⁸

สุวิมล บุญลีและสุวิมล โพธิ์กลิ่น ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่าข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ว่ามีจรรยาบรรณโดยรวมและรายด้านในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณ ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมและผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

¹⁰⁷ พจนรินทร์ เหลืองอรุณภา, "ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556)ibid.

¹⁰⁸ อภิชาติ นิลภาพย์, "ความสุขในการทำงานกับสมรรถนะข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด" (ibid.).

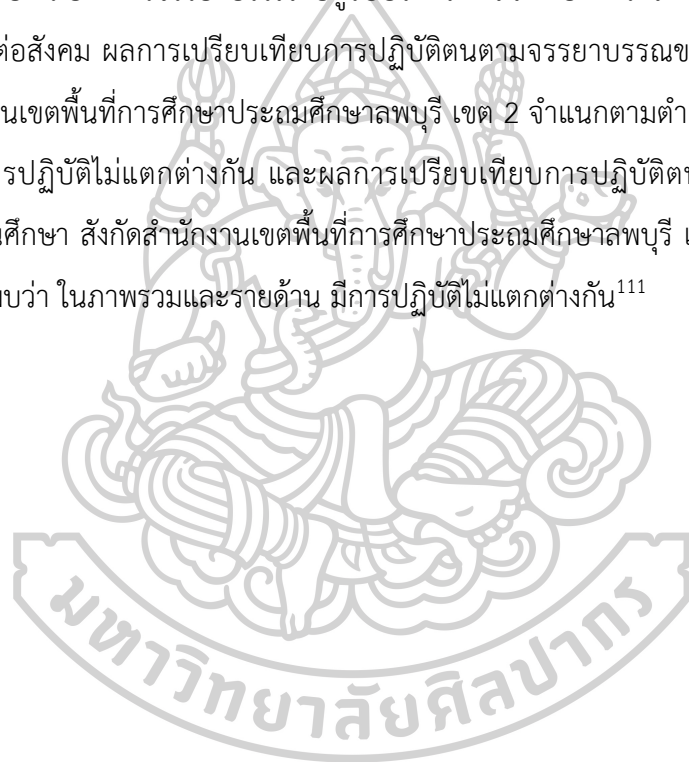
อุบลราชธานี เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง หน้าที่และประสบการณ์ ในการทำงาน พบว่าข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบ วิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อ ผู้รับบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพไม่แตกต่างกัน¹⁰⁹

อธิคุณ สินธนาปัญญา ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารความสุขในสถานศึกษา พบว่าความสุขในการทำงานถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อการบริหารองค์กรในเชิงการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่จะมีผลต่อในระดับบุคคล ที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีผลต่อในระดับองค์กรที่จะทำให้สถานศึกษามีบรรยากาศแห่งความสุข ทั้งผู้บริหารครูผู้สอน และนักเรียนร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ส่งผลดำเนินการที่ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรและที่สำคัญที่สุดก็คือ ผลผลิตของสถานศึกษา คือ ผู้เรียนที่จะได้รับการเรียนการสอนกับครูที่ทำงานอย่างมีความสุข มีความตั้งใจในการทำงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถอันเกิดจากแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งเกิดจากจาก

¹⁰⁹ สุวิมล บุญลี and สุวิมล โพธิ์กลิ่น, "การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1," บัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ 9, no. 1 (มกราคม – มิถุนายน 2557) (2557).

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมในการทำงาน 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) ค่าตอบแทน 4) คุณลักษณะของงานและ 5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล¹¹⁰

อุดม พุ่มโพธิ์งาม ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ตามลำดับ ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน¹¹¹

¹¹⁰ อธิคุณ สินธนาปัญญา, "การบริหารความสุขในสถานศึกษา," สุทธิปริทัศน์ 28, no. 88 (ตุลาคม - ธันวาคม 2557) (2557).

¹¹¹ อุดม พุ่มโพธิ์งาม, "การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2" (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, 2558).

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าจรรยาบรรณวิชาชีพมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่งและยังมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานและการจัดการศึกษาในโรงเรียน จำเป็นที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ เนื่องจากจรรยาบรรณนั้นเป็นหลักแห่งมาตรฐานการปฏิบัติตนที่เป็นแนวทางในการประพฤติ อันเป็นข้อกำหนดกิริยาที่บุคคลในสถานะและอาชีพต่าง ๆ พึงตระหนักและปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นไปในแนวทางที่อำนวยประโยชน์สุข ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นทั้งสิ้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพมีความสำคัญและจำเป็นมากต่อองค์กรหรือสถานศึกษา ที่ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตน เพื่อมุ่งให้การบริหาร กระบวนการจัดการในสถานศึกษาประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามแนวความคิดของคุรุสภาที่ออกเป็นข้อบังคับตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2546 และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะแบ่งจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 2 ส่วน 5 ด้าน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นหลักแห่งมาตรฐานการปฏิบัติตนที่เป็นแนวทางในการประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติไม่ปฏิบัติไม่ได้ ประกอบด้วยความสุข 8 ประการ คือ 1) สุขภาพดี 2) น้ำใจงาม 3) การผ่อนคลาย 4) การหาความรู้ 5) คุณธรรม 6) ใช้เงินเป็น 7) ครอบครัวที่ดีและ 8) สังคมดี

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบ 1) จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และ 3) จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครู สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ จรรยาบรรณของวิชาชีพในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และความสุขในการทำงานของตามแนวความสุข 8 ประการ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์มีระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการ อย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอนเป็นระบบตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย โดยการศึกษาวเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเอกสารวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณของวิชาชีพและความสุขในการทำงานในสถานศึกษา เพื่อนำมากรอบแนวคิดการวิจัยจัดทำโครงร่างการวิจัย นำเสนอพร้อมขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขแล้ว นำเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติโครงร่างการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ทำการประมวล สังเคราะห์ ปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย พัฒนาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (questionnaire) แบบประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัย ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ (α - coefficient) แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

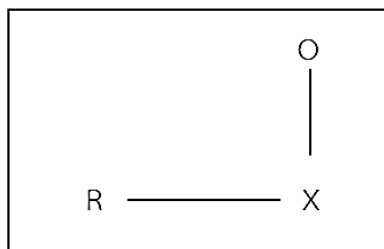
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานผลการวิจัย นำเสนอร่างรายงานผลการวิจัยต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ จัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอรายงานผลการวิจัยต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยนี้ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะการศึกษาแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (The one - shot, non-experimental case study) สามารถแสดงเป็นแผนผัง (Diagram) ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6 แผนแบบการวิจัย

เมื่อ	R	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
	X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
	O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ประกอบด้วยจังหวัดราชบุรีและจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 55 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการหาขนาดตัวอย่างตามตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)¹¹² จากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 55 โรงเรียน เปิดตารางได้กลุ่มตัวอย่าง 48 โรงเรียน ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) ตามจังหวัด

¹¹² Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan, "ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง," in พื้นฐานการวิจัย, ed. ยุทธพงษ์ กัยวรรณ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น, 2543).

ให้ข้อมูล

สำหรับผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีผู้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน คือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 144 คน

ตารางที่ 4 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	จำนวน ประชากร (โรงเรียน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (โรงเรียน)	จำนวนผู้ให้ข้อมูล(คน)			
			ผู้อำนวยการ สถานศึกษา/รอง ผู้อำนวยการสถานศึกษา	หัวหน้ากลุ่มงาน/ หัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้	ครู	รวม
ราชบุรี	26	23	23	23	23	69
กาญจนบุรี	29	25	25	25	25	75
รวม	55	48	48	48	48	144

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งงานปัจจุบันและประสบการณ์ในการทำงาน

2. **ตัวแปรต้น (X_{tot})** คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 แบ่งออกเป็น 5 หมวด ดังนี้

1) จรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1) หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีวินัยในตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนทั้งด้านบุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมถึงต้องพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ วิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ สามารถสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X_2) หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณขององค์กรวิชาชีพที่ตนเป็นสมาชิกหรือสังกัด มีความภาคภูมิใจในอาชีพของตนเอง

ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อหน้าที่และวิชาชีพ รวมถึงเสียสละเวลาเพื่องานราชการ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3) หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องเป็นผู้มีความรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ รับฟังความคิดเห็น และให้กำลังใจแก่นักเรียนและผู้รับบริการเสมอภาคกัน ส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ โดยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลให้สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและผู้รับบริการให้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง และมีนิสัยที่ดีงาม ตลอดจนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ ไม่ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของนักเรียนและผู้รับบริการ ให้บริการด้วยความจริงใจ ไม่เรียกรับผลตอบแทนหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X_4) หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น และให้คำปรึกษาในการปฏิบัติหน้าที่หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่ใช้เหตุผลทางการเมือง ผลประโยชน์ส่วนตน การมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล องค์กร เป็นหลักสำคัญ

5) จรรยาบรรณต่อสังคม (X_5) หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและสิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. ตัวแปรตาม (Y_{tot}) คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการทำงานตามแนวความสุข 8 ประการ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สามารถแบ่งออกเป็น 8 ประการ ดังนี้

1) สุขภาพดี (Y_1) หมายถึง การมีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและจิตใจ สภาวะของร่างกายที่มีความสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตอย่างปกติ ระบบต่าง ๆ ของร่างกายสามารถทำงานได้เป็นปกติ และมีประสิทธิภาพ ร่างกายมีความต้านทานโรคได้ดี รวมถึงการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือไม่มีทุกข์กังวลเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วย

2) น้ำใจงาม (Y_2) หมายถึง การเป็นผู้มีน้ำใจเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ และพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความเดือดร้อน ตลอดจนอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยร่างกาย สติปัญญา รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

3) การผ่อนคลาย (Y_3) หมายถึง การรู้จักผ่อนคลายกับสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ปล่อยวางจากภายในจิตใจ มองคนอื่นในแง่ดี มองตนเองว่ามีค่า ทำปัจจุบันให้ดีที่สุดไม่ยึดติดกับอดีตที่สร้างความบั่นทอนต่อจิตใจ ซึ่งถ้าไม่รู้จักผ่อนคลายจะทำให้ร่างกายเกิดความเครียดส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงาน

4) การหาความรู้ (Y_4) หมายถึง การศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จะนำไปสู่การเป็นมืออาชีพและความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน

5) คุณธรรม (Y_5) หมายถึง การมีความศรัทธาในคุณงามความดียึดหลักคำสอนของศาสนา และมีศีลธรรมช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยดี มีสติ และมีสมาธิในการทำงานสามารถรับมือกับปัญหาที่เข้ามาได้

6) ใช้เงินเป็น (Y_6) หมายถึง มีวินัยในการใช้จ่ายเงิน การรู้จักเก็บรู้จักใช้ ประหยัดอดออม ไม่ใช้เงินสุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายแต่เท่าที่จำเป็น หรือการเป็นหนี้แต่พอดี รู้จักการทำบัญชีในแต่ละเดือน หรือการใช้จ่ายเงินเป็นอย่างมีเหตุผล พึงพอใจพอประมาณในชีวิตของตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

7) ครอบครัวที่ดี (Y_7) หมายถึง การมีครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง ปลูกฝังนิสัยรักครอบครัวเพื่อนำไปเป็นหลักในการใช้ชีวิต ให้รู้จักความรัก ความเชื่อมั่นและศรัทธาในความดีงามเป็นคนดีในสังคม (รักตนเอง รักครอบครัว รักการงาน รักเพื่อน รักในสิ่งที่พอเพียง)ซึ่งครอบครัวเป็นกำลังใจที่ดีในการทำงานและเป็นภูมิคุ้มกันทำให้บุคคลนั้น ๆ สามารถเผชิญกับอุปสรรคในชีวิตได้ และมีความมุ่งมั่นในการดำเนินชีวิตที่ดีทำให้สังคมมีความเข้มแข็งและมั่นคง

8) สังคมดี (Y_8) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันใน 2 มิติคือ มิติที่ 1 สังคมในที่ทำงานดี คือ การที่กลุ่มบุคคลสามารถทำงานร่วมกันด้วยความรัก ความผูกพัน ร่วมงานกันด้วยความสบายใจและมีความภาคภูมิใจในองค์กร มิติที่ 2 สังคมที่พักอาศัยดี คือ การที่บุคคลในสังคมมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนบ้าน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ไม่เอาเปรียบเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของสังคม ทำให้มีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือที่ดีซึ่งกันและกันในชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 1 ฉบับ รายละเอียดของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 5 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ตำแหน่งงานปัจจุบันและ 5) ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 จำนวน 62 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ตามแนวความสุข 8 ประการ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จำนวน 52 ข้อ

ให้ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีวรรณกรรม เอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (questionnaire) ภายใต้การแนะนำและให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้เชี่ยวชาญให้มีคุณสมบัติดังนี้

- 1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท หรือ
- 2) มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา องค์กร ในตำแหน่งระดับผู้บริหารนโยบาย หรือผู้บริหารระดับสูงสุดของสถานศึกษา องค์กร หรือ
- 3) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา องค์กร ที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือ
- 4) เป็นนักวิชาการที่มีผลงานเขียนหนังสือ ตำรา บทความวิชาการลงในวารสาร หรือเป็นอาจารย์หรืออาจารย์พิเศษในสถาบันระดับอุดมศึกษา ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณา ค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป แล้วทำการประมวลสังเคราะห์ปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย พัฒนาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (questionnaire) แบบประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยลักษณะที่กล่าวถึงเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพ/ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัย แต่มีสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างทุกประการ จำนวน 10 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลกำหนดเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 ทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือในการวิจัยด้วยวิธีการของครอนบัค (Cronbach) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ (α - coefficient) ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา ผลปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการวิจัยของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.966

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างราบรื่นและถูกต้องตามระเบียบทางราชการ ผู้วิจัยจึงดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อขอออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลแต่ละสถานศึกษา
2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังกล่าวส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งทางไปรษณีย์และการส่งด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ให้ข้อมูลส่งแบบสอบถามกลับมาทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้หน่วยการวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 55 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 144 คน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทางสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้ค่าทางสถิติ คือ ค่าความถี่ (Frequency: f) และค่าร้อยละ (Percentage: %)

2. การวิเคราะห์ระดับของจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2556 และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ตามแนวความสุข 8 ประการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best)¹¹³ ดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00	หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพหรือความสุขในการทำงานในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49	หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพหรือความสุขในการทำงานในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49	หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพหรือความสุขในการทำงานในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49	หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพหรือความสุขในการทำงานในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

¹¹³ John W. Best, *Research in Education*, 2nd ed. (New Jersey: Prentice Hall, 1997).

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพหรือความสุขในการทำงานในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยพิจารณาความสัมพันธ์จากเกณฑ์ดังนี้

0.00 – 0.29	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
0.30 – 0.69	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
0.70 – 1.00	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ¹¹⁴

สรุป

การวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 144 คน สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (Frequency: f) ร้อยละ (Percentage: %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) นำค่ามัชฌิมเลขคณิต มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

¹¹⁴ บุญใจ ศรีสถิตนรากร, ระเบียบวิธีการวิจัยทางการพยาบาลศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 5 ed. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ยูแอนดีไอ อินเตอร์ มีเดีย, 2553).

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบ 1) จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และ 3) จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยกำหนดให้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ จรรยาบรรณของวิชาชีพในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และความสุขในการทำงานของตามแนวความสุข 8 ประการ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และใช้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 144 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้งหมด 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.50 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 โรง โดยผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 126 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งงานปัจจุบันและประสบการณ์ในการทำงาน ดังรายละเอียด ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
☐ ชาย	49	38.89
☐ หญิง	77	61.11
รวม	126	100.00
2. อายุ (เศษปีที่เกิน 6 เดือนนับเพิ่มอีก 1 ปี)		
☐ ไม่เกิน 30 ปี	16	12.70
☐ 31 – 40 ปี	37	29.37
☐ 41 – 50 ปี	31	24.60
☐ มากกว่า 50 ปี	42	33.33
รวม	126	100.00
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
☐ ปริญญาตรี	35	27.78
☐ ปริญญาโท	85	67.46
☐ ปริญญาเอก	6	4.76
รวม	126	100.00
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน		
☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	42	33.33
☐ หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	42	33.33
☐ ครู	42	33.33
รวม	126	100.00

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในการทำงาน (เศษปีที่เกิน 6 เดือนนับเพิ่มอีก 1 ปี)		
☐ ไม่เกิน 5 ปี	15	11.90
☐ 6 – 10 ปี	39	30.95
☐ 11 – 15 ปี	20	15.87
☐ 16 ปี ขึ้นไป	52	41.27
รวม	126	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 เป็นผู้ที่มียุมากกว่า 50 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.37 ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 24.60 และน้อยที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.70 ตามลำดับ ในด้านระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 67.46 รองลงมาเป็นระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และน้อยที่สุด คือ ระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 ตามลำดับ โดยมีตำแหน่งงานปัจจุบัน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูเท่ากัน คือ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ในด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำงานในสถานศึกษา 16 ปี ขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 41.27 รองลงมาเป็นผู้ทำงานในสถานศึกษาช่วงระยะเวลา 6 – 10 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 30.95 ช่วงระยะเวลา 11 – 15 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 15.87 และน้อยที่สุด คือ ระยะเวลา ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8

ผลการวิเคราะห์จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: \bar{X}) และค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) จากผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 42 โรงเรียน 126 ฉบับ แล้วนำค่า
มัชฌิมเลขคณิตเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ได้ผลออกมาดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยรวม (X_{tot})

(n = 42)

ด้าน	จรรยาบรรณของวิชาชีพ (X_{tot})	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	จรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1)	4.53	0.58	มากที่สุด
2	จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X_2)	4.63	0.53	มากที่สุด
3	จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3)	4.65	0.49	มากที่สุด
4	จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X_4)	4.62	0.52	มากที่สุด
5	จรรยาบรรณต่อสังคม (X_5)	4.58	0.58	มากที่สุด
รวม X_{tot}		4.60	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
จรรยาบรรณของวิชาชีพในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไป
หาน้อย ได้ดังนี้ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3) ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.49) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
(X_2) ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.53) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X_4) ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.52)
จรรยาบรรณต่อสังคม (X_5) ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.58) และจรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1) ($\bar{X} = 4.53$,
S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ
0.54 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณของวิชาชีพด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้
 ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1)

(n = 42)

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	ปฏิบัติตามตามกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษา เช่น การตรงต่อเวลา มีวินัย	4.55	0.50	มากที่สุด
2	ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเต็มกำลังความสามารถ	4.60	0.54	มากที่สุด
3	แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับสถานภาพ กาลเทศะ	4.74	0.44	มากที่สุด
4	ประพฤติตนเหมาะสม มีกิริยาสุภาพ เรียบร้อย	4.76	0.48	มากที่สุด
5	มีหลักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด มัธยัสถ์ เหมาะสมตามสถานภาพของตน	4.55	0.52	มากที่สุด
6	แสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการรักษาสาธารณสมบัติและ สิ่งแวดล้อม	4.61	0.54	มากที่สุด
7	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	4.44	0.73	มาก
8	เข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเองตามที่ หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น	4.53	0.71	มากที่สุด
9	นำความรู้ เทคนิคด้านวิชาชีพมาใช้พัฒนาวิชาชีพของตน	4.49	0.67	มาก
10	มีการนำความรู้และเทคนิคด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดแก่ ศิษย์ ผู้รับบริการจนเกิดสัมฤทธิ์ผล	4.47	0.56	มาก
11	วิเคราะห์บุคลิกภาพของตนเอง ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ยัง ขาดหรือบกพร่องให้เป็นไปในลักษณะที่พึงปรารถนา	4.37	0.60	มาก
12	ฝึกฝนบุคลิกภาพทั้งด้านกาย อารมณ์ ด้านสังคมและ สติปัญญาให้เหมาะกับการประกอบวิชาชีพ	4.48	0.55	มาก

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
13	วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อ ดึงดูดใจให้ตนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายและ ภาระหน้าที่ของตนเอง	4.31	0.68	มาก
รวม X_1		4.53	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด - มาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ประพฤติตนเหมาะสม มีกิริยาสุภาพ เรียบร้อย ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.48) แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับสถานภาพ กาลเทศะ ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) แสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.54) ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเต็มกำลังความสามารถ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.54) มีหลักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด มัธยัสถ์ เหมาะสมตามสถานภาพของตน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.52) ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษา เช่น การตรงต่อเวลา มีวินัย ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.50) เข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเองตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.71) นำความรู้ เทคนิคด้านวิชาชีพมาใช้พัฒนาวิชาชีพของตน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.67) ฝึกฝนบุคลิกภาพทั้งด้านกาย อารมณ์ ด้านสังคมและสติปัญญาให้เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.55) มีการนำความรู้และเทคนิคด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดแก่ศิษย์ ผู้รับบริการจนเกิดสัมฤทธิ์ผล ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.56) เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.73) วิเคราะห์บุคลิกภาพของตนเอง ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ยังขาดหรือบกพร่องให้เป็นไปในลักษณะที่พึงปรารถนา ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.60) และวางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อดึงดูดใจให้ตนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายและภาระหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.58 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X_2)

(n = 42)

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X_2)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	มีความปีติยินดี ชื่นชมในเกียรติยศและรางวัลทางวิชาชีพ ที่ตนหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพได้รับ	4.58	0.51	มากที่สุด
2	ดำรงรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ อย่างเสมอต้นเสมอปลาย	4.64	0.54	มากที่สุด
3	ยกย่องและเชิดชูเกียรติ ผู้มีผลงานในวิชาชีพให้ สาธารณชนรับรู้	4.57	0.56	มากที่สุด
4	มีความมั่นใจ เชื่อมั่นต่อวิชาชีพของตน	4.73	0.51	มากที่สุด
5	ไม่เป็นผู้ดูหมิ่น เหยียดหยาม ให้ร้ายผู้ร่วมประกอบ วิชาชีพ ศาสตราจารย์หรือองค์กรวิชาชีพ	4.71	0.47	มากที่สุด
6	ทำงานด้วยความทุ่มเทมีความสุขในการทำงาน อุทิศตน เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.71	0.47	มากที่สุด
7	มีความศรัทธาเชื่อมั่นและเลื่อมใสในวิชาชีพ	4.72	0.55	มากที่สุด
8	เป็นผู้ความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่อหน้าที่	4.71	0.46	มากที่สุด
9	มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกงคัดลอกหรือนำผลงานของ ผู้อื่นมาเป็นของตน	4.72	0.45	มากที่สุด
10	เป็นผู้ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดขององค์กร	4.64	0.54	มากที่สุด
11	ให้การสนับสนุน เข้าร่วม เป็นผู้นำในกิจกรรมพัฒนา วิชาชีพ	4.47	0.63	มาก
12	ใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร	4.38	0.62	มาก
รวม X_2		4.63	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X_2) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด - มาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ มีความมั่นใจ เชื่อมมั่นต่อวิชาชีพของตน ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.51) มีความศรัทธาเชื่อมั่นและเลื่อมใสในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.55) มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกงคดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) ไม่เป็นผู้ดูหมิ่นเหยียดหยาม ให้ร้ายผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ศาสตราจารย์ในวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) ทำงานด้วยความทุ่มเทมีความสุขในการทำงาน อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) เป็นผู้ความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่อหน้าที่ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.46) อารมณ์รักษาไว้ซึ่งเกียรติยศและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.54) เป็นผู้ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดขององค์กร ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.54) มีความปีติยินดี ชื่นชมในเกียรติยศและรางวัลทางวิชาชีพที่ตนหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพได้รับ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.51) ยกย่องและเชิดชูเกียรติ ผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56) ให้การสนับสนุน เข้าร่วม เป็นผู้นำในกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.63) และใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.53 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัธยผลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3)

(n = 42)

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	สนทนาไต่ถามทุกข์สุขของศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเห็นอกเห็นใจ ตามความเหมาะสม	4.48	0.52	มาก
2	ให้ความเป็นกันเองรับฟังปัญหาเป็นที่พึ่งพาและวางใจได้ของศิษย์และผู้รับบริการ	4.56	0.57	มากที่สุด
3	มีความรัก เมตตา ประรณาคือต่อให้ศิษย์และผู้รับบริการให้มีความสุขและเจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต	4.77	0.42	มากที่สุด
4	ให้ความช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการอย่างเต็มความสามารถ โดยเสมอภาคไม่แบ่งตามฐานะหรือไอณเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง	4.75	0.43	มากที่สุด
5	ให้การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็กเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส	4.55	0.60	มากที่สุด
6	ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ย่างหลากหลาย	4.60	0.51	มากที่สุด
7	เปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง	4.56	0.53	มากที่สุด
8	ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการดำรงชีวิตด้วยความถูกต้อง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	4.65	0.48	มากที่สุด
9	สำรวมในการกระทำและการพูดของตนอยู่เสมอต่อหน้าศิษย์และผู้รับบริการ	4.66	0.55	มากที่สุด
10	ไม่ปล่อยปละละเลยให้สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นอันตรายต่อศิษย์และผู้รับบริการ	4.65	0.48	มากที่สุด
11	เสริมสร้างความภาคภูมิใจแก่ศิษย์ ผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจอย่างมีตร	4.66	0.48	มากที่สุด

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
12	ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์อันมิควร จากศิษย์และผู้รับบริการ	4.79	0.41	มากที่สุด
13	ไม่ใช้ศิษย์และผู้รับบริการเป็นเครื่องมือหาประโยชน์ ให้กับตนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือความรู้สึกของสังคม	4.82	0.39	มากที่สุด
รวม X_3		4.65	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับมากที่สุด – มาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ไม่ใช้ศิษย์และผู้รับบริการเป็นเครื่องมือหาประโยชน์ให้กับตนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือความรู้สึกของสังคม ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.39) ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์อันมิควรจากศิษย์และผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) มีความรัก เมตตา ปราบปราม ตีต่อให้ศิษย์และผู้รับบริการให้มีความสุขและเจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) ให้ความช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการอย่างเต็มความสามารถ โดยเสมอภาคไม่แบ่งตามฐานะ หรือโอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.43) สำนวมนในการกระทำและการพูดของตนอยู่เสมอต่อหน้าศิษย์และผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.55) เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็นยกย่อง ชมเชยและให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.48) ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการดำรงชีวิตด้วยความถูกต้อง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48) ไม่ปล่อยปละละเลยให้สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นอันตรายต่อศิษย์และผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.48) ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.51) ให้ความเป็นกันเองรับฟังปัญหาเป็นที่พึ่งพาและวางใจได้ของศิษย์และผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) เปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.53) ให้การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก

เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.6) และสนทนาไต่ถามทุกข์สุขของศิษย์และผู้รับบริการ ด้วยความเห็นอกเห็นใจ ตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.48$ S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.49 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X_4)

(n = 42)

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X_4)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางปฏิบัติที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพตามโอกาสและความเหมาะสม	4.73	0.45	มากที่สุด
2	มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอย่างเต็มกำลังสูงสุดความสามารถ โดยยึดมั่นในคุณธรรม	4.59	0.57	มากที่สุด
3	เสียสละเวลา ความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.55	0.59	มากที่สุด
4	แบ่งปันทักษะความรู้ในเรื่องที่ตนมีความถนัดแก่ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.61	0.57	มากที่สุด
5	ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพโดยไม่ปกปิดความรู้	4.66	0.48	มากที่สุด
6	ยึดถือระบบคุณธรรมในการพิจารณาผลงานของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.62	0.49	มากที่สุด
7	ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.63	0.48	มากที่สุด
8	ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ปกป้องพวกพ้องของตนที่กระทำผิด คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพหรือองค์กร	4.62	0.49	มากที่สุด

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X ₄)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
9	มีความสามัคคีและร่วมมือกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในการพัฒนาการศึกษา	4.65	0.56	มากที่สุด
10	ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.63	0.48	มากที่สุด
11	ไม่วิพากษ์ วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี	4.56	0.57	มากที่สุด
รวม X ₄		4.62	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X₄) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X₄) อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางปฏิบัติที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพตามโอกาสและความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45) ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพโดยไม่ปกปิดความรู้ ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.48) มีความสามัคคีและร่วมมือกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในการพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.56) ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.48) ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.48) ยึดถือระบบคุณธรรมในการพิจารณาผลงานของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ปกป้องพวกพ้องของตนที่กระทำผิด คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพหรือองค์กร ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) แบ่งปันทักษะความรู้ในเรื่องที่ตนมีความถนัดแก่ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.57) มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยยึดมั่นในคุณธรรม ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.57) ไม่วิพากษ์ วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) และเสียสละเวลาความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.52 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น
ใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม (X_5)

(n = 42)

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม (X_5)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	มีเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชน ในท้องถิ่น	4.40	0.72	มาก
2	เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ศิลปวัฒนธรรม	4.37	0.69	มาก
3	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมอย่าง สม่ำเสมอ	4.45	0.71	มาก
4	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพ แก่ชุมชน	4.40	0.73	มาก
5	ส่งเสริมให้ศิษย์นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาใช้บูรณาการ สร้างรายได้ระหว่างเรียน เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองและ พัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน	4.52	0.63	มากที่สุด
6	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถ ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	4.56	0.56	มากที่สุด
7	ไม่ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของชุมชนหรือสังคม	4.63	0.55	มากที่สุด
8	เข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของชุมชน ทั้งที่ภาครัฐและเอกชน จัดขึ้น	4.52	0.58	มากที่สุด
9	ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของผู้อื่น	4.67	0.52	มากที่สุด

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม (X ₅)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
10	เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น	4.79	0.41	มากที่สุด
11	ใช้สติปัญญา รู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี	4.69	0.46	มากที่สุด
12	มีความตระหนัก เห็นความสำคัญ ศรัทธาและเชื่อมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4.79	0.43	มากที่สุด
13	ต่อต้านการทุจริตในองค์กร	4.58	0.58	มากที่สุด
รวม X₅		4.57	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม (X₅) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด - มาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) มีความตระหนัก เห็นความสำคัญ ศรัทธาและเชื่อมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.43) ใช้สติปัญญา รู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.46) ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.52) ไม่ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของชุมชนหรือสังคม ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.55) ต่อต้านการทุจริตในองค์กร ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.58) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.56) ส่งเสริมให้ศิษย์นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาใช้บูรณาการ สร้างรายได้ระหว่างเรียน เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองและพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.63) เข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของชุมชน ทั้งที่ภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.58) เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.71) มีเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.72) ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.73) และเป็นผู้ดำเนินการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญา

ท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.58 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ผลการวิเคราะห์ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยเลขคณิต (Arithmetic mean: \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) จากผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 42 โรงเรียน 126 ฉบับ แล้วนำค่ามัธยเลขคณิตเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ได้ผลออกมาดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยรวม (Y_{tot})

(n = 42)

ด้าน	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา (Y_{tot})	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	สุขภาพดี (Y_1)	4.30	0.71	มาก
2	น้ำใจงาม (Y_2)	4.65	0.54	มากที่สุด
3	การผ่อนคลาย (Y_3)	4.55	0.70	มากที่สุด
4	การหาความรู้ (Y_4)	4.46	0.60	มาก
5	คุณธรรม (Y_5)	4.64	0.56	มากที่สุด
6	ใช้เงินเป็น (Y_6)	4.53	0.52	มากที่สุด
7	ครอบครัวที่ดี (Y_7)	4.67	0.48	มากที่สุด
8	สังคมดี (Y_8)	4.64	0.54	มากที่สุด
รวม Y_{tot}		4.56	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสุขในการทำงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด – มาก โดย

เรียงจาก ค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ครอบครัวยุติ (Y₇) (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.48) น้ำใจงาม (Y₂) (\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.54) คุณธรรม (Y₅) (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.56) สังคมดี (Y₈) (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.54) การผ่อนคลาย (Y₃) (\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.70) ใช้เงินเป็น (Y₆) (\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.52) การหาความรู้ (Y₄) (\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.60) และสุขภาพดี (Y₁) (\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.58 ลักษณะเช่นนี้ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อพิจารณาความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้ ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านสุขภาพดี (Y₁)

(n = 42)

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านสุขภาพดี (Y ₁)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์	3.82	0.90	มาก
2	รับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ รับประทานอาหารครบ 5 หมู่	4.30	0.70	มาก
3	ทานอาหารเข้าเป็นประจำทุกวัน	4.34	0.72	มาก
4	พักผ่อนอย่างเพียงพอ วันละ 6 – 8 ชั่วโมง	4.32	0.64	มาก
5	เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอ	4.36	0.75	มาก
6	ยอมรับความจริง มีสติในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง	4.42	0.67	มาก
7	สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี	4.52	0.59	มากที่สุด
รวม Y ₁		4.30	0.71	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านสุขภาพดี (Y₁) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านสุขภาพดีอยู่ในระดับมากที่สุด – มาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม

และสิ่งแวตล้อมได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.59) ยอมรับความจริง มีสติในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.67) เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.75) ทานอาหารเช้าเป็นประจำทุกวัน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.72) พักผ่อนอย่างเพียงพอวันละ 6 – 8 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.64) รับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.70) และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.71 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านน้ำใจงาม (Y_2)

(n = 42)

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านน้ำใจงาม (Y_2)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	มีน้ำใจ ห่วงใย เอื้ออาทร ต่อเพื่อนร่วมงาน	4.58	0.62	มากที่สุด
2	ยินดีช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน ไม่เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือผู้อื่นเป็นสำคัญ	4.67	0.49	มากที่สุด
3	เต็มใจและยินดี ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	4.71	0.52	มากที่สุด
4	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในสถานศึกษา	4.64	0.54	มากที่สุด
รวม Y_2		4.65	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านน้ำใจงาม (Y_2) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านน้ำใจงามอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เต็มใจและยินดี ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.52) ยินดีช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน ไม่เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือผู้อื่นเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.54) มีน้ำใจ

ห่วงใย เอื้ออาทร ต่อเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.54 แสดงว่ากระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการผ่อนคลาย (Y_3)

(n = 42)

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านการผ่อนคลาย (Y_3)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	สามารถจัดการกับปัญหาและมีวิธีการผ่อนคลายได้อย่างเหมาะสม ทั้งการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน	4.54	0.73	มากที่สุด
2	มีทัศนคติที่ดี มีความคิดเชิงบวกในการทำงาน	4.53	0.77	มากที่สุด
3	ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ เรียบง่าย ปล่อยวางไม่ยึดสิ่งที่ทำให้ บั่นทอนจิตใจ	4.58	0.59	มากที่สุด
รวม Y_3		4.55	0.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการผ่อนคลาย (Y_3) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านการผ่อนคลายอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ เรียบง่าย ปล่อยวางไม่ยึดสิ่งที่ทำให้บั่นทอนจิตใจ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.59) สามารถจัดการกับปัญหาและมีวิธีการผ่อนคลายได้อย่างเหมาะสม ทั้งการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.73) และมีทัศนคติที่ดี มีความคิดเชิงบวกในการทำงาน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.70 ลักษณะเช่นนี้ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 16 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการหาความรู้ (Y_4)

(n = 42)

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านการหาความรู้ (Y_4)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม เช่น การศึกษาต่อ การอบรมหรือการศึกษาดูงานต่าง ๆ อยู่เสมอ	4.52	0.64	มากที่สุด
2	มีความรู้ ความชำนาญในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี	4.46	0.59	มาก
3	แบ่งปันความรู้ในสิ่งที่ตนถนัดหรือความรู้ใหม่ๆ ให้กับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ	4.51	0.56	มากที่สุด
4	รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและพร้อมต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.49	0.59	มาก
5	ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี องค์กรความรู้และวิทยาการ	4.37	0.62	มาก
6	นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาพัฒนาสถานศึกษา สังคมและชุมชน	4.40	0.58	มาก
รวม Y_4		4.46	0.60	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการหาความรู้ (Y_4) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านการหาความรู้ (Happy Brain) อยู่ในระดับมากที่สุด – มาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม เช่น การศึกษาต่อ การอบรมหรือการศึกษาดูงานต่าง ๆ อยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.64) และแบ่งปันความรู้ในสิ่งที่ตนถนัดหรือความรู้ใหม่ ๆ ให้กับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.56) รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและพร้อมต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.59) มีความรู้ ความชำนาญในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.59) นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาพัฒนาสถานศึกษา สังคมและชุมชน

($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.58) และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี องค์ความรู้และวิทยาการ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.60 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านคุณธรรม (Y_5)

(n = 42)

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านคุณธรรม (Y_5)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	มีความศรัทธาและความเชื่อมั่นในหลักของศาสนา	4.64	0.53	มากที่สุด
2	มีความละเอียดต่อการกระทำผิดหรือให้ร้ายผู้อื่น	4.73	0.45	มากที่สุด
3	คำนึงถึงความถูกต้องไม่เอารอดเอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน เพื่อประโยชน์ของตน	4.60	0.69	มากที่สุด
4	มีสติควบคุมอารมณ์โกรธนึกถึงผลเสียหายที่จะตามมา	4.48	0.73	มาก
5	ถือศีล สวดมนต์ นั่งสมาธิ ทำบุญ เพื่อทำนุบำรุงศาสนาให้ มีความงอกงาม	4.33	0.79	มาก
6	ส่งเสริมดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานและครอบครัวให้มีคุณธรรม	4.63	0.53	มากที่สุด
7	ทำงานเลี้ยงชีพด้วยความสุจริต ไม่หาช่องโหว่ของ กฎหมาย เพื่อหารายได้โดยมิชอบ	4.72	0.50	มากที่สุด
8	มีความซื่อสัตย์ ไม่คดโกงหรือมุงร้ายต่อสถานศึกษา ชุมชนและสังคม	4.71	0.50	มากที่สุด
9	ยกย่องชื่นชมคนดีและยึดเอาไว้เป็นแบบอย่างในการ พัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงานทำงานด้วยความสามัคคี มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน	4.78	0.42	มากที่สุด
10	มีความกตัญญูรู้คุณระลึกนึกถึงผู้มีพระคุณและการตอบ แทนผู้มีพระคุณ อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ	4.75	0.49	มากที่สุด
รวม Y_5		4.64	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 17 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านคุณธรรม (Y_5) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านคุณธรรม (Happy Soul) อยู่ในระดับมากที่สุด – มาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ยกย่อง ชื่นชมคนดีและยึดเอาไว้เป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาตนเอง ตนเองและเพื่อนร่วมงานทำงานด้วยความสามัคคี มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.42) มีความกตัญญูรู้คุณระลึกนึกถึงผู้มีพระคุณและการตอบแทนผู้มีพระคุณ อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.49) มีความละเอียดต่อการกระทำผิดหรือให้ร้ายผู้อื่น ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45) ทำงานเลี้ยงชีพด้วยความสุจริต ไม่หาช่องโหว่ของกฎหมาย เพื่อหารายได้โดยมิชอบ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.50) มีความซื่อสัตย์ ไม่คดโกงหรือมุงร้ายต่อสถานศึกษา ชุมชนและสังคม ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.50) มีความศรัทธาและความเชื่อมั่นในหลักของศาสนา ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.53) ส่งเสริมดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานและครอบครัวให้มีคุณธรรม ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.53) คำนึงถึงความถูกต้องไม่เอารอดเอาเปรียบเพื่อนร่วมงานเพื่อประโยชน์ของตน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.69) มีสติควบคุมอารมณ์โกรธนึกถึงผลเสียหายที่จะตามมา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.73) และถือศีล สวดมนต์ นั่งสมาธิ ทำบุญ เพื่อทำนุบำรุงศาสนาให้มีความงอกงาม ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.56 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 18 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านใช้เงินเป็น (Y_6)

(n = 42)

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านใช้เงินเป็น (Y_6)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	รู้จักเก็บ รู้จักใช้ มีการจัดสรรรายได้ รายจ่าย ได้อย่างสมดุลง	4.51	0.52	มากที่สุด
2	มีนิสัยยอต่อม ประหยัด รู้จักวิธีการใช้เงิน ไม่ใช่สุรุ่ยสุร่ายเกินฐานะของตน	4.49	0.53	มาก

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านใช้เงินเป็น (Y_6)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
3	สามารถบริหารการใช้จ่ายหรือภาระหนี้สินได้ โดยไม่ กระทบต่อการใช้จ่ายของตนเองหรือครอบครัว	4.58	0.51	มากที่สุด
4	จัดสรรแบ่งส่วนเงินเพื่อออมหรือกักเก็บในรูปแบบของ สวัสดิการในสถานศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ครู	4.55	0.50	มากที่สุด
5	เลือกซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างพอดีตามฐานะของตน โดยไม่ยึดติดกับยี่ห้อหรือค่านิยม	4.49	0.52	มาก
6	ใช้สิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้อย่างทะนุถนอมเห็นคุณค่า หากชำรุดเสียหายมักซ่อมแซมก่อนซื้อใหม่เสมอ	4.56	0.54	มากที่สุด
รวม Y_6		4.53	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 18 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านใช้เงินเป็น (Y_6) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านใช้เงินเป็นอยู่ในระดับ มากที่สุด - มาก โดยเรียงจากค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ สามารถบริหารการใช้จ่าย หรือภาระหนี้สินได้ โดยไม่กระทบต่อการใช้จ่ายของตนเองหรือครอบครัว ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.51) ใช้สิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้อย่างทะนุถนอมเห็นคุณค่า หากชำรุดเสียหายมักซ่อมแซมก่อนซื้อใหม่ เสมอ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.54) จัดสรรแบ่งส่วนเงินเพื่อออมหรือกักเก็บในรูปแบบของสวัสดิการใน สถานศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.50) รู้จักเก็บ รู้จักใช้ มีการจัดสรรรายได้ รายจ่าย ได้อย่างสมดุล ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52) มีนิสัยอดออม ประหยัด รู้จักวิธีการใช้เงิน ไม่ใช่ สรุ่ยสุร่ายเกินฐานะของตน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.53) และเลือกซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างพอดีตาม ฐานะของตน โดยไม่ยึดติดกับยี่ห้อหรือค่านิยม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.52 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบ แบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านครอบครัวที่ดี (Y₇)

(n = 42)

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านครอบครัวที่ดี (Y ₇)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	สามารถสร้างครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น	4.49	0.59	มาก
2	มีความเข้าใจกันดี ไม่มีปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งภายใน ครอบครัว	4.59	0.49	มากที่สุด
3	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครอบครัว	4.66	0.48	มากที่สุด
4	ให้เกียรติคนในครอบครัว	4.69	0.46	มากที่สุด
5	ยอมรับผิดและให้อภัยซึ่งกันและกัน	4.73	0.45	มากที่สุด
6	ให้ความสำคัญกับครอบครัวและดูแลครอบครัวเป็น อย่างดี	4.71	0.46	มากที่สุด
7	รู้จักบทบาทและปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองในครอบครัว เป็นอย่างดี	4.76	0.45	มากที่สุด
8	มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และยอมรับในความคิดเห็นที่ แตกต่างกันบ้าง	4.63	0.50	มากที่สุด
9	มีขวัญและกำลังใจที่ดีจากครอบครัว	4.80	0.42	มากที่สุด
รวม Y₇		4.67	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 19 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านครอบครัวที่ดี (Y₇) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านครอบครัวที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด - มาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ มีขวัญและกำลังใจที่ดีจากครอบครัว (\bar{X} = 4.80, S.D. = 0.42) รู้จักบทบาทและปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองในครอบครัวเป็นอย่างดี (\bar{X} = 4.76, S.D. = 0.45) ยอมรับผิดและให้อภัยซึ่งกันและกัน (\bar{X} = 4.73, S.D. = 0.45) ให้ความสำคัญกับครอบครัวและดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี (\bar{X} = 4.71, S.D. = 0.46) ให้เกียรติคนในครอบครัว (\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.46) มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครอบครัว (\bar{X} = 4.66, S.D. =

0.48) มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันบ้าง ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.50) และมีความเข้าใจกันดี ไม่มีปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.49) และสามารถสร้างครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.48 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านสังคม (Y₈)

(n = 42)

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ด้านสังคม (Y ₈)	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1	มีความรู้สึกรักและหวังดีต่อกันภายในสถานศึกษา	4.63	0.58	มากที่สุด
2	ชอบทำงานเป็นทีมและมีความสุข ความสบายใจในการทำงานเป็นทีม	4.64	0.53	มากที่สุด
3	มีความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นทีมมากกว่าทำงานเพียงคนเดียว	4.63	0.50	มากที่สุด
4	มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในสถานศึกษาของตน	4.68	0.52	มากที่สุด
5	อยู่ในชุมชนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลเมื่อมีปัญหา	4.52	0.67	มากที่สุด
6	ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนและสังคมไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น	4.76	0.45	มากที่สุด
7	รู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.63	0.52	มากที่สุด
รวม Y₈		4.64	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 20 พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านสังคม (Y₈) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านสังคมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ

ข้อบังคับของชุมชนและสังคมไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.45) มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในสถานศึกษาของตน ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.52) ชอบทำงานเป็นทีมและมีความสุขความสบายใจในการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.53) มีความรู้สึกรักและหวังดีต่อกันภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.58) มีความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นทีมมากกว่าทำงานเพียงคนเดียว ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.50) รู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.52) และอยู่ในชุมชนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลเมื่อมีปัญหา ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.54 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพ (X_{tot}) กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

(n = 42)

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y _{tot}
X ₁	.342**	.721**	.664**	.586**	.490**	.414**	.384**	.510**	.648**
X ₂	.341**	.677**	.664**	.622**	.597**	.408**	.476**	.500**	.671**
X ₃	.263**	.669**	.568**	.550**	.583**	.300**	.507**	.573**	.624**
X ₄	.300**	.666**	.618**	.585**	.487**	.332**	.388**	.601**	.625**
X ₅	.355**	.629**	.645**	.604**	.482**	.369**	.344**	.586**	.633**
X _{tot}	.357**	.746**	.703**	.655**	.584**	.406**	.463**	.616**	.711**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 21 พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .711$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นรายด้าน พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพ ($X_1 - X_5$) มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา (Y_{tot}) ทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ผู้วิจัยขอเสนอความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพในแต่ละด้าน ($X_1 - X_5$) กับความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานในสถานศึกษาในแต่ละด้าน ($Y_1 - Y_8$) พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานในสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูง 3 ลำดับแรก คือ จรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง (X_1) กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านน้ำใจงาม (Y_2) มีความสัมพันธ์คล้ายตามกันมากที่สุด อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .721$) รองลงมา คือ จรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X_2) กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านน้ำใจงาม (Y_2) มีความสัมพันธ์คล้ายตามกันอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .677$) และจรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3) กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านน้ำใจงาม (Y_2) มีความสัมพันธ์คล้ายตามกันอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .669$) ขณะที่ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง - ต่ำ 3 ลำดับสุดท้าย คือ จรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X_3) กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา 2 ด้าน ได้แก่ความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านสุภาพดี (Y_1) มีความสัมพันธ์คล้ายตามกันน้อยที่สุด อยู่ในระดับต่ำ ($r_{xy} = .263$) และความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านใช้เงินเป็น (Y_6) มีความสัมพันธ์คล้ายตามกัน อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .300$) และจรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X_4) กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านสุภาพดี (Y_1) มีความสัมพันธ์คล้ายตามกัน อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .300$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบ 1) จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และ 3) จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยกำหนดให้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ จรรยาบรรณของวิชาชีพในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และความสุขในการทำงานของตามแนวความสุข 8 ประการ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และใช้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 55 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้งหมด 42 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 87.50 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติคือ ค่าความถี่ (Frequency: f) ค่าร้อยละ (Percentage: %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) และวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) จรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อสังคม และจรรยาบรรณต่อตนเอง

2) ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด – มาก โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ครอบครัวยุติ น้ำใจงาม คุณธรรม สังคมดี การผ่อนคลาย ใช้เงินเป็น การหาความรู้และสุขภาพดี

3) ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงที่เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จึงอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อสังคมและจรรยาบรรณต่อตนเอง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษายึดถือปฏิบัติตนตามข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ที่ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ และในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจะต้องยึดมั่นในการประกอบวิชาชีพโดยสุจริตไม่ใช้ศิษย์และผู้รับบริการเป็นเครื่องมือหาประโยชน์ให้กับตนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือความรู้สึกของสังคมหรือแสวงหาอามิสสินจ้างผลประโยชน์อันมิควรจากศิษย์และผู้รับบริการ มีความมั่นใจเชื่อมั่นศรัทธาต่อวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกงคดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางปฏิบัติตนที่ดี เป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพตามโอกาสและความเหมาะสม รวมถึงการให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพโดยไม่ปกปิดความรู้ เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น ใช้สติปัญญา รู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

มีความประพฤติเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของหทัยา นุกอง ผู้ศึกษาเรื่อง จรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติตนของมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก พบว่าจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านและสอดคล้องกับอุดม พุ่มโพธิ์งาม ผู้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมากที่สุดและด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง และด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ตามลำดับ โดยด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และสอดคล้องกับมานะ กองเงิน ผู้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคูณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่าคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณ ด้านจริยธรรมและด้านคุณธรรม และพบว่าระดับความคิดเห็นของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่มีความแตกต่างกัน โดยโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีความคาดหวังสูงสุด

2. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ครอบครัวที่ดี น้ำใจงาม คุณธรรม สังคมดี การผ่อนคลาย ใช้เงินเป็นและอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การหาความรู้และสุขภาพดี ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสุขในการทำงานในสถานศึกษาเกิดจากการมีครอบครัวที่ดี ทำให้มีขวัญและกำลังใจจากครอบครัว ผู้ประกอบวิชาชีพ รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน มีความสุขจากการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมอย่างเต็มใจและยินดี มีคุณธรรมยกย่องชื่นชมคนดีและยึดเอาไว้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงานทำงานด้วยความสามัคคีมีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีสังคมดีปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนและสังคมไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น สามารถเลือกการผ่อนคลาย ดำเนินชีวิต

อย่างมีสติ เรียบง่าย ปล่อยวางไม่ยึดสิ่งที่ทำให้บั่นทอนจิตใจ ใช้จ่ายเงินเป็นสามารถบริหารการใช้จ่าย หรือภาระหนี้สินได้ โดยไม่กระทบต่อการใช้จ่ายของตนเองหรือครอบครัว มีความสนใจในการศึกษา หาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม เช่น การศึกษาต่อการอบรมหรือการศึกษาดูงานต่าง ๆ อยู่เสมอและให้ความสำคัญกับสุขภาพด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พจนรินทร์ เหลืองอรุณภา ทำการศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่าทั้งทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและมีความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมาก โดยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของอภิชาติ นิลภักย์ ผู้ศึกษาเรื่อง ความสุขในการทำงานกับสมรรถนะข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด พบว่าความสุขในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ความพึงพอใจในงานและอารมณ์ทางบวก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรติพิมพ์ ถ้ำทอง ทำการวิจัยเรื่อง ความสุขในการทำงานของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จากผลการศึกษา พบว่าครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ภาพรวมความสุขและระดับของศักยภาพและสมรรถนะในการทำงานให้ถึงจุดสูงโดยอยู่ในระดับสูง

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .711$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้ายตามกัน เมื่อพิจารณาจรรยาบรรณของวิชาชีพ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ประพฤติตนตามแบบแผนอันดีงาม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้กับศิษย์ ชุมชน สังคม ตามประเพณีวัฒนธรรมไทย ตลอดถึงมีการพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ แสวงหาความรู้และนำเทคนิคที่ได้มาใช้นำพัฒนาวิชาชีพของตน รวมถึงการเผยแพร่ความรู้ต่อศิษย์และผู้รับบริการ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประโยชน์ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นผู้มีความรัก ความพึงพอใจ ภาคภูมิใจ เชื้อมั่นต่อวิชาชีพของตน ไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม ใ้ร้ายผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ทำให้ตน

ปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข ส่งผลให้อาชีพตนเจริญรุ่งเรืองและมั่นคง เกิดเป็นความศรัทธาเชื่อมั่น และเลื่อมใสในวิชาชีพของตน ซึ่งจรรยาบรรณของวิชาชีพล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของจันทร์ทร ปานคล้ำ ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารกับองค์กร แห่งความสุข ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และองค์กร แห่งความสุขในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่การปฏิบัติตามจรรยาบรรณ วิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับองค์กร แห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของสพลกิตดี สังข์ทิพย์ ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่าความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลางและพบว่าครูที่สอนใน ระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุข ในการทำงานประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 12 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อ เดือน การรับรู้คุณค่าในตนเอง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์กับ ผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ลักษณะ งานและคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสุขในการทำงานของครู ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบการวิจัย การอภิปรายผล เรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการ ทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผู้วิจัยพบว่า จรรยาบรรณ ของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อตนเองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่น ๆ และยังพบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านสุขภาพดี ในระดับน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ใน การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เนื่องจากจรรยาบรรณของวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในลำดับสุดท้าย หน่วยงานต้นสังกัด จึงควรมีแนวทางในการให้ความรู้ ส่งเสริมการพัฒนาจรรยาบรรณของวิชาชีพจรรยาบรรณต่อตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดโครงการอบรมเสริมสร้าง จรรยาบรรณของวิชาชีพสำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา โครงการบุคลิกภาพและการสื่อสารในห้องเรียนตามแบบครูที่ดี หรือโครงการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

2. เนื่องจากความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านสุขภาพดี มีผลลัพธ์ค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่น ๆ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อการมีพลานามัยที่สมบูรณ์ เช่น การจัดกิจกรรมกีฬาในช่วงหลังเลิกงาน การจัดกีฬาประสานสัมพันธ์กับโรงเรียนใกล้เคียงหรือโรงเรียนเครือข่าย การเข้าร่วมแข่งขันกีฬากับชุมชน เป็นต้น

3. จากการศึกษา พบว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษาด้านน้ำใจงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอเพื่อทำให้การพัฒนาในระดับองค์กรให้มีศักยภาพยิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ได้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 หรือเขตอื่น ๆ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพส่งผลความสุขในการทำงานในสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาองค์แห่งความสุข

รายการอ้างอิง

Armonow, Alan. "The Canadian Association of Principals, the National Voice for Canadian Principals. The Canadian Association of Principals Code of Ethics." <http://cdnprincipals.org/>.

Best, John W. *Research in Education*. 2nd ed. New Jersey: Prentice Hall, 1997.

Eyal, Ori , Izhak Berkovich, and Talya Schwartz. "Marking the Right Choices: Ethical Judgments among Educational Leaders." <http://emeraldinsght.com/journals.html>.

Feeney, Stephanie. "Ethics Today in Early Care and Education." In *Reprinted from Young Children*, 73, March 2010.

Forster, Daniella J. . "Codes of Ethics in Australian Education: Towards a National Perspective." *Australian Journal of Teacher Education* 37 9 (2012): 14.

Garrent – staib Jessica, and Robert M. Manninger. "Ethical Leadership in the Principalship: A Qualitative Analysis." *National Forum of Educational Administration & Supervision Journal* 29, no. 2 (January 2012): 23.

Katz, Daniel, and Robert L. Kahn. *The Social Psychology of Organizations*. 2nd ed. New York: John Wiley & Sons, 1978.

Kohlberg, Lawrence. *The Philosophy of Moral Development: Moral Stages and the Idea of Justice*. New York: Harper and Row, 1927.

Kohlberg, Lawrence "Moral Development: A Review of the Theory." *Journal of JSTOR* (October 2006): 54 – 55.

Krejcie, Robert V., and Earyle W. Morgan. "ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง." In *พื้นฐานการวิจัย*, edited by ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 75. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวิริยาสาสน, 2543.

Lennick, Doug, and Fred Kiel. *Moral Intelligence 2.0*. Boston: Pearson Education, 2011.

Manion, Jo. "Joy at Work Creating a Positive Workplace." *Journal of Nursing Administration* 33 2003, no. 12 (December December 2003): 652- 59.

Veenhoven, Ruut. "Happiness: History of the Concept." *Journal of Elsevier* (2014): 7.

Warr, Peter *Cognitive Behavioral Therapy Book Reviews Work, Happiness, and Unhappiness*. 2007.

———. "Work, Happiness, and Unhappiness." In *Cognitive Behavioral Therapy Book Reviews*, 2007.

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือสอนจริยธรรมศึกษาระดับวิทยาลัย (ฉบับทดลอง).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศาสนา, 2522.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. "สายสุขภาพจิต 1667." news release, 2541.

กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น, 2542.

เกษม วัฒนชัย. ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย. นนทบุรี: อินฟินิท โกลบอลเทรต, 2555.

"ข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 8 – 11, 8 มีนาคม 2537.

"ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 73, 4 ตุลาคม 2556.

"ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 40 – 46, 5 กันยายน 2548.

"ข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทยว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2557." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 20 – 23, 13 ตุลาคม 2557.

"ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2555." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 62 – 64, 20 เมษายน 2555.

"ข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2543." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 27 – 29, 31 ธันวาคม 2543.

"ข้อบังคับสัตวแพทยสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2546." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 56 – 61, 20 มกราคม 2546.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546.

"ความสุขตามแนวพระพุทธศาสนา."

"ค่านิยมในการทำงาน."

https://wiki.stjohn.ac.th/groups/poly_ordinarycourse1/wiki/c0572/3.html.

"คำชี้แจงข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553." 2556.

"จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ." edited by สภาวิศวกร, 22 ธันวาคม 2543.

"จรรยาบรรณวิชาชีพวิจัยและแนวทางในการปฏิบัติ." In เอกสารประกอบการบรรยายโครงการ "การจัดทำมาตรฐานคุณภาพนักวิจัย, 1. สำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ, 2554.

"จริยธรรมในการบริหาร." <http://uhost.rmutp.ac.th/kanlayanee.so/L3/3-1-1.html>.

จันทร์ทร ปานคล้า. "การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารกับองค์การแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

จันทร์ธานี สงวน. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 ed. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์, 2553.

จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. จริยศาสตร์: ทฤษฎีจริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2548.

จินตนา บิลมาศและคณะ. "กรณีศึกษา: องค์การตรวจสอบด้านจริยธรรม." สำนักงาน ก.พ., 2552.

ฉลอง มาปรีดา. คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอเดียเนสต์, 2537.

ชาญวิทย์ วสันต์ธนาวัฒน์. "ทำไมองค์กรต้องมีความสุข." จดหมายความสุข *Happy Letter* 1 1, no. เมษายน – มิถุนายน 2555: 1 – 2.

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศาสนา จำกัด, 2524.

ชื่นฤทัย กาญจนะจิตราและคณะ. คุณภาพชีวิตคนทำงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ มหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมดาเพรส, 2551.

ไชย ณ พล. การบริหารด้วยระบบศรัทธาและจรรยาบรรณทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เพรสมีเดีย จำกัด, 2536.

ดวงเดือน พันธมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

ดิน ปรัชญาพทธี. "ข้อมูลเกี่ยวกับพันธะทางสังคม วิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน." In เอกสารโครงการส่งเสริมจริยธรรมข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ. 2542, 87.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. "เข็มทิศนำประเทศไทย." Chap. 33-34 In ปาฐกถาพิเศษคุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทยโดย ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ธานินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรีงานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติและตลาดนัดคุณธรรม ครั้งที่ 3: ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2558.

"แนวคิดเศรษฐศาสตร์ ถอดรหัสกระบวนการแปลงค่ามาเป็นความสุข."

<https://www.gotoknow.org/posts/494999>.

"บทที่ 3 ค่านิยม วิธีชีวิต และจริยธรรม."

https://wiki.stjohn.ac.th/groups/poly_ordinarycourse1/wiki/c0572/3.html.

บุญใจ ศรีสถิตนรากร. ระเบียบวิธีการวิจัยทางการแพทย์บาลศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5 ed. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ยูแอนดีไอ อินเตอร์ มีเดีย, 2553.

ประเทือง จุลวาทีน. "จรรยาบรรณในการดำเนินการทางธุรกิจ (Ethics)."

<http://www.uttvc.ac.th/uttvc/wbi2553/ethics.html>

ประเวศ วะสี. สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์. ครั้งที่ 3 ed. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2543.

พจนรินทร์ เหลืองอรังนภา. "ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

พจนา อ้ายพุก, and คณะ. "คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคาดหวังของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551.

"พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542."

<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1773>.

พระครูธรรมธร ครรชิต คุณวโร. "การพัฒนาความสุขในพุทธธรรม." วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 15, no. 1 (มกราคม – มีนาคม 2556) (2556): 92 – 93.

พระเทพคุณาภรณ์. "ความสุขคืออะไร." <http://tumsrivichai.com/ข่าวพระสงฆ์-ข่าวพระพุทธศาสนา/ความสุข-คืออะไร-ความหมายของความสุข.html>.

พระธีรพิสิษฐ์ จันทสาโร. คุณธรรม จริยธรรมและสิ่งที่ควรรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ธรรมะอินเตอร์เน็ต, 2556.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์. ครั้งที่พิมพ์ 22 ed. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557.

พระเมธีธรรมาภรณ์. พระธรรมญาณมุนี 84. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, 2531.

"พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 3, 19 สิงหาคม 2542.

"พระราชบัญญัติการสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546." edited by ราชกิจจานุเบกษา, 3 – 4, 11 มิถุนายน 2546.

พระอัครเดช ญาณเดโช. "ชีวิตเบิกบาน การเรียน การทำงานมีความสุข."

[http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-57%28500%29/page1-8-](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-57%28500%29/page1-8-57%28500%29.html)

[57%28500%29.html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-57%28500%29.html).

พุทธทาสภิกขุ. เยาวชนกับศีลธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมะอินเตอร์เน็ต, 2556.

ไพรัตน์ คำก้อน. "คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายคุณโฑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2." ศึกษาศาสตร์ฉบับวิจัย บัณฑิตศึกษา 2 2, no. กรกฎาคม – ธันวาคม 2551 (2551): 54 – 60.

- ไพวัลย์ เหลียงสุดใจ. "จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียน." วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.
- ภมรพรรณ บุระยาตร์. "สุขภาพจิตและการปรับตัวสู่สังคมสมัยใหม่." In เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, 2. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มานะ กองเงิน. "การศึกษาคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2553.
- เมธาวี อุดมธรรมมานุภาพ, and ปัทมา วงศ์ธรรมนันท์. "การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปีการศึกษา 2550." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2550.
- รัตนวดี โชติกพนิช. "จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู." In เอกสารประกอบการสอนรายวิชา CU 503 ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- "รายงานการประชุมสภา." In สรุปข่าวรัฐสภาการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ. ตีกรัฐสภา: รัฐสภา, 2558.
- "เรื่องที่ 7 จิตเวชศาสตร์และสุขภาพจิต." In สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 10.
- วรากรณ์ พูลสวัสดิ์. "จริยธรรมและทักษะชีวิต." In เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 2000109 จริยธรรมและทักษะชีวิต, 32. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วริยา ชินวรรณโณ. จริยธรรมในวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.
- วิทยาลัยเชียงราย. "คู่มือหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์." วิทยาลัยเชียงราย, 2549.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิตและคณะ. คู่มือการวัดความสุขด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมดาเพรส, 2555.
- "เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความสุข กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร."
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19183>.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. "การวิจัยการติดตามสภาวะการณ์ครูรายจังหวัด (Teacher Watch) และการสร้างตัวแบบการพัฒนาครู ที่สนองตอบสภาวะการณ์และปัญหาในการทำงานของครู." 31 – 191, 2550.

สพลกิตต์ สังข์ทิพย์. "ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง." *OJED* 6, no. 1 (2553): 2571 – 74.

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ. "ประกาศสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พ.ศ. 2556 เรื่อง จรรยาบรรณพยาบาล ฉบับ พ.ศ. 2556." 27 กันยายน 2556.

สมिता สว่างวงศ์. "องค์กรที่มีประสิทธิภาพ," <http://www.stou.ac.th/study/sumrit/3-55/page2-3-55.html>.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. "คู่มือมาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ." edited by แผนงานสุขภาพองค์กรภาคเอกชน, 2552.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. คุณธรรมนำธุรกิจ เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สมาร์ท คอนเวอร์เจ้นซ์, 2556.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). "รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 3 ปี 2554 - 2558." 2558.

สิริธร วิชิตนาค. "คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคาดหวังของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1." การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554.

สุรพงษ์ ลือทองจักร. "หลักมานุษยวิทยาและหลักสังคมวิทยา." In เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักมานุษยวิทยาและหลักสังคมวิทยา. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี, 2552.

สุรพล ไกรสรารุฒิ. ความสุขทุกมิติ ตามหลักพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรดีพิมพ์ ถ้ำทอง. "ความสุขในการทำงานของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3." การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.

สุริย์ชัย ชูช่วย. "คุณค่าของชีวิตและการแสวงหาความสุขตามคำสอนของศาสนา."

<http://www.thaicadet.org/Religious/GoodLife-Religious.html>.

สุวิมล บุญลี, and สุวิมล โพธิ์กลิ่น. "การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1." บัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์ 9, no. 1 (มกราคม – มิถุนายน 2557) (2557): 95 – 102.

- เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์และคณะ. "พัฒนาการแนวคิดเรื่อง ความสุข ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สุข และ เศรษฐกิจพอเพียง." In เอกสารประกอบเครือข่ายงานวิจัยนานาชาติเพื่อสังคมอยู่เย็นเป็นสุข (ไอร่าห์), 11-12, 2553.
- หทัยา นุกอง. "จรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติตนของมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2553.
- อธิคุณ สิ้นธนาปัญญา. "การบริหารความสุขในสถานศึกษา." สุทธิปริทัศน์ 28, no. 88 (ตุลาคม - ธันวาคม 2557) (2557): 29.
- อภิชาติ นิลภทย์. "ความสุขในการทำงานกับสมรรถนะข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงาน เขตบางพลัด." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.
- อริศรา เล็กสรรเสริญ. "การศึกษาสถานการณ์คุณธรรมในประเทศไทยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)." 2558.
- อัมพร โอตระกูล. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2540.
- อารมณ ฉนวนจิตร. "การสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมและจริยธรรม." In เอกสารประกอบการสอนรายวิชา TL 334 ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.
- อุดม พุ่มโพธิ์งาม. "การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2." ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, 2558.
- อุทัย โล้วมันคง. "การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธ ศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน." <http://www.thaiedresearch.org/thaied/sites/all/modules/thaied/>.
- อุบล เลี้ยววาริณ. "ความเป็นครูวิชาชีพ." 184 – 85. วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ นคร, 2556.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 6812.2/465

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

6 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เกศทิพย์ ศุภวานิช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวนีย์ ศรีบรรพต รหัสนักศึกษา 56252380 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์
ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.เกศทิพย์ ศุภวานิช

วุฒิทางการศึกษา: ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา ฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ดร.สุนันทา ปานณรงค์

วุฒิทางการศึกษา: ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเหนือ

3. ดร.ชัยวัฒน์ อุทัยแสน

วุฒิทางการศึกษา: ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม

วุฒิทางการศึกษา: Doctor of Philosophy in Education (Educational Research)

University of York สหราชอาณาจักร

อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพบุลย์วรรณ จิตพัฒนกุล

วุฒิทางการศึกษา: ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประธานสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
จรรยาบรรณของวิชาชีพ

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	ปฏิบัติตามตามกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษา เช่น การตรงต่อเวลา มีวินัย	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
2	ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเต็มกำลังความสามารถ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
3	แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับสถานภาพกาลเทศะ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
4	ประพฤติตนเหมาะสม มีกิริยาสุภาพเรียบร้อย	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
5	มีหลักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด มัธยัสถ์ เหมาะสมตามสถานภาพของตน	1	1	1	0	1	4	0.80	ได้
6	แสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
7	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
8	เข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเองตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
9	นำความรู้ เทคนิคด้านวิชาชีพมาใช้พัฒนาวิชาชีพของตน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
10	มีการนำความรู้และเทคนิคด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดแก่ศิษย์ ผู้รับบริการ จนเกิดสัมฤทธิ์ผล	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
11	วิเคราะห์บุคลิกภาพของตนเอง ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ยังขาดหรือ บกพร่องให้เป็นไปในลักษณะที่พึง ปรารถนา	1	1	1	0	1	4	0.80	ได้
12	ฝึกฝนบุคลิกภาพทั้งด้านกาย อารมณ์ ด้านสังคม และสติปัญญาให้เหมาะกับการ การประกอบวิชาชีพ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
13	วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อดีงุดใจให้ตน ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และภาระหน้าที่ของตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
14	มีความปีติยินดี ชื่นชมในเกียรติยศและ รางวัลทางวิชาชีพที่ตนหรือผู้ร่วม ประกอบวิชาชีพได้รับ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
15	ชำระรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศและปกป้อง ศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพอย่างเสมอต้นเสมอ ปลาย	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
16	ยกย่องและเชิดชูเกียรติ ผู้มีผลงานใน วิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
17	มีความมั่นใจ เชื่อมั่นต่อวิชาชีพของตน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
18	ไม่เป็นผู้ดูหมิ่น เหยียดหยาม ให้ร้ายผู้ ร่วมประกอบวิชาชีพ ศาสตร์ในวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
19	ทำงานด้วยความทุ่มเทมีความสุขใน การทำงาน อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้า ในวิชาชีพ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
20	มีความศรัทธาเชื่อมั่นและเลื่อมใสในวิชาชีพ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
21	เป็นผู้ความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่อหน้าที่	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
22	มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกงคดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
23	เป็นผู้ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดขององค์กร	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
24	ให้การสนับสนุน เข้าร่วม เป็นผู้นำในกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
25	ใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
26	สนทนาโต้ถามทุกข้อสงสัยของศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเห็นอกเห็นใจตามความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
27	ให้ความเป็นกันเองรับฟังปัญหาเป็นที่พึ่งพาและวางใจได้ของศิษย์และผู้รับบริการ	1	1	1	0	1	4	0.80	ได้
28	มีความรัก เมตตา ปรารถนาดีต่อให้ศิษย์และผู้รับบริการให้มีความสุขและเจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
29	ให้ความช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการอย่างเต็มความสามารถ โดยเสมอภาค ไม่แบ่งตามฐานะหรือโอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
30	ให้การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
31	ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
32	เปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการมีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
33	ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการดำรงชีวิตด้วยความถูกต้อง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
34	มีส่วนร่วมในการกระทำและการพูดของตนอยู่เสมอต่อหน้าศิษย์และผู้รับบริการ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
35	ไม่ปล่อยปละละเลยให้สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นอันตรายต่อศิษย์และผู้รับบริการ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
36	เสริมสร้างความภาคภูมิใจแก่ศิษย์ผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจอย่างมิตร	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
37	ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์อันมิควรจากศิษย์และผู้รับบริการ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
38	ไม่ใช่ศิษย์และผู้รับบริการเป็นเครื่องมือหาประโยชน์ให้กับตนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือความรู้สึกของสังคม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
39	ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางปฏิบัติตนที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีฟตามโอกาสและความเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
40	มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล ผู้ร่วมประกอบวิชาชีฟอย่างเต็มกำลังสุดความสามารถ โดยยึดมั่นในคุณธรรม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
41	เสียสละเวลา ความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีฟ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
42	แบ่งปันทักษะความรู้ในเรื่องที่ตนมีความถนัดแก่ผู้ร่วมประกอบวิชาชีฟ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
43	ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีฟโดยไม่ปกปิดความรู้	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
44	ยึดถือระบบคุณธรรมในการพิจารณาผลงานของผู้ร่วมประกอบวิชาชีฟ	1	1	1	0	1	4	0.80	ได้
45	ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
46	ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ปกป้องพวกพ้องของตนที่กระทำผิด คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีฟหรือองค์กร	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
47	มีส่วนร่วมกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในการพัฒนาการศึกษา	1	1	0	1	1	4	0.80	ได้
48	ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
49	ไม่วิพากษ์ วิจาร์ณผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
50	มีเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
51	เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
52	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
53	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
54	ส่งเสริมให้ศิษย์นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาใช้บูรณาการ สร้างรายได้ระหว่างเรียน เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองและพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
55	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
56	ไม่ปฏิบัติตนเป็นปฏิบัติต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของ ชุมชนหรือสังคม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
57	เข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของชุมชน ทั้งที่ ภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
58	ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตยรับฟัง ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของ ผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
59	เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
60	ใช้สติปัญญา รู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
61	มีความตระหนัก เห็นความสำคัญ ศรัทธาและเชื่อมั่นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข	1	1	0	1	1	4	0.80	ได้
62	ต่อต้านการทุจริตในองค์กร	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
1	ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอทุก สัปดาห์	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
2	รับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ รับประทานอาหารครบ 5 หมู่	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
3	ทานอาหารเข้าเป็นประจำทุกวัน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
4	พักผ่อนอย่างเพียงพอ วันละ 6 – 8 ชั่วโมง	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
5	เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
6	ยอมรับความจริง มีสติในการควบคุมอารมณ์ของตัวเอง	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
7	สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
8	มีน้ำใจ ห่วงใย เอื้ออาทร ต่อเพื่อนร่วมงาน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
9	ยินดีช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน ไม่เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือผู้อื่นเป็นสำคัญ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
10	เต็มใจและยินดี ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
11	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากร รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
12	สามารถจัดการกับปัญหาและมีวิธีการผ่อนคลายเป็นได้อย่างเหมาะสม ทั้งการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
13	มีทัศนคติที่ดี มีความคิดเชิงบวกในการทำงาน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
14	ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ เรียบง่าย ปล่อยวางไม่ยึดสิ่งที่ทำให้บั่นทอนจิตใจ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
15	มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม เช่น การศึกษาต่อ การอบรมหรือการศึกษาดูงานต่าง ๆ อยู่เสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
16	มีความรู้ ความชำนาญในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
17	แบ่งปันความรู้ในสิ่งที่ตนถนัดหรือความรู้ใหม่ๆ ให้กับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
18	รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และพร้อมต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
19	ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี องค์กรความรู้และวิทยาการ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
20	นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาพัฒนาสถานศึกษา สังคมและชุมชน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
21	มีความศรัทธาและความเชื่อมั่นในหลักของศาสนา	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
22	มีความละเอียดต่อการกระทำผิดหรือให้ร้ายผู้อื่น	1	1	0	1	1	4	0.80	ได้
23	คำนึงถึงความถูกต้องไม่เอารอดเอาเปรียบเพื่อนร่วมงานเพื่อผลประโยชน์ของตน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
24	มีสติควบคุมอารมณ์โกรธนึกถึงผลเสียหายที่จะตามมา	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
25	ถือศีล สวดมนต์ นั่งสมาธิ ทำบุญตักบาตรเพื่อทำนุบำรุงศาสนาให้มีความงอกงาม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
26	ส่งเสริมดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานและครอบครัวให้มีคุณธรรม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
27	ทำงานเลี้ยงชีพด้วยความสุจริต ไม่หาช่องโหว่ของกฎหมาย เพื่อหารายได้โดยมิชอบ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
28	มีความซื่อสัตย์ ไม่คดโกงหรือมุงร้ายต่อสถานศึกษา ชุมชนและสังคม	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
29	ยกย่องชื่นชมคนดีและยึดเอาไว้เป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาตนเอง ตนเอง และเพื่อนร่วมงานทำงานด้วยความสามัคคี มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
30	มีความกตัญญูรู้คุณระลึกนึกถึงผู้มีพระคุณและการตอบแทนผู้มีพระคุณอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
31	รู้จักเก็บ รู้จักใช้ มีการจัดสรรรายได้รายจ่าย ได้อย่างสมดุล	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
32	มีนิสัยอดออม ประหยัด รู้จักวิธีการใช้เงิน ไม่ใช้สุรุ่ยสุร่ายเกินฐานะของตน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
33	สามารถบริหารการใช้จ่ายหรือภาระหนี้สินได้ โดยไม่กระทบต่อการใช้จ่ายของตนเองหรือครอบครัว	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
34	จัดสรรแบ่งส่วนเงินเพื่อออมหรือกักเก็บในรูปแบบของสวัสดิการในสถานศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ครู	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
35	เลือกซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างพอดีตามฐานะของตน โดยไม่ยึดติดกับยี่ห้อหรือค่านิยม	1	1	1	0	1	4	0.80	ได้
36	ใช้สิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้อย่างทะนุถนอมเห็นคุณค่า หากชำรุดเสียหายมักซ่อมแซมก่อนซื้อใหม่เสมอ	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
37	สามารถสร้างครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
38	มีความเข้าใจกันดี ไม่มีปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
39	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครอบครัว	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
40	ให้เกียรติคนในครอบครัว	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
41	ยอมรับผิดและให้อภัยซึ่งกันและกัน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
42	ให้ความสำคัญกับครอบครัวและดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
43	รู้จักบทบาทและปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองในครอบครัวเป็นอย่างดี	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
44	มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันบ้าง	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
45	มีขวัญและกำลังใจที่ดีจากครอบครัว	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
46	มีความรู้สึกรักและหวังดีต่อกันภายในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
47	ชอบทำงานเป็นทีมและความมีสุข ความสบายใจในการทำงานเป็นทีม	1	1	0	1	1	4	0.80	ได้
48	มีความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นทีม มากกว่าทำงานเพียงคนเดียว	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
49	มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจใน สถานศึกษาของตน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
50	อยู่ในชุมชนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลเมื่อมีปัญหา	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
51	ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของ ชุมชนและสังคมไม่สร้างความ เดือดร้อนให้ผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้
52	รู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1	1	1	1	1	5	1.00	ได้

ภาคผนวก ค หนังสือขอทดลองเครื่องมือวิจัย
รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือวิจัย (try out)

ที่ ศธ 6812.2/1๐10

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

8 พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นางสาวเสาวนีย์ ศรีบรรพต รหัสนักศึกษา 56252380 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือวิจัย (try out)

1. โรงเรียนศรีธาสมุทร
2. โรงเรียนถาวรานุกุล
3. โรงเรียนท้ายหาด
4. โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย
5. โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย
6. โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์
7. โรงเรียนกุศลวิทยา
8. โรงเรียนวัดหลักสี่พัฒนาราษฎร์อุปถัมภ์
9. โรงเรียนสมุทรสาครวุฒิชัย
10. โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ

ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.966	114

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ x 1	534.870	533.775	0.751	0.965
ข้อ x 2	534.770	539.357	0.548	0.965
ข้อ x 3	534.600	548.248	0.187	0.966
ข้อ x 4	534.630	544.240	0.413	0.966
ข้อ x 5	534.770	540.047	0.515	0.966
ข้อ x 6	534.670	540.782	0.572	0.965
ข้อ x 7	534.770	539.357	0.548	0.965
ข้อ x 8	534.830	540.902	0.443	0.966
ข้อ x 9	534.770	554.530	-0.175	0.967
ข้อ x 10	534.970	543.413	0.311	0.966
ข้อ x 11	535.030	540.585	0.380	0.966
ข้อ x 12	534.770	542.530	0.395	0.966
ข้อ x 13	535.000	533.724	0.642	0.965
ข้อ x 14	534.730	540.478	0.518	0.966
ข้อ x 15	534.630	544.378	0.404	0.966

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ x 16	534.770	539.013	0.565	0.965
ข้อ x 17	534.630	542.723	0.507	0.966
ข้อ x 18	534.700	537.734	0.695	0.965
ข้อ x 19	534.630	542.171	0.542	0.966
ข้อ x 20	534.570	544.530	0.542	0.966
ข้อ x 21	534.670	541.333	0.541	0.966
ข้อ x 22	534.670	541.609	0.525	0.966
ข้อ x 23	534.630	542.033	0.551	0.966
ข้อ x 24	534.730	539.789	0.552	0.965
ข้อ x 25	534.900	541.197	0.413	0.966
ข้อ x 26	534.970	540.240	0.446	0.966
ข้อ x 27	534.830	541.247	0.428	0.966
ข้อ x 28	534.630	539.826	0.689	0.965
ข้อ x 29	534.600	543.283	0.537	0.966
ข้อ x 30	534.900	541.472	0.352	0.966
ข้อ x 31	534.730	535.720	0.645	0.965
ข้อ x 32	534.730	545.926	0.244	0.966
ข้อ x 33	534.700	539.528	0.599	0.965
ข้อ x 34	534.700	545.872	0.262	0.966
ข้อ x 35	534.600	545.352	0.391	0.966
ข้อ x 36	534.730	542.685	0.406	0.966
ข้อ x 37	534.600	543.559	0.518	0.966
ข้อ x 38	534.570	544.806	0.519	0.966
ข้อ x 39	534.630	543.826	0.439	0.966
ข้อ x 40	534.670	540.782	0.572	0.965

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ x 41	534.700	543.045	0.412	0.966
ข้อ x 42	534.700	541.666	0.485	0.966
ข้อ x 43	534.700	541.666	0.485	0.966
ข้อ x 44	534.700	541.872	0.474	0.966
ข้อ x 45	534.670	543.540	0.415	0.966
ข้อ x 46	534.630	542.309	0.533	0.966
ข้อ x 47	534.700	542.562	0.437	0.966
ข้อ x 48	534.700	543.597	0.382	0.966
ข้อ x 49	534.730	549.237	0.079	0.966
ข้อ x 50	534.770	544.185	0.316	0.966
ข้อ x 51	534.900	540.714	0.381	0.966
ข้อ x 52	534.800	543.338	0.343	0.966
ข้อ x 53	534.830	550.144	0.018	0.967
ข้อ x 54	534.900	542.507	0.312	0.966
ข้อ x 55	534.770	546.668	0.197	0.966
ข้อ x 56	534.800	540.648	0.405	0.966
ข้อ x 57	534.830	540.626	0.456	0.966
ข้อ x 58	534.700	541.734	0.481	0.966
ข้อ x 59	534.570	546.599	0.367	0.966
ข้อ x 60	534.670	541.195	0.549	0.966
ข้อ x 61	534.570	546.737	0.355	0.966
ข้อ x 62	534.670	542.713	0.462	0.966
ข้อ y 1	535.570	552.254	-0.049	0.968
ข้อ y 2	535.100	549.748	0.019	0.967
ข้อ y 3	535.070	546.271	0.149	0.966

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ y 4	535.070	545.375	0.200	0.966
ข้อ y 5	535.030	549.482	0.029	0.967
ข้อ y 6	534.930	545.926	0.180	0.966
ข้อ y 7	534.900	544.093	0.287	0.966
ข้อ y 8	534.700	544.631	0.328	0.966
ข้อ y 9	534.700	541.597	0.489	0.966
ข้อ y 10	534.670	540.368	0.596	0.965
ข้อ y 11	534.630	542.171	0.542	0.966
ข้อ y 12	534.630	543.757	0.443	0.966
ข้อ y 13	534.730	536.754	0.706	0.965
ข้อ y 14	534.670	539.126	0.667	0.965
ข้อ y 15	534.830	542.764	0.359	0.966
ข้อ y 16	534.970	540.378	0.440	0.966
ข้อ y 17	534.900	536.852	0.603	0.965
ข้อ y 18	534.770	540.185	0.508	0.966
ข้อ y 19	534.900	542.507	0.356	0.966
ข้อ y 20	534.830	537.109	0.615	0.965
ข้อ y 21	534.700	539.803	0.584	0.965
ข้อ y 22	534.670	540.506	0.588	0.965
ข้อ y 23	534.800	534.234	0.769	0.965
ข้อ y 24	534.670	539.126	0.667	0.965
ข้อ y 25	534.870	538.120	0.347	0.966
ข้อ y 26	534.730	538.133	0.636	0.965
ข้อ y 27	534.630	542.309	0.533	0.966
ข้อ y 28	534.730	538.685	0.608	0.965

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ y 29	534.630	542.309	0.533	0.966
ข้อ y 30	534.700	537.459	0.710	0.965
ข้อ y 31	535.000	542.345	0.355	0.966
ข้อ y 32	535.000	542.828	0.335	0.966
ข้อ y 33	534.770	540.116	0.512	0.966
ข้อ y 34	534.870	535.706	0.664	0.965
ข้อ y 35	534.870	539.499	0.495	0.966
ข้อ y 36	534.830	539.316	0.515	0.966
ข้อ y 37	534.970	530.102	0.783	0.965
ข้อ y 38	534.870	534.120	0.735	0.965
ข้อ y 39	534.800	539.269	0.533	0.966
ข้อ y 40	534.830	535.937	0.669	0.965
ข้อ y 41	534.670	539.126	0.667	0.965
ข้อ y 42	534.800	538.717	0.558	0.965
ข้อ y 43	534.730	541.099	0.486	0.966
ข้อ y 44	534.770	540.254	0.505	0.966
ข้อ y 45	534.630	542.171	0.542	0.966
ข้อ y 46	534.730	536.754	0.706	0.965
ข้อ y 47	534.700	539.803	0.584	0.965
ข้อ y 48	534.700	539.941	0.577	0.965
ข้อ y 49	534.730	536.616	0.713	0.965
ข้อ y 50	534.770	542.392	0.402	0.966
ข้อ y 51	534.630	543.689	0.447	0.966
ข้อ y 52	534.800	535.614	0.704	0.965

ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

ที่ ศธ 6806 (นร)/พิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

22 พฤษภาคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวเสาวนีย์ ศรีบรรพต รหัสประจำตัว 56252380 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตสาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 " มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ โรงเรียน/ผู้รักษาผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้ง ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ โรงเรียน/ผู้รักษาผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาค้นคว้าด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนในจังหวัดราชบุรี จำนวน 23 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี	13. โรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการราชบุรี
2. โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์	14. โรงเรียนเนกขัมมิวิทยา
3. โรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์	15. โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา
4. โรงเรียนแคทรยาวิทยา	16. โรงเรียนโพธิ์แก้วศรมบูรณราษฎร์อุปถัมภ์
5. โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง	17. โรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์
6. โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุศลกิจพิทยา	18. โรงเรียนด่านทับตะโกราษฎร์อุปถัมภ์
7. โรงเรียนหนองปลาหมอพิทยาคม	19. โรงเรียนวัดสันติการามวิทยา
8. โรงเรียนโพธารวัฒนาเสนี	20. โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา
9. โรงเรียนหนองโพวิทยา	21. โรงเรียนบ้านคาวิทยา
10. โรงเรียนช่องพรานวิทยา	22. โรงเรียนโสภณศิริราษฎร์
11. โรงเรียนสายธรรมจันทร์	23. โรงเรียนท่ามะขามวิทยา
12. โรงเรียนประสาทรัฐประชากิจ	

โรงเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 25 โรงเรียน

1. โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์	14. โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
2. โรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้า	15. โรงเรียนทองพูนภูมิวิทยา
3. โรงเรียนเทพมงคลรังษี	16. โรงเรียนร่มเกล้า กาญจนบุรี
4. โรงเรียนไทรโยคน้อยวิทยา	17. โรงเรียนอุดมสิทธิศึกษา
5. โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก	18. โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์
6. โรงเรียนศรีสวัสดิ์พิทยาคม	19. โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม
7. โรงเรียนท่ามะกาพิทยาคม	20. โรงเรียนเลาขวัญราษฎร์บำรุง
8. โรงเรียนพระแท่นดงรังวิทยาการ	21. โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม
9. โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม	22. โรงเรียนหนองขาโก้วพิทยาคม
10. โรงเรียนวิสุทธรังษี	23. โรงเรียนด่านมะขามเตี้ยพิทยาคม
11. โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง	24. โรงเรียนท่ามะกาปัญญศิริวิทยา
12. โรงเรียนพัังตรราษฎร์รังสรรค์	25. โรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์
13. โรงเรียนหนองรีประชานิมิต	

ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 3 คน ได้แก่
 - 1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 ท่าน
 - 1.2 หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 ท่าน
 - 1.3 ครู 1 ท่าน
2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8
3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ จำนวน 62 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา จำนวน 52 ข้อ

ขอความร่วมมือท่านให้ข้อมูลตามสภาพจริงตามที่ชนะของท่านให้ครบทุกข้อ เพื่อผลการวิจัยนี้จะได้เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากทุก ๆ ท่าน

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเสาวนีย์ ศรีบรรพต

นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง จรรยาบรรณของวิชาชีพกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตอนที่ 1 ข้อทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	สถานภาพ
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2.	อายุ (เศษปีที่เกิน 6 เดือนนับเพิ่มอีก 1 ปี) ☐ ไม่เกิน 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4.	ตำแหน่งงานปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ☐ หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ☐ ครู
5.	ประสบการณ์ในการทำงาน (เศษปีที่เกิน 6 เดือนนับเพิ่มอีก 1 ปี) ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 6 - 10 ปี ☐ 11 - 15 ปี ☐ 16 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ จำนวน 62 ข้อ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับจรรยาบรรณของวิชาชีพตามทัศนคติของผู้ตอบ

แบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพ ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพ ในระดับมาก
- 3 หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพ ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพ ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพ ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง (X₁)						
1	ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของสถานศึกษา เช่น การตรงต่อเวลา มีวินัย					
2	ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเต็มกำลังความสามารถ					
3	แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับสถานภาพ กาลเทศะ					
4	ประพฤติตนเหมาะสม มีกิริยาสุภาพ เรียบร้อย					
5	มีหลักการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด มัธยัสถ์เหมาะสมตามสถานภาพของตน					
6	แสดงออกถึงนิสัยที่ดีในการรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม					
7	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ					
8	เข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเองตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น					
9	นำความรู้ เทคนิคด้านวิชาชีพมาใช้พัฒนาวิชาชีพของตน					
10	มีการนำความรู้และเทคนิคด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดแก่ศิษย์ผู้รับบริการจนเกิดสัมฤทธิ์ผล					

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11	วิเคราะห์บุคลิกภาพของตนเอง ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ยังขาดหรือบกพร่องให้เป็นไปในลักษณะที่พึงปรารถนา					
12	ฝึกฝนบุคลิกภาพทั้งด้านกาย อารมณ์ ด้านสังคมและสติปัญญาให้เหมาะกับการประกอบวิชาชีพ					
13	วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อดึงดูดใจให้ตนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายและภาระหน้าที่ของตนเอง					
ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ (X₂)						
14	มีความปีติยินดี ซินชมในเกียรติยศและรางวัลทางวิชาชีพที่ตนหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพได้รับ					
15	ดำรงรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพอย่างเสมอต้นเสมอปลาย					
16	ยกย่องและเชิดชูเกียรติ ผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้					
17	มีความมั่นใจ เชื่อมั่นต่อวิชาชีพของตน					
18	ไม่เป็นผู้ดูหมิ่น เหยียดหยาม ให้ร้ายผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ศาสตร์ในวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพ					
19	ทำงานด้วยความทุ่มเทมีความสุขในการทำงาน อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ					
20	มีความศรัทธาเชื่อมั่นและเลื่อมใสในวิชาชีพ					
21	เป็นผู้ความรับผิดชอบ ไม่ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่อหน้าที่					
22	มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกงคดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน					
23	เป็นผู้ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดขององค์กร					
24	ให้การสนับสนุน เข้าร่วม เป็นผู้นำในกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ					

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
25	ใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร					
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ (X₃)						
26	สนทนาโต้ถามทุกข้อสงสัยของศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเห็นอกเห็นใจ ตามความเหมาะสม					
27	ให้ความเป็นกันเองรับฟังปัญหาเป็นที่พึ่งพาและวางใจได้ของศิษย์และผู้รับบริการ					
28	มีความรัก เมตตา ปราศรณาดีต่อให้ศิษย์และผู้รับบริการให้มีความสุขและเจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต					
29	ให้ความช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการอย่างเต็มความสามารถโดยเสมอภาคไม่แบ่งตามฐานะหรือโอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง					
30	ให้การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชนและผู้ด้อยโอกาส					
31	ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
32	เปิดโอกาสให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง					
33	ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการดำรงชีวิตด้วยความถูกต้อง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น					
34	มีส่วนร่วมในการกระทำและการพูดของตนอยู่เสมอต่อหน้าศิษย์และผู้รับบริการ					
35	ไม่ปล่อยปละละเลยให้สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นอันตรายต่อศิษย์และผู้รับบริการ					
36	เสริมสร้างความภาคภูมิใจแก่ศิษย์ ผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจอย่างมิตร					

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
37	ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์อันมิควรจากศิษย์และผู้รับบริการ					
38	ไม่ใช้ศิษย์และผู้รับบริการเป็นเครื่องมือหาประโยชน์ให้กับตน โดยมีขอบด้วยกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือความรู้สึกของสังคม					
ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ (X₄)						
39	ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางปฏิบัติที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพตามโอกาสและความเหมาะสม					
40	มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพอย่างเต็มกำลังสุดความสามารถ โดยยึดมั่นในคุณธรรม					
41	เสียสละเวลา ความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ					
42	แบ่งปันทักษะความรู้ในเรื่องที่ตนมีความถนัดแก่ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ					
43	ให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพโดยไม่ปกปิดความรู้					
44	ยึดถือระบบคุณธรรมในการพิจารณาผลงานของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ					
45	ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้องและตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
46	ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ปกป้องพวกพ้องของตนที่กระทำผิด คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพหรือองค์กร					
47	มีความสามัคคีและร่วมใจกับผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในการพัฒนาการศึกษา					
48	ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ					

ข้อ	จรรยาบรรณของวิชาชีพ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
49	ไม่วิพากษ์ วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี					
ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม (X₅)						
50	มีเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น					
51	เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม					
52	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ					
53	ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชน					
54	ส่งเสริมให้ศิษย์นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาใช้บูรณาการ สร้างรายได้ระหว่างเรียน เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองและพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน					
55	จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
56	ไม่ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของชุมชนหรือสังคม					
57	เข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของชุมชน ทั้งที่ภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น					
58	ยึดมั่นในระบบประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้อื่น					
59	เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น					
60	ใช้สติปัญญา รู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี					
61	มีความตระหนัก เห็นความสำคัญ ศรัทธาและเชื่อมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข					
62	ต่อต้านการทุจริตในองค์กร					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการทำงานในสถานศึกษา จำนวน 52 ข้อ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย \checkmark ในช่องระดับจรรยาบรรณของวิชาชีพตามทัศนคติของผู้ตอบ

แบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านสุขภาพดี (Y₁)						
1	ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์					
2	รับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ รับประทานอาหารครบ 5 หมู่					
3	ทานอาหารเข้าเป็นประจำทุกวัน					
4	พักผ่อนอย่างเพียงพอ วันละ 6 – 8 ชั่วโมง					
5	เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอ					
6	ยอมรับความจริง มีสติในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง					
7	สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี					
ด้านน้ำใจงาม (Y₂)						
8	มีน้ำใจ ห่วงใย เอื้ออาทร ต่อเพื่อนร่วมงาน					
9	ยินดีช่วยเหลือต่อเพื่อนร่วมงาน ไม่เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน ให้ความสำคัญกับส่วนรวมหรือผู้อื่นเป็นสำคัญ					
10	เต็มใจและยินดี ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
11	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในสถานศึกษา					

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการผ่อนคลาย (Y₃)						
12	สามารถจัดการกับปัญหาและมีวิธีการผ่อนคลายได้อย่างเหมาะสม ทั้งการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน					
13	มีทัศนคติที่ดี มีความคิดเชิงบวกในการทำงาน					
14	ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ เรียบง่าย ปลอยวางไม่ยึดสิ่งที่ทำให้บั่นทอนจิตใจ					
ด้านการศึกษา (Y₄)						
15	มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม เช่น การศึกษาต่อ การอบรม หรือ การศึกษาดูงานต่าง ๆ อยู่เสมอ					
16	มีความรู้ ความชำนาญในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี					
17	แบ่งปันความรู้ในสิ่งที่ตนถนัดหรือความรู้ใหม่ๆ ให้กับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ					
18	รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและพร้อมต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
19	ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี องค์กรความรู้ และวิทยาการ					
20	นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาพัฒนาสถานศึกษา สังคมและชุมชน					
ด้านคุณธรรม (Y₅)						
21	มีความศรัทธาและความเชื่อมั่นในหลักของศาสนา					
22	มีความละเอียดต่อการกระทำผิดหรือให้ร้ายผู้อื่น					
23	คำนึงถึงความถูกต้องไม่เอารอดเอาเปรียบเพื่อนร่วมงานเพื่อประโยชน์ของตน					
24	มีสติควบคุมอารมณ์โกรธนึกถึงผลเสียหายที่จะตามมา					
25	ถือศีล สวดมนต์ นั่งสมาธิ ทำบุญ เพื่อทำนุบำรุงศาสนาให้มีความงอกงาม					

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
26	ส่งเสริมดูแลเลี้ยงดูบุตรหลานและครอบครัวให้มีคุณธรรม					
27	ทำงานเลี้ยงชีพด้วยความสุจริต ไม่หาช่องโหว่ของกฎหมาย เพื่อหารายได้โดยมิชอบ					
28	มีความซื่อสัตย์ ไม่คดโกงหรือมุงร้ายต่อสถานศึกษา ชุมชนและสังคม					
29	ยกย่องชื่นชมคนดีและยึดเอาไว้เป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาตนเอง ตนเองและเพื่อนร่วมงานทำงานด้วยความสามัคคี มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน					
30	มีความกตัญญูรู้คุณระลึกนึกถึงผู้มีพระคุณและการตอบแทนผู้มีพระคุณ อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ					
ด้านใช้เงินเป็น (Y₆)						
31	รู้จักเก็บ รู้จักใช้ มีการจัดสรรรายได้ รายจ่าย ได้อย่างสมดุล					
32	มีนิสัยอดออม ประหยัด รู้จักวิธีการใช้เงิน ไม่ใช่สุรุ่ยสุร่ายเกินฐานะของตน					
33	สามารถบริหารการใช้จ่ายหรือภาระหนี้สินได้ โดยไม่กระทบต่อการใช้จ่ายของตนเองหรือครอบครัว					
34	จัดสรรแบ่งส่วนเงินเพื่อออมหรือกักยืมในรูปแบบของสวัสดิการในสถานศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ครู					
35	เลือกซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างพอดีตามฐานะของตน โดยไม่ยึดติดกับยี่ห้อหรือค่านิยม					
36	ใช้สิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้อย่างทะนุถนอมเห็นคุณค่า หากชำรุดเสียหายมักซ่อมแซมก่อนซื้อใหม่เสมอ					
ด้านครอบครัวที่ดี (Y₇)						
37	สามารถสร้างครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น					
38	มีความเข้าใจกันดี ไม่มีปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว					

ข้อ	ความสุขในการทำงานในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
39	มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครอบครัว					
40	ให้เกียรติคนในครอบครัว					
41	ยอมรับผิดและให้อภัยซึ่งกันและกัน					
42	ให้ความสำคัญกับครอบครัวและดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี					
43	รู้จักบทบาทและปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองในครอบครัวเป็นอย่างดี					
44	มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันบ้าง					
45	มีขวัญและกำลังใจที่ดีจากครอบครัว					
46	มีความรู้สึกรักและหวังดีต่อกันภายในสถานศึกษา					
47	ชอบทำงานเป็นทีมและความมีสุข ความสบายใจในการทำงานเป็นทีม					
48	มีความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นทีมมากกว่าทำงานเพียงคนเดียว					
49	มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในสถานศึกษาของตน					
50	อยู่ในชุมชนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลเมื่อมีปัญหา					
51	ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชุมชนและสังคมไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น					
52	รู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวเสาวนีย์ ศรีบรรพต
วัน เดือน ปี เกิด	17 พฤษภาคม พ.ศ.2529
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาเคมี
ที่อยู่ปัจจุบัน	53 หมู่ 6 ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี 70000
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	-

